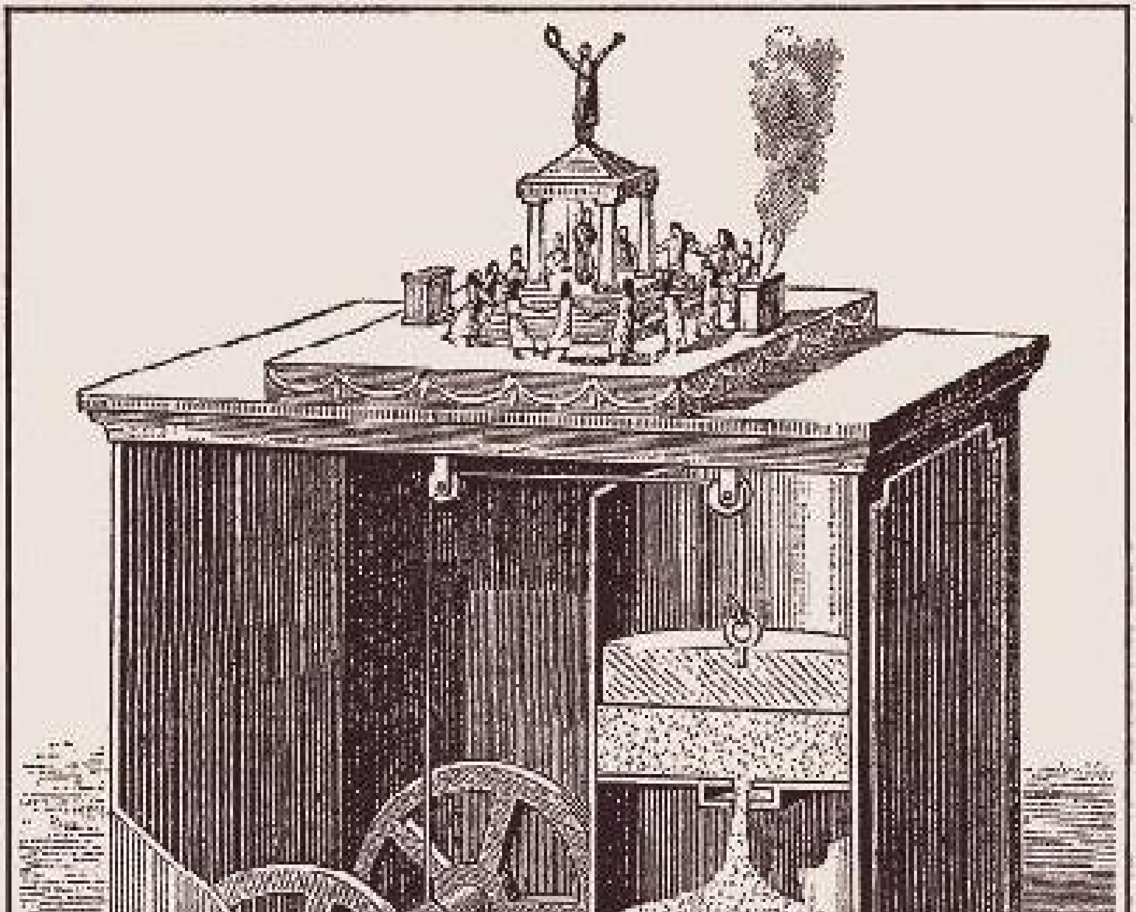
MIRCEA CĂRTĂRESCU

LEVANTUL

Mircea Cărtărescu s-a născut pe 1 iunie 1956, în Bucureşti. A absolvit Facultatea de Limba şi Literatura Română a Universităţii din Bucureşti în 1980. În prezent este conferenţiar dr. în cadrul Facultăţii de Litere a Universităţii din Bucureşti. Este poet, prozator, eseist, critic literar şi publicist.

A publicat următoarele volume: *Faruri, vitrine, fotografii*, poeme, Cartea Românească, Bucureşti, 1980; *Poeme de amor*, Cartea Românească, Bucureşti, 1982; *Totul*, poeme, Cartea Românească, Bucureşti, 1984; *Visul* (în ediţiile următoare *Nostalgia*), povestiri, Cartea Românească, Bucureşti, 1989; Humanitas, Bucureşti, 1993; *Levantul*, poem epic, Cartea Românească, Bucureşti, 1990; Humanitas, Bucureşti, 1998; *Visul chimeric*, studiu critic, Litera, Bucureşti, 1991; *Travesti*, roman, Humanitas, Bucureşti, 1994 (roman grafic în limba franceză, Editions L'Association, Paris, 2007, ulterior şi în versiune românească, Humanitas, Bucureşti, 2011); *Dragostea*, poeme, Humanitas, Bucureşti, 1994; *Orbitor. Aripa stângă*, roman, Humanitas, Bucureşti, 1996; *Dublu CD*, poeme, Humanitas, Bucureşti, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Humanitas, Bucureşti, 1999; *Jurnal I*, Humanitas, Bucureşti, 2001; *Orbitor. Corpul*, roman, Humanitas, Bucureşti, 2002; *Enciclopedia zmeilor*, carte pentru copii, Humanitas, Bucureşti, 2002; *Pururi tânăr, înfăşurat în pixeli*, publicistică, Humanitas, Bucureşti, 2003; *Parfumul aspru al ficţiunii*, audiobook, Humanitas, Bucureşti, 2003; *Plurivers* vol. I şi II, poeme, Humanitas, Bucureşti, 2003; *Cincizeci de sonete*, poeme, Brumar, Timişoara, 2003; *De ce iubim femeile*, povestiri şi audiobook, Humanitas, Bucureşti, 2004; *Baroane!*, Humanitas, Bucureşti, 2005; *Jurnal II*, Humanitas, Bucureşti, 2005; *Orbitor. Aripa dreaptă*, roman,

Humanitas, Bucureşti, 2007; *Dublu album*, Humanitas, Bucureşti, 2009; *Nimic*, poeme, Humanitas, Bucureşti, 2010; *Frumoasele străine*, povestiri, Humanitas, Bucureşti, 2010; *Zen. Jurnal 2004–2010*, Humanitas, Bucureşti, 2011. Volume de versuri de Mircea Cărtărescu au mai fost publicate în Irlanda, Statele Unite, Italia, Germania şi Suedia. Opera sa e tradusă în 16 limbi.

Cărţile sale au fost premiate de Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România şi din Republica Moldova, Ministerul Culturii, ASPRO, Asociaţia Scriitorilor din Bucureşti, Asociaţia Editorilor din România. Au fost nominalizate în Franţa pentru premiile Médicis, Le meilleur livre étranger, Prix Union Latine. Romanul *Nostalgia* a primit în 2005 Premiul literar „Giuseppe Acerbi“, Castel Goffredo, Italia. Autorul a primit Premiul internaţional Vilenica 2011 în Slovenia.

Mircea Cărtărescu
LEVANTUL

ISBN: 978-973-50-3771-0 (epub)

Editura HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

MIRCEA CĂRTĂRESCU

LEVANTUL

CÂNTUL ÎNTÂI

O, Levant, Levant ferice! M *A ta soră, Zenaida* M *Se vărsa umbrirea serii* M *Când plânge filomela* M *Iată sara se-ndeseşte* M *E Iaurta chiorul, spaima apelor dân jur de Zant* M *Eşti ingles?* M *Of, Zotalis, biet Zotalis!* M *Ţaruki i paluki* M *El vedea un nor de sânge* M *Manoile, cum te plâng!*

„Floare-a lumilor, val verde cu lucori de petre rare,
Mări pe care vase d-aur port piper şi scorţişoare,
Părând piepţeni trecuţi molcom printr-un păr împarfumat,
Strop de rouă-n care ceriul e cu nouri mestecat,
O, Levant, în cari zefirul umfle-ai sei obraji de zeu,
Cu simţiri aprinse umpli neguros sufletul meu!
O, Levant, Levant ferice, cum nu simţi a mea turbare,
Cum nu vede al tău ochiu cu văpăi de chihlimbare
Noaptea turbure din peptu-mi, zbuciumul ce am în sân,
De când sunt deştept pe lume, de când ştiu că sunt român!
Cum n-am ochii mii, ca Argus, ca cu mii de lăcrimioare
Să jelesc ticăloşita a poporului meu stare,

Preste care lupi şi pardoşi s-au făcut stăpâni deplin
Zgâriind cu gheare lunge al Valahiei drag sân!“
Astfel cugeta un june pe-un caic ce zbura iute
De la Corfu pân-la Zante peste apele hirsute
Ce spărgeau în vălurele soarele ce sta să cază
Prin văpăi de foc şi miniu, prin lucire de turcoază.
Tânărule, a ta faţă îmi apare străvezie,
Gemetul ce scoţi e oare de amor sau de mânie,
Mâna cu inele grele şi cu petre răsucite
Pe jungher sau pe şold fraged va voi să se invite?
Ah, pe junghiu! Şi degrabă, căci tiranii încă râde
Conjuraţi de arvaniţii cu a lor turbane hâde,
Încă mai jupoi ţeranii, încă junele le smulge
Din a mumelor lor braţe, încă ţara o mai mulge!
Tu te duci la Zante, unde în barcaz, la felinari
Te aşteaptă a ta soră cu treizeci de palicari.
A ta soră! Zenaida! Cine-o vede se uimeşte,
Cine buzele de rujă, cine ochii i-i zăreşte
I se pare cum că Hero vie s-au împeliţat
Să-l aştepte iar pe Leandros lângă-al mărilor palat.
Greaca are drăgănele, şi perfum, şi-nţelepciune
Ce primit-a de la graţii, musulmana ca de prune
Are ochii ce prin deasa feregea abia-i prevezi;
Frânca are dinţi de boabe de sidef şi ochii verzi;
O chirghiză face-n piaţă mahmudele zece mii,
Vai, nebun ar fi acela ce pe ea ar târgui,
Că i-ar soarbe sărutarea peste perne de şiraz
De-ar rămâne fără suflu, făr’ bujorii din obraz;
Machedoana, nu am coarde l-a mea arfă îndestule
Să îi cânt zulufii negri, sânurile nesătule
Şi sprâncenele-mbinate, parcă-i arcul lui Amor:
E trufaşă dar e dulce şi-are ciucuri la botfor;
Neagră este egipţianca, ca o noapte de iubire,
Se topeşte în desmierduri, gungureşte în delire,
Arde şi se-ncolăceşte ca o viţă pe arac
Pe un boi de june mândru; talianca e un drac
Ce te-nşală şi te vinde şi se uită numa-n punge
Şi ibovnicul îşi pune la răscruci de te împunge;
Sârba cea cu salbe multe peste peptul ca de crin
E sfioasă ca şi ciuta, după ea cu toţi suspin.

Nimărui ea nu-i dă floarea junii sale feciorii
Şi se face maică blândă într-un schit de pe pustii;
Multe flori sunt, dar puţine rod în lume au să poarte,
Multe mărgăritărele sus pe ceriu ard departe,
Multe sunt femei cu ochii neguratici şi codaţi:
Dar nici una nu-i mai dulce ca rumânca din Carpaţi.
Pletele prea lunge-i curge ca o apă volutoasă
Pân' la gleznele ivite sub şalvarii de mătasă,
Pân' la imineii d-aur şi cu vârfuri răsucite,
Faţa-i este alabastru, pleoapele-i sunt înnegrite
Cu kohl scump de Chios, pleoape ca ghiocii zuvelcaţi;
Gene grele şi-ncurcate, paşi mărunţi şi cletinaţi.
Inima-i se duce-n taină dup-al ţării beizade,
Calimachi, suflet putred, dar frumos ca viaţa e,
Fiul cânelui ce ţara o mânca şi-o bea la masă
Şi curvarul mahalalei ce din răotăţi nu iasă.
El e ghimpele ce-n sânul Zenaidei, rotunzior
Îşi făcu sălaş ca furii.
Dar, efendi narator,
Cam grăbişi cu diegesis şi te luă gura-nainte.
Să purcedem dar din locul ce-l lăsarăm, fără minte,
Să ne înturnăm la junul Manoil, ce lângă cârmă
Valul verde, orizonul cu privirea el le scârmă.

Se vărsa umbrirea serii în arhipelag, şi mii
Cornuleţe scot din valuri insulele fumurii.
Pe rotunda de lemn cârmă vezi un mugure că creşte
Şi o coadă cu ghimpi palizi din obadă să iveşte,
Şi în vârvu-i se desface un boboc ca de rubin:
Este trandafilul serii din cuprinsul levantin.
El desfoaie foi de purpur peste ceriul de rază,
El umbreşte cu văpaia-i apa care schinteiază,
El pogoară-n suflet focul dorului nemărginit:
Dor de ducă, dor de arme, dor de mări, dor de iubit.
Gul arzând în alizee şi picându-i focu-n golfuri,

Desfoindu-se pe insuli şi pe case şi pe corturi
Zugrăvând cu aur boturi de caice pe cleştar,
Punând sânge pe tăişe, iar pe sâni enibahar,
Gul vestind cu spuza-i ţara împăratului biulbiul:
Noaptea cea cu berlianturi, de la Roma la Mosul.
Manoil intră-n cămară şi luă peana despicată,
O vârî în călămară ca în inem-o săgeată
Şi cu rumena cerneală ca un sânge scrise: „Odă
La Valahia săracă, jăcuită de Lup-vodă."
Şterse; scrise: „Eleghie la mormânţii din străbuni,
Pentru ca să se vădească jalea tristei naţiuni":

„Când plânge filomena în crâng de rosmarine
Şi gârle se-ncreţesc,
Insecta chiar când cântă sub razele divine
Ce spre apus grăbesc,
Eu perna ud cu lacrimi, că-mi vine-n amintire
A patriei nevoi,
Şi-o mare fulgeroasă îmi creşte în simţire
Umblată de strigoi!

Străinule ce îmbli pentru a ta plăcere
Pe apă sau pe jos,
Găsit-ai vreodată mai mare mângâiere
Şi un mai mult folos
Decât în câmpul verde smălţat cu floricele,
Al ţerii mele plai,
Decât în portul dulce cu ii şi testemele
Al junelor bălai?

Ai zice că din raiu Valahia e ruptă
Dar vai cât te înşeli!
Că astăzi sânu-i fraged de ciocoime-i suptă
Şi-i plină de mişeli!

Ce-ai fost odat, o, ţeară, şi ce-ai ajuns acuma
Supt talpa din Fanar,
Că-ţi tremur copilaşii şi crud răcneşte muma
Şi grecii n-au habar.

Pe dalbele mormânturi eroilor din vreme
Acum sunt buruieni,
Subt ele Michai Bravu şi Mircea-vodă geme
Ca noi subt agareni,
Vai, steaua ni-i apusă, vai, angelul ne moare
Şi pala-a ruginit,
Vai, grecii ne mănâncă acuma din sudoare
Bacalul ciocoit!

Te scoală, Brâncovene, nu mai dormi, rumâne,
Aminte să-ţi aduci
De Caton şi de Brutu cu acvilele-n mâne,
De marii Romii duci,
Că acvila în corbu ce cruce-n gură poartă
Cu vremea s-a schimbat
Şi în rumân romanul mutat au fost de soartă
Şi e viteaz bărbat!

Sus, naţie robită, femeie lăcrămoasă,
Mormânţii se deschid
Şi ies fantome nobili dân umbra fumegoasă,
Ce secolii desfid.
Sus, sus cătaţi la dafini şi la neatârnare
Şi ca cumpliţi paradóşi
Mâncaţi în colţiî aprigi şi zgâriaţi în ghiare
Tiranii scrofuloşi!

Stăpâne, care-n ceriu aburci pe tron de raze,
Pe scaun de argint,
Mai dă-mi atâta viaţă să văz ca în extaze
Balaurul perind,
Să văz un popol mândru în ţeara mea ferice
Şi ochiu-apoi să-nchid,
Şi duhu meu va râde precum o pitulice
De dracul apatrid!"

Iată sara se-ndeseşte şi acopere Elada
Iată stele-n mii de colţuri, galbene ca limonada
Cum îşi varsă cupa-n marea de mercuriu şi de vis.
Semilune moi de aur scaldă valuri de lapis.
Luna ca un corn de tablă a plecat de pe moschee
Şi pe valuri se lăţeşte ca o pleoapă pe cornee,
Ca o geană de cadână pe-un obraz de isihast.
Semiluna lunii crapă-n cioburi reci pe golful vast.
Iese dulful de culege praf de aur de pe boltă,
Pe catarturi de barcaze grunji de aur se desvoltă
Şi-ale pânzelor burdufuri s-umplu-n cer de icosari.
Marea linsă e ca sticla, ceru-i de mărgăritari.
Mai ca ziua luminează negura de praf de stele,
Dă din ghimpe scorpionul, cloşca face temenele,
Ursele lucesc ca petre fără preţ într-un sipet,
Gemenii se pleacă tainic peste-al sferei parapet.
Insuli doar cât vezi cu ochii. Sgomot face numai luna
Lunecând pe roţi dinţate ca Fecioara în coluna
D-orologiu pre când iese în fereastră cu un prunc.
Stele-n val şi valu-n stele dopotrivă se arunc.
Manoile, fruntea-ţi mare de poet pe pergamente
A căzut şi potolite-s zbuciumele. Oriente,
Când văzut-ai în Edenu-ţi un mai nobil ipochim?
Îl trezeşte-n zori cu spaimă creştinatul Ibrahim:
— Scoal', efendi, te deşteaptă, că piraţii ne-nconjor:
Vin asupra-ne în barce şi în prima-i capul lor,
E Iaurta chiorul, spaima apelor din jur de Zant.

Zece mii de galbeni face al său cap aci-n Levant.
Orişice caic el pradă, fundu-i sparge şi-l scufundă,
Echipajul de catarturi e legat şi se afundă.
Manoil ieşi pe punte după ce-n sileafuri puse
O mândreţe de pistoale ce dân Londra sunt aduse.
Ele au pe paturi fildeş, iar pe ţeve flori de-argint:
Oh, amar de cel pe care Manoil l-ar fi ţintind.
Patru barce lungi din pupa tot venea pe marea lină,
Zece iatagane-n prima sticlea groaznic în lumină.
Câte zece fesuri roşii se mişca în ritm de vâslă
Şi orice lopată lungă e înfăşurată-n pâslă.
Palicarii de pe punte se dau după cabestane,
Cremenea pe pusci o-ncearcă, se închină la icoane.
În caic matrozi sunt şapte, iar piraţii-s patruzeci:
Nici o pânză-n zare, nime. „Ah, perduţi suntem pe veci!“
Ţipă jalnic Ianis musul. Singur Manoil e calm.
El contemplă răsăritul de pe apa de napalm.
Puscele pornesc să tune şi piraţii să mugească,
Cruci şi-anafuri se-ntretaie, mume se batjocorească,
Se-agăţ ancore-pisică de parâmi şi bocaport
Şi piraţii sar pe punte şi în vârv de spange-i port
Pe toţi cei rămaşi cu suflu şi îi leagă-n leasă groasă
Ce-mpletită e din fire de frânghie de mătasă.
Porcii sunt nişte Adonişi, e măgariul om cu minte,
Tigrul e gentil ca mielul şi nu are-n gură dinte,
E năpârca râmă oarbă, cioarele porumbi codaţi
Lângă şchiopii, ciungii, spânii şi guşaţii de piraţi.
Ci sunt muchelefi piraţii şi sunt dulci precum e turta
Lângă cruntul gâde-al mării, lângă groaznicul Iaurta.
El cu doar un ochiu-n frunte ca Ciclops a lui Omir
Îi cad laţele mânjite p-antiriu de serasir,
Laţe roşii parcă brânce sângeroase el şi-a şters.
Troznesc blanele de scânduri pe sub pântecosu-i mers.
— Eşti ingles? răcni Iaurta când zări pe Manoil
Şi îi puse-n gât hangerul cu plăsele de morfil.

Ia să-mi spui acuma mie ce simţeşte floarea ierbii
Când s-apropie cu nara căprioarele şi cerbii?
— Ea se lasă rumegată şi se bucură ferice,
Fiindcă ştie că la anul capul iar o să rădice.
— Câine!-acuma să te lepezi de ai tăi. Remâi cu mine
Şi ne-nvaţă ca să tragem sacaluşurile bine
Şi să nemerim cu tunul de cireş caic, barcaz,
Că de nu, îl pun pe Spiros să te prinză de grumaz.
Liniştit privi rumânul pe tiranul său în faţă:
— O, prea jalnice Iaurta, să mai am eu nu o viaţă,
Ci o mie vieţi în mine toate pline de răsfăţ
Tot le-aş da curând de dragul drăgălaşei libertăţi.
Nu-i un bou să tragă omul înhămat şi înjugat
La cel plug ce cu ruşine de străin este mânat,
Nu e un lighean oceanul, nici Carpatul moşunoi,
Nu-s inglez, rumân îmi spune şi să mor rumân eu voi.
— But you speak perfectly English, zise grecul minunat.
— Well, I studied once at Cambridge, grăi junele bărbat.
— Cambridge? zău? nu minţi tu oare? Şi n-ai cunoscut cumva
Un studinte grec cu ochii şi guriţa de tetrea?
Douăzeci de veri el are şi-i al meu copil iubit
Pentru care prad Levantul din apus în răsărit.
— Are pruncul tău o pată pe obraz, lângă cercel
Ca o stea în patru colţuri? Are malotea?

— E el!

Of, Zotalis, biet Zotalis, coriţaki-mu!

— Mi-a fost

Drag tovaroş. Împreună învăţat-am pe de rost
Tot ce scris-au lordul Bairon, şi-ntr-un ceas de izaltare
Fraţi de cruce ne făcurăm şi jurat-am cu glas tare
Ca să izbăvim Elada de sub turcii desfrânaţi
I să scoatem la lumină patria de subt Carpaţi.
— O, ţaruki! răcni chiorul cu o patimă nespusă.
— Şi paluki! şopti mândru Manoil, ce se perdusă

În visări lila ca umbra linguriţei pe şerbet:
El vedea un nor de sânge preste-ntinsul vilaet.
El zărea dân mii de unghiuri a Eladei neferice
Cum se mişcă ca o mare, cum se-nvolbură ca bice
D-uragan, de ploi, de tropot, cete-cete palicari.
El privea cum snopi de lăncii sunt purtate de magari
Şi în clinchete de săbii şi-n foşnit de fustanelă
Şi-n cruntare de ochi aprigi vine oastea cea rebelă
Zbuciumată ca torenturi ce din mii de petre cad.
Caii au argint pe frâne şi împroaşcă stropi în vad.
Muntenegrii cu ţepoaie se azvârl în foc ca demoni,
Croaţii cei cu zer în plete preste luncă sunt heghemoni
Şi-aşa seceră asabii din genunchi şi din gâtlej
Cum retezi bostanii putrezi de pe stafiditul vrej.
Ce vuire, ce urlare, ce urgie! Cad spahiii
Retezaţi din brâu de coase în vultoarea bătăliii,
Năclăiesc în sânge cioturi miralaii, rag avan.
Zdrenţe-zdrenţe zbor prin ceriu rămăşiţe de Coran
(Zugrăvite sunt cu aur literile, dar ce mint)
Se cabrează armăsarii pre sub nori de mărgărint.
Tropotind în tropot mare vin bulgarii groşi la vână
Şi cu şerpi de muşchi pre spete, că lucrează în grădină
Tot plecaţi pe roşii grele şi pe-ardeii graşi buluc:
Cu aracii tari de piersic miruiesc pre başbuzuc.
„O, Alah, Alah!“ s-aude-n tânguire de tulumbă,
Când dodat, pe când în slavă luna pune mare umbră
Şi lumină ca dulceaţa de naramză cade-n glod,
Se aude glas de bucium şi bătaie de zăvod
Şi din codru miriade ies valahii, ies şoimanii
Călărind nu cai, ci pardoşi pre subt flăcările stranii
Ale înstelării grele de pe ceriu-ncovoiat:
Ei dărâmă corturi mândre de gevrea şi fir brodat,
Ei sfâşie marţelinul şi pun foc: cu feţe roşii
Fug cu groază bairactarii, se înăbuşă leproşii
Lângă carele cu bivoli, încărcate cu huzmet.
Se pârlesc chişiţe-n spuză, taie-n pântec un stilet.

Fug periţi de groaza morţii, cu şalvarii la genuche
Pre când vine, vine oastea rumânească, ca o muche
De hanger arzând în soare, ca şi colţi de leu turbat:
Până-n zori plecă Balcanul capu-n faţa lui Carpat.

… Năzăriri de suflet nobil. Manoile, cum te plâng!
În poema mea bizară ai pornit cu pasul stâng.
Mi-e să nu îţi perzi simţirea dac-ai şti ce se urmează,
Dac-ai vede că periplu-ţi nu-i decât o anabază,
Dacă ai afla că soarta-ţi e doar una de papir.
Odiseu cel din vechime nu ştia cum că Omir
Ticluise vicleşuguri ce crezu că *el* scornise
Şi că tot el peţitorii la fămeia lui trimise
Şi că *el* grăia prin gura-i şi că nici un fir dân păru-i
Nu clintea făr-ca aedul să nu-l lase. Adevăru-i.
Te visez, te-aud, te cuget: ţeapăn îmi apari acum
Ca dagherotipul morţii relevat de-un zeu în scrum.
Pot să fac orice din tine, să te-nalţ sau să te nărui,
Fiindcă nimeni, niciodată nu-i stăpân pe adevăru-i.
Însă cum mi-am pus în minte ca să trec la epopee
Şi din moarte foi uitate să desfac o orchidee
(Chiar de-ar fi o nălucire într-un glob de halima)
Şi să fac nemuritoare-o dăltuire în halva,
Manoile, mergi nainte. Actant palid, ce mai stărui?
Nici un story nu se leagă de nu crezi în adevăru-i.

CÂNTUL AL DOILEA

Borges, ce-i mai zic şi Înger M *E un colţ de stâncă şuie* M *Un cap d'operă de cină* M *Păsărică obidită* M *De sorbeşti tabac eşti rege* M *Manoile, spune mie d-unde neamul tău se trage* M *Floare, floricea* M *Manoil jungherul scoase* M *Bravilor, pestriţ şi felurit e pământul* M *O, patrie, ştiu că lumile-s praf* M *Trei călugări în sutane*

Borges, ce-i mai zic şi Înger cu aripe de argint,
Cărui mumă-i fu oglinda iară tată labirint,
Zice d-un poet ce vrut-a să încapă-n ochiu-i mare
Toată Sfera, orizonul dân hotare în hotare,
Ce punea în stihuri stânjeni de pământ cu iarbă, pom,
Căşi, grădini şi-ogoare mândre, cum visat-a René Thom
Să închipuie pân linii drepte, curve,-ntrolocate
Lucrurile lumii cari-s zugrăvite-n nestemate.
De-aş versifica Levantul, umilitul lor discipul,
Eu, un scrib ce nici o rază nu-mi încondeiază chipul
De la steaua Inspirare, aş muri de fericit.
Val cu val şi nor cu nour dulce l-aş fi zugrăvit.
Dar nu poci. E umbra umbrei scrisu-mi şi n-am cui să cer
Să îmi fie argintată foaia, ca a lui Daguerre.

Decât ţie, Musă! Aide, mai îndură-te odat!
E un colţ de stâncă şuie ce de valuri e mâncat.
Trei smochini prefir dulceaţa fructei grele ca şi sânul
Preste un ruin în care îşi făcea cuibar păgânul
De Iaurta şi cu hoţii, blestemaţi de zei şi oameni,
Căci urât eşti ca şi fiara de cu fiara te asameni.
În vechime ce nu ştie nimenea, nici pedepsitul
La hrisoave, îşi făcuse cu chilii umbrite schitul
Trei călugări ce plecase de la Atos cu ruşine
Fiindcă altul îi pârâse că creştea în curţi găine
(Ci să ştie că la Munte Aghios să priimeşti
Parte femeiască este groaznic să păcătuieşti,
Chiar şi parte femeiască de jiganie ori vită
Căci muierea e Satana ce te duce în ispită).
Oropsiţi, bătuţi cu petre, daţi afară de pân slujbe,
În ostrov se apucase, cu nivele, şpacluri, drujbe
Ticăit să dulgherească mitoc trainic de stejar.
Să numea săhaştrii Mámon, Behemot şi Valafar.
Da-ntr-o noapte, cornul lunii ieşind lin şi lung din mare,
Drept pe raza-i, preste ape, se iveşte arătare:
O muiere-n văluri large păşind leneş pe cleştar
Ca o mână de domniţă-ntinsă în agheasmatar.
Ea păşea pe ape ca pe punţi bătute-n solzi de aur
Şi venea în urmă-i blânde o licornă şi-un ţintaur.
Drept spre schit păşea. Trei barbe să iviră din ocniţă,
Trei şiraguri de metanii să ciocniră cu clinchiţă
Şi „Barcaz să fie oare cu cearceafuri de mătasă
Se-ntreba – sau o rotundă, dulce-n umere mireasă?“
Au de ce rânjea muierea? Şi ce slabă pre subt iie!
Numai coaste şi ciolane, iar în dreapta o lucie
Coasă geamănă cu luna la-nconvoi şi la argint;
Nu-s ţintaur şi licornă, ci aspidă mârâind
Şi, cu pintene de zale, cu de papagaie plisc,
Când cocoş şi când năpârcă, un turbat de vasilisc.
Hârşti, Mamón şi hârşti, Behémot, hârşti, căzu şi Valafar

Dar sculară fără capuri, şi pe-al mării icosar
O porniră după doamna înecaţilor, clătind.
Iar în urma lor subt ape străvezii se văd suind
Grele galioane putrezi, scufundate goelete,
Caravele şi feluce, toate pline de schelete
Galben schinteind în lună, flotă grea de nenoroc.
Trăznet lung ca un balaur puse flăcări la mitoc.

Zice-se. Fapt că Iaurta îl pofti pe Manoil
Ca să îi cinstească masa-n ruinatul peristil.
Zile trei tot robotise Idolon harapul care
Cu o paceaură grasă îngrijise de mâncare
Iar acum cu buze groase mustăcea satisfăcut:
Un belciug în nas, de aur, purta negrul încrezut.
Stau în jur de mese lunge toţi piraţii suduind
Şi înfulec ca vierii, cu mânece se ştergând,
Hohotesc şi latru Mavros, Nicodimos şi cu Iorgos
P-un cap d'operă de cină, margaritas ante porcos:
Căci zăreai, subt maioneza străvezie şi-nspumată,
Icre de chefal cu boaba mărgărint şi marinată
De stavrid în taleri lunge ciocănite-n cositor.
Crapi tăiaţi pe lung cu solzii ca de sticlă, ce se-omor
Grecii după ei când burta albă-i plină de stafizi,
De lămâie de Messina au în jur felii limpizi.
Purceluşi umpluţi cu-alune, care pielea le-a crăpat
Au piper şi-enibaharuri pe spinare şi pe lat,
Conjuraţi de chifteluţe cu mărar şi hasmaţuki,
Ţelină ce face s-arză ochii negri care ţuchi-i,
Ghiudeni, trandafiri, ridiche în felii alb-roz, cu sare
Care face să se ducă vinul pe înghiţitoare.
Coşuri de răchite poartă cozonacii grei cu nucă
Şi cu mac, alături melcii fierţi pe frunze de lăptucă
Roşesc galeş ca fecioara care mâna-i pui pe sân.
Brânză de burduf cu chimen ce se ţine în chersân
Însoţită e de ceapă cu cămaşa ca de steclă
Şi de cidru ce cu spume ţi se suie drept la meclă,
De îţi vine-a pune mâna pe cosor şi de-a tăia.
Se fărâmă-n pulberi umezi calupi aspri de halva.
Sunt dân loc în loc pe taleri, lângă sfeşnice ce ard,

Ananaşi grămezi şi struguri ce miros a mosc şi nard,
Tămâioşi şi ţâţa caprei, portucale sunt şi gref;
De de toate avu grijă bucătarul muchelef.
Între vrafuri de clătite rumenite cu mult har
Şi umplute cu migdale, lisă şi rodozahar,
Trei butelci de răfioară trase-s care încotro.
Ele poartă vin de Chios, de Madera, de Bordo.
Ce folos! Tălharii cântă, toarnă vinu-n păr şi strigă
Şi înfulec sarailia cum mănânci dân mămăligă,
Mânc măslinele cu sâmburi şi lămâia ca pe măr
Şi-ncrustează-n masă literi: numele fămeii lor.
Într-un timp i-apucă plânsul, smulg basmale de pe capuri
Mănânc margine de străchini în măsele, înghit hapuri
(Leac de dragoste) şi-apare din senin un sirtaki:
„Of-of-oooof!“, aşa cântarea Ghiorghi ştirbul o porni:

Păsărică obidită
Ce oftezi şi te jeleşti,
Mult amar lăcătuită
Dupe sârme nefireşti,

Cănăraş cu cioc de ceară
Şi cu ochii de mărgean,
Care în oricare seară
Cânţi cântare de alean,

Mai ferice eşti ca mine,
Tu cu fulgii cilibii,
Zieu că aş schimba cu tine
Să poci eu, fie ce-o fi.

După sârmele de aur
Eu aş fi prea fericit
În alcovul ei să-mi faur
După chipu-i, chip cioplit,

Să o sorb cu ochişorii
Tolănită pe divan:

Cu obrajii ca bujorii
Bea cahvea dân filigean.

Să o văz mereu ca tine
Mi-ar părea cum că visez:
Of, îi şade-aşa de bine
În şalvarii de geanfez!

Dinţii mărgăritărele
Şi ochioasă ca un cerb,
Buzişoare micşunele
Carele mă fac să ferb,

Iar sub iia străvezie
De ca abur borangic
Cu doi globi de păpădie
Eu asemăn sânu-i mic.

Căci n-am eu putere, lele,
Să-ţi zăresc cu ochi şiret
Ţâţişoare bourele
Cu gurguie dă şerbet?

Dar aşa, sărman dă mine,
Umblu-n câmpii de mohor
Până nu mai ştiu de mine,
Până mor, agapi, mor!

Fie-ţi milă, mă primeşte
În zăbrele cănăraş,
Fie-ţi milă, mă hrăneşte
Cu mălai şi arpacaş,

Şi-o să-ţi ciugulesc ferice
Boabe dulci din palma ta
Cu inele vinitice:
Ametist i peruzea.

Şi-o să uit dă tot, dă lume
Şi-o să-ţi cânt mereu d-acu
Cum nu s-a cântat pă lume,
Psihi-mu, agapi-mu!

Prăbuşiţi subt mese furii bocea după Penelopi,

Eufrosa, Filofteia, Elenuşa, Caliopi
Ca motanii cei dân fabuli încizmaţi cu scârţ şi pinteni.
Doară hâdul de Iaurta şi Manoli era sprinteni.
Ei tăcea privind la fumul care flori suia-n tavane
Ca şi visuri de mărire în gândirile cei vane,
Ca o şoaptă de iubire în urechi de eunuc:
E tutunu-n narghilele îndesat pân' la butuc.
E tocat mărunt, uscat e d-ale Lumii Noi fecioare,
Împănat apoi cu opiu, aromat cu cuişoare
Iară fumul lui de aur pân parfum este trimis,
Ce-i păstrat în scobitura narghilelei de cais.
Parlagiu să fii sau cioclu, de sorbeşti tabac eşti rege
P-un ţinut fantasmagoric unde cheful tău e lege,
Unde de voieşti şi tronul ce-i în ceruri îl câştigi,
Pe regina cea din Saba în crivat o încovrigi
Şi îi jefui elefanţii, preste mări eşti heghemon
Şi te-asemuieşti ca fală cu Lixandru Machedon.
— Manoile, spune mie d-unde neamul tău să trage
Şi ce oameni mari într-însul cu vârtute şi curage
Au eşit? – grăi Iaurta tot scobindu-se în dinţi.
Visător plecă românul ochii negri şi cuminţi:
— Se întinde o câmpie pre subt poale de Carpaţi,
Acoló stătea-n vechime dachii foarte lăudaţi,
Acoló trăia ferice, dân caval cântând la turme.
Dă la ei pă-ntinsul ţerii, zău, rămas-au multe urme.
Ducul înţelept le fuse Dechebal, viteazul rigă,
Ci săraci era şi mândri, căprior cu mămăligă
De avea la cină, dachii era foarte mulţumiţi.
(Am cercat cu-anacronismul cetitorii adormiţi,
Căci adus fu cucuruzul în Evropa multe vacuri
Mai apoi, cum să vădeşte de citeşti în almanacuri.)
Dar în meazăzi râmlenii, neam ce preste tot pământul
Întinsese stăpânirea, îşi făcuse-aşezământul
Pân-la Dunărea cea mare. Craiul le era Trăian,
Ce la mii de leghioane duc le fu şi căpitan.
Ei trecu-n 101 Dunărea pă pod de vase
Şi cu Dechebal vestitul foarte-amarnic să-ncleştase

Şi bătu râmleanul dachii cu căciulă şi opinci.
Se făcu din nou bătaie la văleat 105.
Da-mpăratul, vezi, vicleanul, nu să-ncumeta pă gheaţă
Ca să treacă lunecuşul preste Dunărea măreaţă,
Ci chemă îndat nainte-i pă vestitu-Apolodor
Şi-i dădu poruncă aspră, bătând foarte din picior:
„Să-mi durezi, Apolodoare, punte trainică şi bună
Ca să treacă sila-mi toată până-n Dachia nebună
Ce cutează să-mi încrunte ochiul. Iacă-ţi dau răgaz
Luni atâtea, zile-atâtea, începându-le de az."
Dar tot ce clădea sireacul, noaptea se surpa, şi iar
Ziua o lua da capo, istovire în zădar,
Până ce-a-ngropat în peatră ticălosu-Apolodor
Pre soţia sa, ce-o plânse mai apoi cu-amar şi dor
Şi râmlenii când trecură auzea dân peatră glas.
E leghenda, zău, prea demnă de Victor Hugo, hélas!
În resbel perit-au dachii cu-a lor rege. Însă totuş
Le rămase sate mândre şi pe Argeş, şi pe Trotuş
Pline de muieri ce-n iie nurii-şi învălea sfios.
Se uita cu jind râmlenii la trupşorul lor undos.
Şi mirese cu cătane nunţi porniră mii şi mii,
Pruncuşori apoi născură mai cu zecile de mii,
Până neamul meu se-ncheagă pe duiosul meu tărâm.
Da, Iaurta, frăţioare, noi ne tragem de la Râm!
Iar apoi, un Mircea, Ştefan, Ţepeluş, Michaiu Bravul
Rădicară ungureanul şi munteanul şi moldavul
Ca să steie împotrivă turcului ce vrea peşcheş.
Şi, precum totuna este Pachistan şi Bangladeş
Noi, valahii, fum totuna în Moldavia,-n Ardeal
Şi acilea,-n Rumânească Ţeară, ce mi-i ideal.
— Zi-mi ceva pe rumâneşte, agrăi din nou piratul
Ascultând cu luare-aminte ce aprins zicea bărbatul.
— Uite:

> Floare floricea,
> Dulce micşunea

Gheaţa se topeşte,
Trupuşoru-ţi creşte.
Vara de soseşte,
Florioara-ţi creşte,
Inima-mi topeşte.
Toamna de soseşte,
Ea se veştejeşte.

Dorul floare n-are
Şi nu stă la soare.
Da ziua de creşte,
Dorul mă loveşte.
Vara de soseşte,
Dorul mă munceşte,
Inima-mi topeşte.
Toamna de soseşte,
Frunza dezvăleşte,
Doru-mi înfloreşte.

Floare micşunea,
Atunci aş pleca,
Codru-aş apuca
Şi m-aş depărta
Pân-la marea mare,
Dincolo de zare,
La curţile dorului,
Poarta curcubăului
Dân spinarea dulfului…

— Cum? aiasta-i rumâneşte? păi atunci şi eu sborăsc,
Şi parintili a meii-s din militea-arămănăsc,
Muşat grai… dar eu sunt grecos… eu la Atos mă închin…
— Nu eşti grec, Iaurta frate, ci armân, valah deplin,
Brav valah pân simţimânturi nobili. Uite dreapta mea.
Şi-i întinse deşte albe preste grunjuri de halva.
Zbierau „Ura!“ şi „Trăiască!“ palicarii cei ciufuţi
Cum răcneşte lung fămeia de vei vrea ca să o cruţi

Şi încinse danţ ca diavoli; Manoil jungherul scoase
Ce-nvălit avea oţelul în jurube de mătase
Şi crestă încheietura lui Iaurta. Dar, miracul!
Nici un bob n-au curs dă sânge în adâncul receptacul
(Un lighean cu flori dă peatră ce-s cioplite dân porfir
De trecea pân el lumina ca prin strai de serasir),
Ci un glob cât o naramză purpuriu întunecat
Răsări dân scrijelire şi-n văzduh s-au râdicat
Şi în mijlocul cămării ca o icră el zvâcnea
Arzând cald în svonul acru, veşted, de meterhanea,
Şi în icră să-nchegară oase, zgârciuri de copil
Şi un făt dăşchise pleoape în spăimosul peristil.
Străveziu era ca puiul de năpârcă-abia fătat,
Avea limba dăspicată şi-ntre ochi un bob de-agat.
Dar scria pre solzi dă sticlă ce-i crescuse pă spinare
„Lefteria“, ce-n greceşte însemnează „Neatârnare“.
El beşica cea dă sânge sparse; se întinse drept
Şi rosti în stihuri nobili şi cu mâna preste pept
Astă cuvântare (milă, cetitor, acuma-ţi cer
Pedepsit nu sunt la şcoale, dascalos n-avui, belfér
Sunt, e drept, dar de rumână, eu greceşte abia rup.
Îl citii pre George Ştainăr, însă dar nu mă ocup
Mult cu tâlmăciri. Cam plată dau o versiune, iacă.
Nu sunt fragi ţie dragi să-i înghesui în buiacă):
Bravilor, pestriţ şi felurit e pământul
Pe ciocul berzei luceşte soarele de aur şi pe solzul păstrugăi
Preţioase sunt plantaţiile de curmale
Dulci sunt ochii armencelor.
Cetăţi durate din piatră de râu se înşiră pe râurile albastre
Păpădia desface floarea sub norii de bumbac
Şi un gândăcel auriu îi suie tulpina.
Dar iluzie, iluzie cruntă e totul fără libertate.

Bărbaţi, sculaţi-vă din adormire!
Nu auziţi glasul de leu al trâmbiţei?

Nu simţiţi în nările voastre mireasma libertăţii?
Corăbiile ce s-ar face fără vânt în mijlocul mărilor?
Ce îi prieşte omului înlănţuit?
Dar când suflă briza dumnezeiască e corabia o pasăre cu aripile întinse

Şi roşii de amurg
Dar când prizonierul este eliberat sufletul lui se înalţă
Şi vede culorile lumii.
La arme, eroi, la arme!

Nu ascultaţi glasul luxuriei
Nu tânjiţi după îmbrăţişarea femeilor
Nu beţi vinuri dulci şi nu dormiţi în pat moale,
Ci juraţi cu toţii să adăpaţi floarea nepreţuită a libertăţii
Ce se adapă cu sânge.
Amară să vă fie înghiţitura cât tiranul se mai bucură de viaţă
Urâtă să vă fie femeia cât mai este o moscheie-n Elada
Şi viaţa voastră să se numească disperare.
De ce să tremuraţi ca oile? De ce să fiţi înjunghiaţi ca vierii?
De ce să vă opintiţi ca bivolii în jug?
Sculele lor de preţ, şerbetul lor şi tutunul lor sunt furate
Femeile şi băieţii lor sunt fraţii voştri
Până când să le mai pângărească ei sufletul?
Ei scuipă pe sfintele icoane spunând că sunt idoli
Ei spun că moaştele sfinte sunt oase
Şi că marele Othon este un bastard, un copil din flori.
Ridicaţi jungherul împotriva lor, palicarilor!

Deci, copii, fiţi demni de raiul lumii, scuturaţi cătuşa
Tăvăliţi-vă în rouă ca puii de pisică sălbatică
Trăiţi pentru libertate şi muriţi pentru libertate!

Nu şovăiţi când auziţi chemarea!
Nu mai fiţi robii turcilor desfrânaţi! La arme, la arme!

Duhu-apoi peri, topită în văzduh fu vraja sa.
Seara se-ndoi pre dânşii cum se-ndoaie o lalea
Preste buza de cleştaruri şi schinteie-a unui vas
Şi îi coperi cu floarea ca un greu iconostas.
Scoase junghiul şi Iaurta, ce plăsele-avea de sârmă
De argint cu chiparoase de rubin, şi-n vână-l scârmă
Pre însinguratul, palul, negurosul Manoil;
Ci din vână suie-n grindă copăcel de trandafil.
E sistema cea de vene şi artere-a unui trist
Serafim cu carne d-abur şi cu pelea de batist
Ce cu lungele aripe mătura podeaua lată…
În văpsele d-aur luce nimb cu marginea perlată.
Este geniul bun ce veghe venitorul Româniii
Care trâmbiţă izbânda şi-şi adună pruncii, fiii
Pre subt pene care-n aer săbii grele-nchipuiesc.
Are trupul de vergură, are glasul bărbătesc:

O, patrie, ştiu că lumile-s praf
Că însuşi cosmosul e pulberea din urma copitelor
Dar ochii omeneşti te văd frumoasă.
Eşti ca o fetiţă care şi-a pus în păr un lanţ de margarete şi untişor
Şi care priveşte umbra lăsată de nori pe pajişte.
Dar unde, unde e gloria din trecut?

Crede-mi amorul, dar crede-mi şi ruşinea.
Ruinuri, sfărâmături de zid pline de licheni şi morminte
E tot ce a rămas din strălucirea ta apusă.
Şi slove de hrisov.
Azi neamul tău are fruntea adânc plecată
Şi nu de înţelepciune, nici de bătrâneţe.
Azi fericit e cel care nu înţelege.

Mereu între două epoci, între două imperii
Între două stări de spirit s-a aflat neamul meu fericit-nefericit.

Dar azi el a pierdut totul, căci a pierdut speranţa.
Azi el cunoaşte voluptatea supunerii, beţia robiei.
Azi chiar eroii sunt resemnaţi, letargici.

Voievodul de azi nu seamănă cu cei din trecut
E străin, are obiceiuri orientale
Şi-a adus din Fanar năravuri scârboase: are giuvani şi hetaire
Parcă sunt femei toţi curtenii lui, grecoteii-n brocarturi, vapeluri
Parcă sunt lupi şi râşi zeibegii lui
Parcă sunt fiare, lighioane tufecciii.

Şi ce jale în sate! Ce iarmaroace goale! Ce târguri pustiite!
Ce copii trenţăroşi pe drumurile de glod!
Şi case strâmbe, şi biserici dărăpănate!
Şi învăţaţi care abea ştiu buchile!
De-ntrebi pe ţăran ce-i patria, el începe a plânge.
De-ntrebi pe meseriaş se încruntă şi tace.
De-ntrebi pe negustor, îţi răspunde pe altă limbă.
De-ntrebi pe boier îţi râde în obraz.
Şi ţiganul e rob ca vita, şi pământul nu dă rod.
Popor al meu, unde îţi este maturitatea?
Neam al meu, unde îţi este curajul?
Ridică-te, alungă fanariotul
Prefă în marmură cărămida de bălegar.
Tu ai un viitor de aur
Tu eşti un neam însemnat.

O, patrie, eternitatea e cât ai clipi
Şi totuşi mi-eşti dragă şi-mi place să vorbesc despre tine.
Fii din nou copila care, cu flori în păr, şade pe pajişte.
Copila ce râde la soare cu dinţişori albi.
Cred în tine, în ciuda restriştii de azi.
Ştiu că vei fi tu însăţi din nou.

Se perdu-n văzduh seraful ce rosti aceste şire.
Se deşchise dodat poarta şi în ceas de înspăimire
Au întrat încet pre lângă belciugatul de harap

Trei călugări în sutane de aba şi făr' de cap.
Sânge le curgea din gâturi preste mâne cu metanii,
Chihlimbaruri năclăite lucea turbure şi stranii
Iar piraţii căsca ochii şi cădea în brânci, pe spete.
Preste mare,-n cadrul uşii, păşea-n văluri un schelete.
Popii cei prelungi în deşte scrisă-n zid chirile stranii:
„Hosna. Hyacint. Hermina", şi în foşnetul sutanii
Se întoarse şi plecară după iasma cea cu coasă
Pre subt luna uriaşă, iataganul de mătasă.
Un licorn şi un ţintaur îi urma, iar după ele
Aurie flotă moartă, galioane, caravele
Se pierdea în zări pe raza lunii pân' la orizon.
Ardea stins în ceruri Ursa, Vărsătorul, Orion.

CÂNTUL AL TREILEA

Ştiu că e zădărnicie M *Zante, dulce plăsmuire* M *Scrisoare de la Iancu Aricescu* M *Lupul şi alte lighioane* M *O beşică mare cât cupola de la căşile lui Vodă* M *Am rămas singură în pavilionul de vest* M *Diable! Mais c'est trop!* M *Somn, tu domn al nefiinţii*

Ştiu că e zădărnicie tot ce-n lume amuşină,
Că sunt una Lionardo, Tassu, Şecspir şi Muşină
Şi sunt una cu milogul de la uşi de mănăstiri;
Deşertarea deşertărei şi-amăgiri de amăgiri.
Plato zice de un ceriu ce nu este-n lumea noastră
Unde zămislită este doar ideea de fereastră
Ce e singura reală; oglindire-i ce tâmplarul
Taie-n lemn şi-i zic „fereastră"; iar ce face condeiarul
Când „fereastră" scrie, este oglindit de oglindit.
Munţi de steclă, regi de sfoară, vieţi de vânt, mări de sclipit.
Chiar de-ar fi adevărate, nu sunt vecinice aceşte:
Mii de ani de-ar ţine-o floare, de apoi se veştejeşte
E de parcă niciodată n-ar fi fost, e vis de vis.
Dragostea e nostalghie şi puterea e plictis.
Dar să spun c-ar fi eterne toate: şi aşa mi-i sete,
Universul nostru punt e între punturi cete-cete
Ce se-adună şi formează alte lumi, mai mari, de flamă
Ce văzute de departe sunt cristaluri şi aramă,

Scoici, ştergare, pruni sau nouri, şi nicicum n-ar fi mirare
De-ar fi universul nostru un atom dintr-o căldare
Unde creşte-un leandru, poate un atom dintr-un gândac
Ce aleargă într-o lume ce-i atom într-un arac.
Deci, la ce să scriu când scrisa-mi şi aşa deşartă este,
Când s-au scris cândva de Amlet şi s-au scris şi de Oreste
Şi nicicând eu pre aceştia n-oi putea a egala?
Michelangel avea marmuri, eu calupuri de halva.
Dar când nu am nici o carte şi s-ascult cântări nu-mi vine
Mă cufund ca într-o mare de visări dulci şi senine
Şi un geniu mi s-arată şi îmi pune-n mână peana:
— Lânced muritor, salvează-ţi viaţa ta, închide geana
Şi deschide-o într-o lume ce aşteaptă s-o moşeşti!

Zante! Dulce plăsmuire unei minţi urieşeşti!
Stâncă verde conjurată de aprinse valuri şir
Cum un filigran de aur conjurează un safir
În inelul ce un paşă dăruieşte unei hure…
Liră d-aur azvârlită de Orfeu într-o pădure
Ce în loc de paseri are caracatiţi şi meduzi
Şi în loc de lighioane dulfi codaţi, murene cruzi.
Prin luneta grea ca plumbul de lentilele bombate
Manoil ţintea privirea către golful cu prelate
Şi cu sute terţarole, focuri lunge, zburători
Pe vergele de catarturi aninate-n groase sfori,
Dân bomprese pân' la pupa de corăbii grămădite
În oval de valuri roze cu creşti limpezi de pirite.
În bărcuţe, grece june duc urcioare pântecoase
P-al lor creştet cu maramă; le ţin braţe unduioase
Care parcă Preţiosi le pictă în acoarea:
Goi, pescarii de bureturi intră-n marea de dantea.
Pe un mal boiari să plimbă în caftane cu mărgele,
I-ncongior copii de suflet cu chisea şi narghilele
Şi o roabă gârbovită însoţeşte-n târg de stridii

Hurioara cea nurlie cu pe chipu-i şal de Indii.
Pre un dâmb de albă cridă căşi tot albe şi ca zarul
S-arcuiesc sub orizonuri; lângă cheiu e bazarul
Unde turcii şi veneţii pepeni galbeni târguiesc,
Pehlivani dansez pe funii, alţii săbii înghiţesc…
Însă uite! mai d-o parte, cu bompres săpat măiastru
În mahon, în chip de drácon, solz de smalţ, ochi d-alabastru,
Un caic văpsit cu smoală clătină-se lenevos.
E la pupa o creştină cu boi dulce, volutuos
Care doar haşişu-n vise otrăvindu-te-ţi iveşte.
Manoil lasă ocheanul şi dodată chiuieşte
Cunoscând că e aceea Zenaida, sorioara
Ce-o lăsase în Atina şi-o găsise la Buhara
Şi-o pierduse iar pe strade la Stambul şi-abea-n Firenţe
O-ntâlnise iar în straie de princesă; dar în zdrenţe
Preste-un an, p-un pod, în Cipru, ea vindea piper, măslini:
Suflet mare, patimi grele, ochi de suferire plini.
Manoil sări-n bărcuţa cu catargul fără velă,
Caigi cu tatuaje învârti la manivelă
Ce pe scripet desfăşoară funia sucită, grea
Şi coboară barca-n valul vioriu, turcoaz, lila…
Să ţiu minte că poemul e şi unul de montaj
Şi să mut îndată scena cu întregul ecleraj
În palatul larg de marmuri străvezii cu bolte-nguste
Unde şade Zenaida ca un fluture de fuste,
Unde stă la sfat cu tristul Manoil şi cu Iaurta…
Palicarii şi piraţii-n alte săli îşi mâncă turta
Şi beu vinul şi lichiorul, ronţăi beţe de susan
Ling cristali de zahăr candel, se îndop cu marţipan
Acadele şi rahaturi ce le intră-ades în carii
De sălbatic gem piraţii şi răcneşte palicarii.
— Frate, spuse Zenaida, chiar acum primii scrisoare
De la Iancu Aricescu, ce de dor se stinge, moare
Colo-n ocna unde crudul domnitor l-a triimis
Ca să nu mai scrie fabuli despre toate câte-a scris.

Omul ce-i trimite hrana de i-o lasă cu panerul
Este credinciosul nostru, Costăchel bogasierul
Care-i lasă peane, coale. Uite cartea, o ceteşte.
Şi-i desface sulul galben, condeiat chiriliceşte.

DREPTATE, FRĂŢIE

la anul 18… după Christos

Scumpă soră căuzaşă,

Binecuvânt soartea ce, prin lucrarea baziliscului cu ochii veninoşi care se grozăveşte în cabaniţă (deie Domnul să-i fie cămaşa cea de pe urmă precum Ercul purtat-au şi înveninat au fost în ea), m-a trimes să putrezesc de viu acilea, la Ocna Sugrumatului, căci aşa, iubită soră, pot cugeta în pace la toate câte se petrecură de când noi, cu alesul domniei tale frate, Manolachi şi cu Ioniţă Piteşteanul şi cu aga Cristache Fălcoianu (ce nu puţin folos ne-a adus până l-a prins de grumaji baziliscul) ne-am adunat noi în casele răposatului domniei tale cinstit părinte, aibă-l Domnul în paza sa, ca să urnim zavera, că neamul acesta rob nu mai putea îndura mişeliile şi prevaricaţiunile Grecului şi a năpârcilor lui blestemate. Auzind noi strigarea nenorociţilor afumaţi cu ardei, bătuţi la scară şi cu oao fierbinţi la subţiori, ne gândirăm să facem precum ştii o Proclamaţiune în 13 punturi, ca să ştie şi neamul acesta că mai este un Dumnezeu în ceriu care aude şi vede toate. Să sculăm norodul şi să câştigăm pe arvaniţi, lesne ar fi fost, dacă zeea discordiei nu se băga în chiar sânul nostru şi nu să certa Piteşteanul cu Fălcoianul pe inelul cu berliant dân degetul treti-logofătului Şerban Cacodimitropulos ce-l trimisese vodă (şarpele cu nouă capete ce scuipă foc) cu carte la Viana, şi pre care noi l-am trimes şi mai departe cătră apus, în Gheena. Aşa, neînţelegându-se al cui să fie inelul, s-au pârât unul pe altul la căpitanul de seimeni cari ne-au împrăştiat ca pe potârnichi.

Mai mare nenorocirea decât să mă lege şi să mă arunce în ocnă, scumpă soră, nu credeam să mi se mai tâmple, când o veste ca un trăsnet (trăsnească-i cel sfânt pe duşmani şi alege-s-ar focul de ei) căzu peste nenorocirea mea: cartea mea de stihuri „Ode, eleghii, satire, fabuli, traducţiuni din domnu La Martine, precum şi a cincea perdea din tragodia „Amlet, prinţ de Dania“, alcătuite cu aleasă îngrijire de dumnealui Ianco Aricesco şi tipărite la tiparniţa lui Leonida Firmanis“ nu să mai tipariseşte. De patru ani censorul lui vodă ca pe copii mă minţea şi zicea (parcă-l auz): „Ienăchiţă, fiule, mai rabdă un an, că poate vremi mai bune apucăm.“ Că el zicea că doar datorinţa sa îşi face. M-a chinuit ca pe hoţii de cai. Multe vorbe nu le răbda deloc. Unde eu scriam „sânuri rotungioare“, el rădea cu un bricegel şi scria „pept feciooresc“. Unde ziceam de „coapsa cea rotundă ce străvede pân şalvar“, el punea „Peplul rece al Minervei“. În loc de „hurioară“ scriea „vestală“, scris să-i fie numele şi şters cu bricegelul dintre cei vii. Dar, apoi! Eu ziceam de Bucuresci, că n-are cişmele, şi el ştergea şi punea „Petersburg“, şi doar acolo, slavă Domnului, cişmele câte pofteşti. Ziceam că anu-ăsta vrun rău să-ntâmplă, şi el punea că s-a tâmplat pă vremea răposatului Ianache Văcărescul sau chiar a lui Pazvante Chiorul. Am zis, treacă de la mine, şi eram gata să-mi pocesc în ast feliu cărţulia, numai să iasă şi să mă laud şi eu că uite, şi în Valahia pot ieşi poeţi ca Bairon şi ca Şatobrian. Dar nici aşa n-a fost bine. Dodată, anul trecut, vine censorul şi-mi spune: „Chir Iancu, ţi-ai făcut-o cu mâna ta. Fabulile tale te pierdură. Poeticul curţii, efendi Tripanosoma Todorakis, s-a dus până la domnie cu astă fabulă în dinţi, ce domnul, cetind-o, a răcnit cu glas mare: „Să nu se tipariseaască aste neobrăzări!“ O dată cu biata mea cărticică s-au poprit şi alte, între care măiastra compunere a dragului tău frate Manolachi, „Stihuri de amoriu“.

Şi doar ce avea acea fabulă? Ţi-o scriu întreagă, ca să ai idee:

LUPUL ŞI ALTE LIGHIOANE

Un lup ca toţi lupii, când se văzu rege
Şi când pricepu că voia lui e lege,
Că toţi se smeresc
La glasul lupesc,
Adună sfatul ţării sub un copaci roditor
Şi-ncepu a cuvânta cu ton sforăitor:
„E codrul ala-ndala! Prin tufişele toate
Unde-am trecut adesea să văz ce s-a lucrat
Zărit-am doar păcate,
Nepricepinţă, lene, dezordini, strâmbătate,
Într-un cuvânt, nemica nu e de lăudat.
Cum dar să propăşească al codrului neam mare
Cu aşa tristă stare?
Deci iată ce zic eu, şi o dată cu mine
Trebuie-a zice-ntocmai fieştecine:
Priviţi acea fiinţă care om să numeşte
Şi în două picere pururi călătoreşte.
Vedeţi ce forţă mare
El are în lucrare?
Că firea, apa, focul, nu-i poate sta-mpotrivă
Şi în trebile toate
Dă productivitate.
Luaţi pildă de la el,
Şi fieşcare, leu să fie au doară numai miel,
Să meargă de-azi încolo, pentru zilele toate
Pe labele din spate.
Gata! Am zis! De-acuma ne rentabilizăm
Şi nicicând în patru picere să nu mai alergăm!“

„Bravos, bravos, mărite! Ce minte luminată!“
Striga mulţimea toată
Sub crenge adunată
Şi toţi aplaudau înălţând osanale,
Plecând apoi,
Pe craci doar doi,
Ţinându-se cu obidă de şale.

Dar nu ştiu cum se face că treaba şchiopăta
Şi nimic nu se strânse de-o vreme-n teşcherea.
Căzură multe capuri, găsiră multe vine
Dar vedea fiecine
Că fiara toată calcă cu umblet nefiresc
Şi că pardoşi, cerbi, iepuri, toţi se împleticesc.
Iar de punea vreunul piciorul pe podea
Şi doar ca să nu cază uşor se sprijinea
Îndată era luat
Şi-n lanţuri ferecat.

Când veniră mistreţii, sfetnici ce linguşeau
Dar să ascunză starea din codru nu-ndrăzneau
Şi lupului cu ifos
Ce-n patru labe sta
Şi demn îi asculta
Îi ziseră că totu-i mai rău ca înainte,
Lupul, sclipind din dinte
Le spuse crunt la chip:
„Nu înţelegeţi oare că-i chestie de prinţip?
Nu voi să ştiu nemica: e mult superior
Celor în patru labe iubitul meu popor.
Mai demn, mai nobil este. De şchioapătă ceva
Pe ici, pe colo, asta o ştiu a îndrepta:

Deci ştire dau în codru ca toţi să se silească
Într-o singură labă de-acuma să păşească!“

Vedem ades aceasta, dar să crâcnim nu-i chip:
Mulţi codri se usucă pe chestii de prinţip.

Priveşte deci, scumpă soră căuzaşă, în ce jalnică stare mă aflu. La o sută de picere subt pământ, nicicând lumina soarelui a o vedea nu poci. Dar în sufletul meu o mai mare şi mai curată lumină, aceea a revoluţiunii, port şi cu ea mă mângâi. Cum zice şi fratele nostru Che Guevara în însemnările sale ce acuma cetesc la opaiţ: „Pantofarul musai pantofi să facă, iar revoluţionerul, revoluţii.“

Dar nu ţi-aş fi scris cartea asta ca să te ambetez doar cu jelaniile mele, ci căci am eu un plan care poate să ne ducă la izbânda cea mare. Ascute-ţi şi mai mult ascuţita domniei tale minte şi ceteşte mai departe. Preste mai puţin de o lună Vodă se va scula pe seară cu toată casa lui şi va sui în Turnul Colţei ca să vază prin drăcia nemţească pusă acoloşa un comet ce să zice că s-a ivit preste tot Răsăritul ca mari nenorociri să vestească. Iar eu cred că e semn de bucurie şi de scăparea ţărei de sub vârcolacul şi bampirul setos de sânge. Tu să te vezi în Elada cu Manolachi şi să mergeţi a-l căuta în ostrovul Hosna pre credinciosul nostru, chir Leonidas Ampotrofagul, care este născocitor de care mai de care minunăţii. Deşi grec este, are fămeie rumâncă de la Ploieşti care numai cu libertaua şi egalitaua îl ameţăşte de la cântatul cocoşilor până la al cucuvăilor. Aud că el cunoaşte meşterşugul de a sbura cu o beşică cât copola de la căşile lui Vodă (afurisit fie el). Faceţi încercare şi vă suiţi în ceriu şi d-acolo ajungeţi preste Turnul Colţei şi răpiţi pre bazilisc cu muierea şi copiii lui. Dar mai întâi treceţi pre la ocnă şi mă scoateţi la

lumină, că mă mănâncă sarea de viu. Şi aşa să faceţi.

Cât despre 3.1. 12. 9. 13. 1. 3. 8. 9. dăspre care îmi ceri veşti, să ştii că iară mă întristariseşti. Lasă-l, uită-l, Enigel! El e cum ştii prin mahalăi, cu dibla şi ohtatul mincinos. Dar nu voi să-ţi amărăsc şi mai mult inima greu încercată.

Rămas-bun, agapi mu, şi, de nu cabulipsesc prea mult, mai ceteşte stihuri ce pentru tine le-am brodit şi numele tău pă verticală îl poartă, care poeticeşte să chiamă acrostih:

Zieu făptura ta
Este ca lalea.
Nice eu gândesc
Acu să cerşesc
Inimioara ta.
Dară dumneata
Aibi milă de-a mea!
Al domniei tale frate de nădejde,

Iancu Aricescu

Manoil sfârşi, iar ochii-şi, translucizi precum e sara
Când pe Anatolii luna îşi descarcă lin povara
Cum un marchitan îşi lasă bocceluţa cu caşmire
P-un covor cu arabescuri şi mai gros ca o psaltire
Dinaintea unei chere ce-n serai ca într-o seră
Lung priveşte prin cleştaruri către luna-tombateră
Preste Bósfor, care plin e de saraiuri şi geamii,
Făr' să ştie că-n Zipangu, în grădina de lămâi
Chiar atunci priveşte luna gheişa dulce, poetesă,
Înfăşată-n kimonoul cu păuni; ci nu-i metresă,
Ci artistă, şi-are-n păru-i pieptşeni palizi de bagá.
Ea, uitându-se la lună prin ochi oblici, ciripea:

Am rămas singură în pavilionul de vest
Din grădina de nisip Kiu-sho.
Lumina lunii nu mă face mai tânără.
La toamnă părul meu va avea multe fire albe
Şi multe coarde vor plezni la samisen.
Ce tristă sunt! puietul de măr

Pe care am pus să-l planteze anul trecut
Nu a prins rădăcină.
Nu aştept pe nimeni. Bărbaţii s-au sălbăticit
Şi luptă departe, la graniţă.
Când vor veni, vor găsi în locul meu o bătrână îngrijitoare
Care piaptănă părul gheişelor tinere.
Cine îmi va râvni trupul? Cine îmi va mai citi versurile
Cine-şi va mai aminti de mica poetă Nogu-Chi?

Ea la rându-i n-are ştire că în Kurdistan o curdă
I se pare că e luna roată galbenă de urdă
Ce din ţâţele de iapă a ţâşnit şi s-a-nchegat;
E aceeaşi lună care, ancorată de-Ararat
Ca o nouă Arcă, arde în oglindele de lacuri
Translucide şi adânce, răsfrângând stele şi veacuri
Precum ochii unui june ce să cheamă Manoil.
— Biete Iancule, martire, de ce nu sunt versatil,
Cum nu sunt o hidră bravă, cum nu sunt un Briareu
Ca cu mii de lance-n mânuri să combat? Pre Dumnezeu!
Cum scrii tu, aşa om face. Zenaida, tu Iaurta
Simoria adunaţi-o! Ca râmlenii pre Iugurta
Să-i combatem pre tâlharii cu cealmale de sevai!
Zise, şi izbi cu pumnul în măsuţa care, vai,
'N acea clipă să răstoarnă cu ibric şi filigene
Şi iveşte-n patru labe, spăimântat clipind dân gene,
Chipeş ofiţir cu peptul coperit dă tinichele
Şi cocarde, epoleţii zorzonaţi cu floricele,
De ceapraz i-atârnă spada de eşarfa grea, pembe
Cercei poartă în ureche, iar pe nas un pince-nez;
O codiţă împletită sub tricornul cu penaj
Şi musteţe răsucite. Mult ciudosul personaj
Duse mâna la mânerul săbiei, dar într-o clipă
Trei junghere-n gât îi pusă cei trei zavergii în pripă,
Ce scânteie ca trei raze în salonul rafinat
Cu statuie pe console de onix şi de agat:

Safo ce la ţâţă strânge ţitera ca pe-o muiare,
Volter, baba scofâlcită, Brutu, care moarte n-are,
Şi pe tron de calcedoniu subt o boltă de azur
Toga cea de marmuri strânge lângă peptu-i Epicur.
Tot atunce dau năvală palicarii şi piraţii
Înjurând de panaghie în greceasca multor naţii,
Sictiriţi şi crunţi la feţe, căci băusă doar lichioruri.
Ei ştergea mânjite cisme pe mândreţea de covoruri
Dărâmând de pe pilaştri vase scumpe de Chitai.
— Îl sugrum – răcnea cu toţii —, îl belesc, îl frig, îl tai!
Toţi îl ştim, este iscoada ciorbagiului d-aci,
Briliant îi e numirea, dar decât a străluci
El doar fum ca turba scoate, puturos şi gros. Un porc
Ce nu are asemănare de la Frunze la Niu-Iorc.
Dar, deşi cuţite, spade, iataganuri şi stilete
S-aţinteau spre peptu-i falnic coronat de epolete
Ofiţirul cu ochi crânceni fulgeră pre conjuraţi:
— Diable! Mais c'est trop! Vreţi sânge? Uite peptul meu, hai, daţi!
(Şi îşi smulse cu turbare nasturii de la mundir
Desvălind un pept dă taur sub cămaşă de zefir.
Und-căzură bumbii d-aur prinseră rădăciniţe,
Crusta le plezni zgârcită şi crescură frunzuliţe
Şi tulpine lunge cari desfăcură câte-un crin
Zugrăvit pre cadrul uşei ca pre flamuri de satin.)
Tatuat pe pept zuavul avea tainic amoraş
Şi subt el o buche simplă, condeiată-n bucle: H.

Scumpe cetitor, iertare! Capu-acesta îl închei
Făr' a-ţi spune cine-i francul. Ca să afli dacă vrei
Te-osteneşte şi întoarce fila.

Iacă, a-nserat.
Repezitu-s-a pe boltă leopardul înstelat
Ce înghite peisagii şi la ape le dă foc
Şi în suflete revarsă nostalghie din ghioc.
Se-nchid gene-n mii de case, în palaturi şi bordeie,
Gene rare de duhovnic, gene grele de femeie,
Omenirea ostenită se foieşte trist în somn:

Curva se visează sfântă, sluga se visează domn,
Cerşetorul stăpâneşte peste zeci de-mpărăţii,
Regele coroana-şi cată în mocirlă,-n răgălii.
Somn, tu domn al nefiinţii, tu cu degetul atinge
Diamantul greu pe care toţi îl poartă subt meninge,
Umple-l, umple-l de vedenii, ca pocalul de Maderă,
Fă vecia să ne pară nu o clipă efemeră
Ci un şir de clipe vecinici; fă să fim eterni, imuni,
Fă să luminăm ca sorii preste hăuri şi genuni.
Somn, umbreşte cu lumina-ţi epopeea mea hirsută,
Umflă-i tu firava pânză cu suflarea nevăzută
A Visării, Fantasiei, fă ca lâncedul seraf
Să nu-şi târâie aripa prin gunoaie şi prin praf
Ci prin praful galaxiei să străvadă-n viitor.

Maşinişti, la manivelă! Derulaţi un alt decor!

CÂNTUL AL PATRULEA

Toţi suntem melodramatici M *Languedoc*

Brillant, zuavul M *Liubov, liubov* M *Jos, ce lux!*

Nici Monte-Cristo M *În loc de chipu-i, el văzu o*

beizadea M *Şi-oi spune de Madelaine* M *Lângă un catart întinde moşul Ghiorghi un taroc*

Cetitoare mult iubită, ce cu filele aceştii
Sprijineşti, să vezi mai bine, cercevelele fereştii
Care-n vèrgele de plumburi sticle are, cu colori,
Dân posomoreala-mi neagră te gândesc adeseori!
Geană lungă şi sfiioasă aplicată preste buchii,
Stânga cu ineluri grele străveziu prinzând genuchii
Şi cu deştul de la dreapta întingând în adevăr.
Ţâţişoara ţi-o coprinde scânteioşi cârcei de păr…
Nu filosofarea stearpă, nu politichia cari
Lănţuieşte-n carceri sumbre izaltaţii, temerarii,
Ci tu vecinicul amoriu între pagine îl caţi,
Cum în pagine nu moare trandafilii cei presaţi.
Şi dreptate ai, copilă, căci nu este nici o gramă
Dân a lumii scrieri toate să nu aibe melodramă,
Toţi suntem melodramatici de scurmăm adânc pre sub
Rânjetul intelighenţii. Crierul, acest cherub,
Cum chiar glonţul cel de humă preste care vieţuim,
Doar o pojghiţă de cuget are, restul este im,
Patemă nestăvilită, ură crâncenă, amor,
Ceriuri cu sori dă sânge, continenturi dă fior.
Pre acolo-şi poartă paşii trist poeticul, cu peana
Ca o sabie în mânuri, când să stinge toată geana

Dă lumină. Doar acolo inspirarea-şi face cuib.
De acolo chiar şi însumi eu, domniţă, mă îmbuib.
Eşti, cunosc, nerăbdătoare ca să afli cine este
Ofiţirul dă subt masă, ce aflat fu fără veste.
Bărbătoasa-nfăţişare inema ţi-a câştigat
Şi o lacrimă îţi puse subt ochi limpezi de agat.
Ca să nu te minţ, fecioară, nici cât bobul cel de chimen,
Dintr-un pumn izbit în masă născu mândrul ipochimen.
Nu gândisem pân-atunce că să află-n Orient
Languedoc Brillant, zuavul, căci nu sunt omniscient.
Şi de nu ţi-am spus în cântul treile, e că n-am fost
Însumi eu, poeticescul, pregătit să-i dau de rost.
Încolţit acum de geana-ţi, nu mai poci a da-napoi.
Iată deci:

P-atuncea francii cu inglejii-avea război.
Ce războiul ca o râie s-au întins preste regate
D-au agiuns şi-n Marmaraua încărcată de palate.
La Stambul, dă lemn dă cedru mii corăbii intră-n golf,
Clipere cu şase rânduri dă cearceafuri: „Tiger Rolf",
„Royal Sword", „The Proud Lilly", „Queen Victoria" i proci
Cu catarte şi vergele pline de matrozi veloci.
Sus pă perine dă purpuri, în seraiul dă cleştar,
Nu mai prididea sultanul a muia în chinovar
Greu condeiul cel dă aur înflorat şi scrijălit
Pre hatişerif să-şi puie lăbărţatul iscălit.
Lorzi trufaşi îl încolţeşte cu concesiuni o mie
Iar vizirul pune deştul, că i-i frică de Rusie.
Dese iţe diplomatici să ţes tainic, tunuri trage,
Goelete fac manevre, iar gazeturile rage.
Încurcată-i şi iscoada noastră, Languedoc Brillant
În urzelile aceste. Cu un ticluit ferman
El să strecorase pântre vameşii turbaţi dân Zant
Şi-a lui ciorbagi neveste devenise dur amant.

Aişé, ce-n gungurele avea boare de narcise
Iar în crupe volutate, îl recomandarisise
Soţului, care Coranul i-l dăduse legiuit.
Mai pusese-o vorbă bună şi şăgalnica Lilit.
Lalé, dulce ca laleaua, sumeţise căpuşorul
Iară Fatma, braţuri dalbe, bosumflase botişorul,
Astfel că Brillant caftanul cel de agă priimi
Chiar dă la neştiutorul, cornoratul ciorbagi.
Dă aici înfiripase tainică reţea: şpionii
Împânzea arhipeleagul. Jezuiţii şi masonii
Îi pitea pân căşi dă taină, pân poiate şi pân hanuri,
Preschimbaţi la hăini, cu barbe şi spoiţi cu sulimanuri,
Prefăcuţi în prunci, în babe, în băieşi şi în imami.
Sta ascunşi pân şifoniere, pre subt jilţuri, după lami
Şi lungea urechi ca ásini. Ca să scape de acuz,
Languedoc să îmbrăcasă chiar în haine de franţuz,
Iară turcii grei dă capuri nu gândea a-l bănui
Cum era cu ochii numai după babe şi copii.
La agie la fereastră într-o ziuă el stătea
Şi cu greu lunet la Franţa preste ape să uita
Când caic cu baldachine zburând înspre ţărm zări
Şi în el, înveşmântată în şalvari liliachii,
O fămeie, o Venere tolănită pe o brâncă.
Săltă-n el inima francă şi luci privirea frâncă.
El află că Zinaida favorită e lui Nikos
Negustor de cherestele, blând arhonda simandicos
Ce palaturi dă cleştare umple vecinic cu muieri.
Numai astfel se esplică întâmplarea cea dă ieri.
Nu politichia, dragă cetitoare, ci libovul
Îl împinsă pre zuavul să pătrunză în alcovul
Coperit de covoraşe şi să intre sub obroc.
Asta e istorioara lui monsieur Brillant Languedoc.
Cât de buchea cea sucită ce pe peptu-i să lăţea
Nu poci şti nemica încă. Fii, gingaşo, răbdurea,
Că nemica nu rămâne în final neesplicat.
E rotundă epopeea-mi ca şi globul fermecat
Care poartă-n centru. Dară iar anticip, ce nărav!

Scurt, dădu pe faţă totul ceaprazatul de zuav.
El zavera plănuită brăţişă cu tot avântul
Şi de gentilom în faţa obştii îşi dădu cuvântul
Umărul să puie vajnic l-al Valahiei car greu
Şi Elada să o nalţe cu puternic braţul seu.
Dar lungii prea mult pelteaua. Pre subt stelele puzderii
Lin barcazele porniră cu logodnicii Etérii.
Lin rămase-n urmă Zante, mărgărint în scoica grea
Sidefiei mări. Dân ţărmu-i la corăbii aducea
Ohtături adânci zefirul, plâns ca foc nepotolit:
Aişé era şi Fatma, Lalé prunca şi Lilit.

Luna calea cătră Hosna zgâria-n argintul moale
Al curenţilor, piraţii sta în jururi de ţambale,
Petrecea cu palicarii, doar puţini era de cart
Şi bătea în clopot sarbăd ceasurile, pe catart.
Manoil scriea-n chilia de subt punte stihuri şchioape,
Adurmit de legănarea pe întinderea de ape,
Privind stelele ivite, prinse-n danţ, săltând în zbeng
Pân patratul cald şi negru de la gura de chepeng.
Languedoc privea pân gene pre frumoasa Zenaidă
Ce la pupa sta pe funii colăcite, o silfidă
Un contur de ambră preste scânteierea-n apă-a lunii…
Ea visa… la ce? visarea unei dame doar nebunii
Pot visa a înţelege, şi poeticii, ş-amanţii.
El ghitara înstrunează, ce-i adusă de din Franţii
Şi începe o cântare mulcomă, cu glas perit
(Dulce vorbe de aubadă eu aci am tălmăcit):

„Aşa cum toamna, pe bolta scânteietoare,
apare şoldul plin şi răcoros al lunii
iar stelele pălesc invidioase
şi diamantele lor cu mii de focuri nu mai au preţ,
Şi cum într-o grădină se deschide dumnezeiesc trandafirul
bucurând-o pe tânăra stăpână
şi făcând celelalte flori să-şi aplece căpşoarele

ofilite de mireasma îndurerată,

aşa ai apărut în viaţa mea, pe neaşteptate, cu putere deplină,
făcându-mă să nu mai pot respira, să mă îmbolnăvesc de dragoste,
să mi se pară nesuferit patul celorlalte femei
şi gura lor veştejită.

Orion şi tu blândă Cassiopee,
Săgetătorule de flacără, Lyră, Leu fabulos,
v-aţi găsit, iată, împărăteasa.
Măghiran şi mixandră, lalea sulemenită,
garoafă, vă ştiţi de-acuma regina.
Plecaţi-vă ei, ah, plecaţi-vă!
Liubov, liubov…
Unde încape atâta chin?
Căci mă iubeşti şi totuşi mă chinuiesc,
eşti lângă mine şi parcă ai fi peste mări,
liubov, liubov…"

Oh, putere-a muzichiei! Cum Orfeu odat în veacuri
Aduna jigănii roată între stele şi-ntre lacuri
Muind deştele în unda Lyrei, îmblânzind pre ele,
Îşi dăşchisă Zenaida, între lacuri şi-ntre stele,
Inema, ce-i de vergină, deşi trupul e-ntinat.
— Spune, mări, venetice, d-unde tu ai învăţat
Astfel să-ţi faci joc c-un suflet ca şi mâţa cu un şoarec?
Hai şi-mi zi mai mult sub punte,-n tunecatul arhondarec,
Fiindcă voi a plânge noaptea asta zugrăvită-n cer.
Şi răpiţi dă ploi dă stele junii în chilie pier.
Jos, ce lux! Nici Monte-Cristo nu visă pentru a lui
Hurie aşa tapeturi pe mătăsuri nărămzui,
Aşa perine brodate-n fir dă aur, ce închipui
Lebezi grele, gnomi, ondine care-şi reflectează chipu-i
În mallarmeanul luciu cu intarsii de morfil
Gheridonului dân unghiu, mesei large jugendstil,
Paravane dân Ţipangu şi chineji săpaţi în jad,

Flori dă mine pe mileuri, ghiersuri dân Upanişad
Condeiate-n rame grele. Pe părete, o oglindă
Ş-arunca-n cămară apa tremurată, licurindă,
Dă cristal dă dân Veneţii. Vai, adânc privi în ea
Languedoc. În loc de chipu-i, el văzu o beizadea,
Jun cu capul ras sub vastul glob dă muselin. Pe buză
O musteaţă supţirică. Verde-n ochii de meduză
Verde dă venin dă viperi, însă dulce e nespus
Cum e dulce gândul morţei desperatului hindus.
E sprânceana ca şi arcul, trasă cruntă dân penel
Şi ineluri are-n mâne, ş-are în urechi cercel
Iar de stânga fir dă aur îi înconjură musteaţa…
O hanâmă numa-n văluri ce-i iveşte poponeaţa
Şi toţi nurii, îi aduce linguriţa de şerbet.
Pre o tavă odihneşte în felii un melemet.
Să cutremură franţuzul, mâna la jungher îşi duce,
Dar să limpezi oglinda, iară el îşi face cruce.
Să lungeşte Zinaida pă divanul persian
Şi zuavul ciupi dulce coardele. D-obsidian
Ochii îşi plecă fămeia:
— Zi-mi, dă ştii, acea poveste
'N cari princesa Mădălina, care-n lume nu mai este
Mai frumoasă, e răpită d-un balaur uricios.
— Mais, bien sûr, grăi franţuzul ce în jilţ stătusă jos.

Mai daţi-mi vin şi-mi mai zâmbiţi,
Ochi dragi, iar voi de prisosiţi,
Naramze,-n faţa-mi poposiţi,
Şi-oi spune de Madelaine.
E mult de când s-a petrecut
Povestea, într-un vechi ţinut
Cu ordalie şi cu scut,
Ţinutul Evergren.

Un crai bătrân, beţiv şi mic
Cu pe obraz un roş petíc
Ce *lupus* doftorii îi zic
O fată-avea: Madelaine,
Ce peste câmpuri se plimba

Şi-n codri goi se înfunda
Şi-o mai frumoasă nu era
În ţara Evergren.

În ochi adânc de îi priveai
Doar cai şi cavaleri zăreai,
Turnire-n pajişti verzi de rai
Visa mereu Madelaine.
„Ah, niciodată nu voi fi
Decât a celui ce-ntr-o zi
Într-un turnir m-o cuceri,
Aici, în Evergren."

Dar riga altă vorbă-avea:
„Cine de *lupus* m-o scăpa
Răsplată fata mea voi da,
Cumintea mea Madelaine."
Se-nfăţişară mii şi mii
De felceri mari, cu letinii,
Dar nici un fel de doftorii
În tristul Evergren.

Nu ştergeau pata din obraz
A beţivanului de cneaz
Şi nimeni nu primea ucaz
Şi mâna lui Madelaine,
Pân-un neguţător sosi
Pe ape reci, printre scrumbii,
Şi marinarii pe frânghii
Strigară: „Evergren!"

La curte el intră semeţ,
Pe rigă îl privi isteţ
Şi grăi chipeşul drumeţ
Zâmbind către Madelaine:
„Eu, rigă, ştiu a vindeca
Într-o clipită pata ta
Căci nu-i ce spui domnia ta
Şi toţi din Evergren.

Nu *lupus*, ci-a ruşinii pată
Îţi e pe faţă înfierată

După o bătălie dată
(Oh, iartă-mă, Madelaine)
Când încolţit de crudul Kron
Tu ai fugit ca un poltron
Şi te-ai ascuns aici, sub tron,
În plânsul Evergren.

Deci, dacă vrei a vindeca
De pe obraz ruşinea ta,
Ai să-mi dai mie fata ta,
Pe dulcea mea Madelaine,
Şi eu îndată voi porni
Şi-ale lui Kron ţinuturi mii
Cu spada le voi cuceri
Doar pentru Evergren."

Riga sări ca un pardós:
„Neruşinat şi ticălos!
Să nu-l asculţi, i-un mincinos,
Frumoasa mea Madelaine!
În temniţă îl aruncaţi
Şi mi-l munciţi, şi-l ferecaţi!
Vă dau poruncă să uitaţi,
Supuşi din Evergren,

Tot ce grăi ăst fanfaron.
Dau ordin: Nu există Kron
Şi nu am stat nicicând sub tron!"
Dar apriga Madelaine
Strigă din jilţ de purpur: „Tată!
Tu ştii că e adevărată
Povestea asta, ştie toată
Suflarea-n Evergren!

Ah, scrie-i tu lui Kron în nord
Ca să îşi lase-al său fiord
Că sunt în totul de acord
Să îi dau eu, Madelaine,
Şi inima şi mâna mea
Dacă-n turnir va triumfa
Sub cerurile de lalea
De-aici, din Evergren.

Şi junele de negustor
Îl va-nfrunta dacă-i e dor
De chipul meu surâzător.“
„Aşa va fi, Madelaine!“
Răspunse craiul aplecând
Obrazul roşu spre pământ
„Căci nu pot să-mi înec tot bând
Ruşinea-n Evergren.“

Trecură zilele de mai
Şi în grădinile de rai
Sunt mână-n mână jun bălai
Şi tulburea Madelaine.
El îi citeşte de Arthur,
De palida Badroulbadour…
Sub perii-n floare, sub azur
Ei cântă-n Evergren.

Ăsta timp, pe drum de caşaloţi,
Cu ţurţuri grei prinşi în mustăţi,
Vin mişcătoarele cetăţi
(Uitase şi Madelaine),
Ale lui Kron corăbii lungi.
Pe ale mării repezi dungi
Sălbaticii de Nibelungi
Ajung în Evergren.

Kron, ochi de piatră, barbă creaţă
Miroase a oţel şi ceaţă.
Proptit în cizmele de ghiaţă,
Cu ochii la Madelaine,
Rânji spre rege: „Rege şui,
Pentru ai mei nimica nu-i
De preţ în bietul tău, sâlhui,
Regat, în Evergren.

Nici fata ta n-o preţuiesc,
Dar provocarea o primesc.
Vreau în turnir să biruiesc
Sub ochii lui Madelaine.
Orice rival voi căsăpi
În lâncedul de miază-zi.

Cine mă poate birui
În blândul Evergren?“

Plecă, apoi, râzând în hohot,
Se depărtă pe cal în tropot.
Rămase inima în clocot
A palidei Madelaine.
„De ce gândind la el mă dor
Gândirile? De ce mi-e dor?
Doar îl iubesc pe negustor,
Strein în Evergren.“

Pe seară ea intră-n iatac,
Se pieptănă prelung, buimac,
Când pe fereşti un vârcolac
Pătrunse la Madelaine.
Avea aripe mari de piei
Bătute-n pietre cu scântei.
Fiara, nimic de felul ei
Nu e în Evergren,

Căci are solzi sticloşi de aur
Şi nări cu foc, boaşe de taur,
Labe cu ghiare de balaur.
Păşi înspre Madelaine
Şi o înfăşură-n aripe,
Zbură cu ea în două clipe,
Pieri palatul ca nisipe,
Pieri şi Evergren.

Iar dimineaţa o aduse,
Încercănată-n pat o puse,
Unde fusese nu ştiuse
(Sau ai ştiut, Madelaine?)
În gândul ei, o roşă pată
Venea mereu, văzută-odată,
Dar unde? Unde? Spune-odată,
Ah, unde-n Evergren?

Nopţi după nopţi la ea venea
Balaurul care ardea
Cu ochii reci de peruzea.

Pleca atunci Madelaine
Cu el. Se întorcea în zori
Şi nu-i ardea de negustori,
De peri, de fluturi şi de flori,
De regi, de Evergren.

Veni şi ziua de turnir,
Se ridicară corturi şir,
Juni scutieri leiţi în fir
Veneau după Madelaine.
Crainici din trâmbiţe sunau,
Flamuri în lănci se agitau,
Covoare pe balcon erau
În ţara Evergren.

Şi iată-i: îmbrăcaţi bogat,
Pe cai cu pieptu-mplătoşat
Rivalii cu panaş rotat
Salută pe Madelaine.
Pierită ea le face semn.
Vibrează lăncile de lemn
Şi caii zguduie solemn
Pământu-n Evergren.

Prin crăpătura vizierii
Crunt se scrutează cavalerii
Şi se reped, se fac puzderii
Sub ochii lui Madelaine.
Caii se surpă, ei se scol
Şi fac cu spada rotocol.
Nu s-a văzut aşa pârjol
În blândul Evergren.

Căci spadele lucesc în soare
Ca nişte flame arzătoare
Şi se izbesc în scutul tare.
Şi-acoperă Madelaine
Cu mâna cea subţire ochii
Şi mâna s-a crispat pe rochii
Nimic mai crunt, din Capadochii
Şi până-n Evergren.

Neguţătorul se feri
De-un fulger, şi apoi izbi,
Capul lui Kron îi despărţi
Şi vesel spre Madelaine
Se îndreptă, când deodată
Căzu prinţesa leşinată
Şi se opri suflarea toată
’N regatul Evergren.

Nunta ţinu o săptămână
Apoi străinu-o luă de mână
Şi se-ncuiară împreună
El şi a lui Madelaine.
Sub stelele ca mii de focuri
Mai continuau cânturi şi jocuri,
Mii se rupseseră de tocuri
În vesel Evergren.

Dar dimineaţă, înjunghiată
Zăcea, într-o de sânge pată,
În *singura* de sânge pată,
Nevrednica Madelaine.
Neguţătorul se porni
Spre Indii cu-a lui bogăţii
Şi au rămas de-atunci pustii
Grădini în Evergren.

Balaurul, să ştie-oricine,
Din visul de fecioară vine
Şi pe ea însăşi o răpune…
Aşa păţi Madelaine,
Ce răvăşită-n orice noapte
La a lui Kron ureche şoapte
Fierbinţi suflase. Pieri în noapte,
În noapte, Evergren!

Şi tăcu ghitara, stinsă fu a muzichiei flamă,
Cum un écho să înghite în a nourilor scamă,
Cum să stânge un amoriu după lunge suferinţi.
Îşi zbătusă Zenaida gene ude şi fierbinţi.
„Calimachi!“ răcni juna suspinând înăbuşit

Vrând a-şi smulge de dân peptu-i cu sâni fragezi dăruit
Un amoriu ca un ghimpe, un blestem înmiresmat…
Iar Brillant rămasă palid, de blestem împovărat.

Juno, pentru care scris-am cântul patru special,
Ai să vezi că ofiţirul cu aspect orighinal
Are să o izbăvească de zurlia beizadea
Pre-a lui Manoil sorioară, şi de soaţă o s-o ia,
Dar la capul multor plânsuri, încercări, peripeţii
Ce-n postmodernist opuscul te cufundă-n reverii…
Să-i lăsăm deci să suspine, suspina-vor încă lung.
Eu la Manoil, Iaurta şi tălhari vreau să ajung.
Cufundat în mii de harte, în sextanţi şi astrolabi
Făcea punctul cu compasul Manoil. Cârmaci arabi
Ticluise artea mândră-a navigării fără greş.
Învârtea matroz destoinic roata cârmii, de cireş,
La busol ochind, urechea întinzând spre Manoil,
Latitudini, longhitudini, graduri numărând umil.
Palicarii şi piraţii, în miroasne de obiele,
Zvârlea zaruri dân cornete, zuruia arşici de miele,
Pişea cidrul peste punte în şiroaie nărămzii
Pre spinăruri de delfinuri tot cercând a nemeri.
Iar subt negura de stele ce pe-arhipelag să lasă
Ca un roiu de lăcuste pre o pajişte umbroasă,
Lângă un catart întinde moşul Ghiorghi un taroc
Şi dân el ghiceşte soartea ca ţâganca dân ghioc:
— Uite Riga ce să culcă cu Reghina curviştină
Subt pocalul ce asvârlă coade-coade de lumină.
Asta, proştilor, semn este că veţi da o luptă-n vis.
Faceţi rugi, bateţi metanii. Uite-un drum ce e închis
Dă un înecat: vezi oare ce obraz mâncat de raci?
Un casteliu însamnă, cu cătane audaci
Ce dân voi doar unul şti-va a-i dăschide poarta grea.
Într-acolo bila rece dă cristal îl va purta.
Uite şi cea mai soioasă dântre feţe: E Milogul
Cu bocceaua-n băţ: sălbatec o să fie epilogul,

Căci însamnă cerşetoriul totdeauna un alean.
Uite Chitul ce pe Iona l-au trecut preste Ochean:
Blestemaţilor, semn este că-ţi vedea pre Dumnezeu!
Şi sfârşind cu prevestirea, mult ciudosul de romeu
Rupe, rupe mucavaua şi azvârlă-n mare toate
Cărţile. După barcaze, peticele colorate
Să ţinură ca o trenă dă presimţ şi dă destin.

Curând scaldă Aurora ceriul palid, levantin.

CÂNTUL AL CINCILEA

Manoil găsi safirul M *Hai, că am ajuns la Hosna* M *Ce v-am zis? E Dumnezelea* M *Dihănii noi, ciudoase, să iviră pe o rână* M *Au n-aţi auzit de Zoe?* M *Vive le son du canon* M *E om ce suie-n aer, atârnat de trei elici* M *Aur! Aur!* M *Omul duh e, sete pură* M *Veac al nouăşpe, te laud!* M *Da nu-ţi pasă dă orfanii ce munceşte la patron?* M *Da, vreau artă cu tendinţi!* M *Mudromu i cestitomu* M *Elvira, mai ţii minte?* M *Brav Iaurta* M *Cea şcoală 41* M *Ostrovul Hosna curse ca o sticlă ce-i topită*

Manoil găsi safirul ca cât oul cel dă curcă
Dă dân care să ivise ranchiunoasa stirpe turcă:
Era-n gaură dă şearpe învălit în marigold.
Scoase un jungher dân taşca ce purta pre lângă şold
Şi crăpă cu lama coajea. Să ivi o lighioaie
Ce cu dintele te seacă şi cu gheara te despoaie,
Ochi gălbui ca mahmudeaua şi holbaţi ca gura pungăi,
Şapte limbe-n colţul gurii care largă-i, care lungă-i…
În o clipă feara cruntă vărsând foc pă patru nare
Lunecă dân mânuri moarte şi să perde hăt în zare,

Dară ochiul lui Manoli o zăreşte, urmărind
Urma lucie dă bale: pre subt nori dă hiacint
Hojma cea cu creste-n spete ca anticii stegosauri
Pârjoleşte văi cu mure, munţi cu sfinţi, eroi cu lauri,
Arde cărţi şi cruci şi plete dă femei cu ţâţe grele
Dă de care-s atârnate prunculeţi şi puradele,
Iama dă în ţintirimuri, scoate oasele, le roade,
Ce-nfăşate-s în zapise, în peceţi şi în izvoade,
Şi cu gheara ca o coasă sparge burtele de vaci
Cum spargi coaja tămâioasă strugurului pă araci.
Geaba caută Bulgarul adăpost, căci mursecat e,
Sârbul cu grăsime-n plete îl apucă pe la spate,
Arbănaşul fuge-n luntre, Grecul fuge-n fustanelă,
Doar rumânca, o înfruntă feara, sveltă, soavă, belă,
Dar cu ochii care scapăr şi cumplit răcnind dân pept…
Vârcolaciul o miroasă, fremătând nazalul sept,
Şi întinde descărnate braţe lâncede s-o prinză…
Dar îi creşte dân spinare aripi candide de pinză
Lui Manoli, care-n peptu-i sâmte cum să scoală vlaga.
Dântr-un salt el e în faţa junii, şi înfige şpaga
Între solzii dă jivină: sânge negru a ţâşnit
Şi dihania grăieşte:
— Manoile, te-ai trezit?
Hai, că am ajuns la Hosna, ne aşteaptă-Ampotrofagul
Şi nevasta-i liberală, să le trecem iute pragul.
Vai, nu-i feara, Ibrahim e, dar deşi e turc şi el
Acum crede în Fecioara ce născu dân porumbel.
Saltă fruntea, Manoile, de pe harte şi echere,
Uite, ţi-au rămas pe frunte imprimate, efemere,
Ale Mării Albe ţărmuri şi-ale mării Marmara.
Uite, scânteie Levantul tipărit pă fruntea ta.
Liniile-i sunt undite, ca şi şoldul de femei-s,
Dac-au fost vizionare hartele lui Piri Reis,
Mai vizionară-i fruntea flăcăratului român.
El îşi duce mâna dreaptă cu inel la stângul sân:

Doamne al oştirilor
Dân catapeteasmă,
Care dărui florilor
Gingaşe mireasmă,
Care dai smochinilor
Gust dă vin şi miere,
Dă-mi şi mie mânilor
Vlagă şi putere!

Că nenorocirile
Au venit şuvoi,
Şi-au întors privirile
Sfinţii dă la noi,
Ni se-ncurcă iţele
Dă la ursitori
Şi rămân troiţele
Fără lumânări.

Doamne al pustiilor
Ce-ţi iese ciorchine
Cu cârceii viilor
Dân trup dă la tine,
Dă-mi în pept o inemă
Şi în pumn o bardă
Şi de vrednic ţine-mă
În tămâi şi nardă!

Că sălbăticiunile
Nu mai vor ciuline,
Ci vin spurcăciunile
În staul la mine.
Ceartă tu protivnicii,
Neamul risipeşte-le,
Doamne, care schimnicii
Te laudă-n peştere!

Ruga-i fuse priimită, căci ieşind pe bocaport
El zări un ochiu-n nouri, străveziu, căprui, întort
Către sine mai degrabă…

— Ce v-am zis? E Dumnezelea!
Răcni Ghiorghi egipţianul scărpinându-şi iute pielea.

Grecii, hoţii în genuche să trântiră şi pe burtă,
Ci rămaseră-n picioare apostatul de Iaurtă,
Manoil şi Zenaida, ce-n picioare au jurat
Ca să şază şi în faţa Tronului cu nestemat
La eterna judecată. Mândre viţe de români!
Dar greşea zavera toată, şi creştini ca şi păgâni,
Căci cel ochiu ce o clipă în poema-mi se ivi
Al lui Dumnezeu nu fuse, ci al meu, care luci
Uitătură indiscretă între pagine de op,
Cum priveşte biologul goangele la microscop.
Heisenberg grăia cu minte că nu-i chip a cerceta
Fenomenuri subatomici fără a le-nfluenţa.
La fel eu, de vreu o lume vie să o ticluiesc
Nice voie am vreodată nici s-ating, nici să privesc.
Deci să-nchid ochiul dân nouri, nu cumva să îi smintească
Pă piraţi şi toţi ca unul să mi se călugărească
Uitând de ţaruchi, paluki, de zaveră şi de tot.

Palid stei urcând dân ape verzi ca fierea ce dân bot
Iase la năpârci e Hosna (lângă Samos undeva),
Insul cari pre nici o hartă zugrăvit nu să afla.
Coborâră călătorii în bărcuţe şi-o porni
Către ţărmul cu volute de florar şi coralíi
Scoici cât casa, resfirate pe nisipe-n evantaliu,
Crabi cu gurile dă şearpe şi cu ochii dă vitraliu,
Străvezii meduzi albastre şi cu franjele lăţoase
Zvâcnind moi pre lângă barce, mari cât nişte gavanoase,
Iar pre ţărmure, minune: bolovanii străvezii
Sunt cioplіţi în chip de hurii, de satiri cu fudulii,
De pitici, de lupi de steclă care adunaţi în haiti-s,
Gryli şi troli şi alte hojme ce găseşti în Baltrušaitis.
Curcubău să-ntinde leneş preste insulă ca pod
Şi când trece pân picioru-i răzvrătitul meu norod
Să mânjeşte-n roş, naramză, galbin, verde, azuriu,
Indigo ca o brânduşă, ca oftarea vioriu,
De să râde palicarii şi-şi dau coate, se ciupeşte,
Degete albastre barbe verzi şi roşii le sbârleşte
Iară gure mov proferă cruci şi-anafuri rozalii.

Urca ceata cea pestriţă pă poteci cu bălării,
Când dihănii noi, ciudoase să iviră pe o rână:
Mestecări de roţi dinţate unse cu lichid dă frână,
Arce rupte, cruci de Malta prinse tare în şurupe
De cremaliere ştirbe, de rulmenturi şi de cupe
Ce mişcau parcă Satana în cazane era-nchis:
Una mare cât hambarul lua poame dân cais
Cu trei deşte de aramă şi le pune iute-n coşuri;
Alta mică jumuleşte peanele de pe cocoşuri,
Le ascute şi le moaie-n călămări ce cresc dân stâncă
Şi înscrie-n pergaminturi vro istorie adâncă;
Alt mehanic cu lăboaie de paing înşfacă iute
Un pirat ce să holbase prea aproape dă volute
Şi îl bagă-ntr-o chilie cu o poartă dă oţel:
Într-o clipă-l scuipă proaspăt, pomădat, spălat şi chel,
Ras obrazul, ras şi capul, cum să poartă la tătari;
O mahină ce da zumzet, mitutea cât un canari,
Zbura-n aer la un stânjen şi prindea muşte dân sbor,
Le băga subt coade pamblici, le lăsa în voia lor;
Una scurtă şi-ndesată cu o perie freca
Stânca tare de subt dânsa, până când se străvedea
Pân grosimea Terii alte continenturi, Antipozii
Cu oraşe răsturnate, unde umblă ca nerozii
Oamenii cu gaibe-ntoarse şi cu capul tot în jos,
De să uită pre subt fuste ale sexului frumos
Deochiat rânjind piraţii: aferim invenţiune!
Dar i-apucă bâţâiala când zăresc altă minune:
O grămadă dă burlanuri care iese dântr-o oală
Unde ferbe-o spumă neagră, înstelată, cerebrală
Şi fum iesă de pe coşuri – se închiagă fumu-n sfere
Ce roiesc domol în aer, pâlpâinde, efemere,
Căci planeţi sunt fiecare, cu popoare şi cu regi,
Floră, faună întreagă, legi pe care nu-nţelegi,
Cu istorii sângeroase, cu invenţii, cu mari genii,
Cu stăpâni şi sclavi, cu boale, cu cristaluri, cu milenii.
Toate, toate au speranţa că vor dăinui în veci:

Pân-la urmă toate crapă ca băşicile cei seci,
Căci minciuna, silnicia, neghiobia pân-la urmă
Preste tot vârâte-n peptul Adevărului, îl scurmă.
Cum priveau cu-ncremenire toţi în lumile-oglinde,
Iată că de pe cărare o muiere se desprinde.
E trufaşă, poartă-n capu-i o bonetă frigiană
Şi pe toţi cu duşmănie îi priveşte subt sprânceană:
— Cine sunteţi voi, obrasnici, de venit-aţi fără voe,
Au n-aţi auzit de mine? Au n-aţi auzit de Zoe?
Ce daţi buzna în ogradă?
— Doamnă, să avem pardon
(Languedoc luă cuvântul), bunul nostru-amfitrion
Leonidas să numeşte, renumitu-Ampotrofag.
Nu-i sunteţi cumva iubita soaţă?
Însă cu arţag
Îndoit urmă fămeia: — Toţi milogii mi-i aduce
Secătura, toţi tâlharii, de îţi vine să-ţi faci cruce.
Aide, spuneţi, cine sunteţi şi ce vreţi şi-apoi plecaţi!
— Chera mu, noi suntem grecii şi rumânii răsculaţi
Cari jugul greu nu-l sufăr al tiranilor şi vreu
La izbândă sau la moarte să îşi ducă steagul seu!
Zisă Manoil. Ţaruki!
— Şi paluki, muieroiul
Îi răspunsă-nflăcărată, înmuindu-şi iute boiul,
Ba zvârlind şi o ochiadă fanfaronului franţuz.
Da, să sugrumăm odată al tiranilor abuz!
Da, cu armele în mâne, cu furci, coase şi topoare
Să ne-alăturăm vâlvorii ce coprinde pre popoare!
Da! Trăiască libertaua! viva-n veci egalitaua!
Jos şalvarii! jos cahveaua! jos halvaua! narghileaua!
Da! De trei ori da! M-alătur, suflet, trup, la căuzaşi!
Fiţi bineveniţi la Hosna greculeţi şi rumânaşi!
Cât de soţu-mi… of, ca vita e nesimţitor acesta,
Nu ştie politichie, Bucuresci şi Budapesta
Pentru el totuna este şi le-ncurcă cu Milano,

Geaba-i zic de Galibardi, geaba-i spun de Candiano…
De statua Libertăţei dân Ploesci n-a auzit,
De bonjur, de Carmaniola el nu ştie negreşit.
Da' o să-l vedeţi. Hai iute! Şi-o luă pre Zenaida
De un braţ. Colindă ceata pân rovinele ca crida
Tot cântând un cântec aprig:

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Uriaşilor, e vremea! Bunilor, sculaţi la arme!
Nu simţiţi în inimi flăcări? Nu vreţi spada s-apucaţi?
Lepădaţi dân suflet lenea, priimiţi în suflet larme
Şi în mândrele cazarme
Ca vultanii să strigaţi:

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Îşi sfâşie pelicanul peptul să mănânce puii.
Voi de ce să păstraţi viaţa? Şi la ce v-ar folosi?
Râvniţi floarea pe mormânturi, râvniţi dafinul statuii
Şi văpaia flăcăruii
Aideţi a o înteţi:

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Unii vivă în desfrâuri, alţii vivă în durere.
Ferbe indignaţiunea în popolul suveran.
Vrem o constituţiune, nu despotică putere,
Să-ndrăznim doar a o cere
Şi-o să vie momentan!

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Nu mâncaţi de la zaveră şi zdrobiţi reacţiunea!
Cereţi, cereţi într-un strigăt sufragiu universal
Ăsta ni-este idealul, asta ni-e ambiţiunea:
Propăşască naţiunea!

Vivat Teatrul Naţional!

Zon, zon, zon, vive le son,
Vive le son du canon!

Se curmă la jumătate însă cântul, că în zare
Puşcătură să aude, focuri-focuri bate-n mare
Şi să-nalţă dân tufişuri… ce? moroi sau pricolici?
Nu, e om ce suie-n aer, atârnat de trei elici!
Cu aripe ca de şoarec sburător, dân cherestea,
Către ceata-nmărmurită iată, mări, că sosea:
Leonidas e, bărboiul la genuche îi ajunge,
Anteriu poartă pre sine, iminei cu boturi lunge,
Brâu dă lefegiu, da-n locul dă jungher şi dă pistoale
Are pile, şurubelniţi şi burghie cu spirale.
Vine-n zbor, poartă în spete un ţilindru cu piston,
Ochilari pre nare large, iar în mâni un faust-patron.
— Anghelos! holbează grecii ochi ca ouăle dă gâscă,
Dară Zoe, bărbătoasă, izbucni dodat în râs, că
Ăl cu barba tutunie ş-anteriu ca dă la Atos
Brusc se prăvăli dân ceriu la picerele lui Tatos,
Cel pă care mehanismul îl ferchezuise-aşa
Că-a Chanel dă la o poştă şi-a Lancôme o fresh puţea.
Să râdică însă-ndată cum în Dante Aligher
(„Iadul“, cântul zece) saltă din mormântul cel dă fer
Farinata, şi-i înfruntă pă piraţii cei cu spange:
— Voi, nelegiuiţi, vreţi aur? Aţi venit aci-n falange
Pentru aur? Nu ştiţi oare care aur e mai bun?
Talerul şi mahmudeaua sunt a omului nebun.
Zimţii dă florin sunt solzii care dracu-i poartă-n spete.
Guldenul mare ca roata dâmprejur dă sfârc la fete
La fel duce în ispită, firfiricul şi carboava
Ca şi filtrul dă amoriu picură-şi în sân otrava,
Lira minte, rubla-nşeală, ţéchinul te măsluieşte
Şi Mamona când vrei aur scuipă-n palme şi rânjeşte.

Aur! Aur! şi judanii au întors lui Moisi buca
La viţelul cel dă aur dând năvală. Matracuca
Dân Apocalipsă, Roma, ce lui Ámor inimică-i
Aur vrea. Şi voi vreţi aur? Uite ceasul care-l ticăi
Pre sub nasul vost.

Şi scoasă un ceasornic cu capace
Pre cari scrie *Cave Tempum* cu sgârieturi dibace.
Tot dă aur lucitoriu iaste el, în filigran
Cum îşi lasă şi cahfeaua dungele pă filigean.
Toţi bărboşii cu basmale, cu cercei şi cu inele
Răpeziră deşte grase şi deşchisă tăşticele
Şi-nhăţase cel mai iute greu ceasornicul gălbui
Cum o coţofană ciobul. Însă vai dă mama lui!
În o clipă discul d-aur cu cadran încondeiat
Bubui cu sgomot groaznic şi vui înfricoşat
Numa-n zdrenţe dă rămase gros-obraznicul acela
Şi-un văzduh ieşi, ce moaie toţi genuchii, dă cad lela
Hoţii. Şi îşi luă ciudatul ins vorbirea de la cap:
— Cicmigeaua e mormintu-ţi şi beşlicul i-un harap
Cu ferman venit să-ţi prinză guşa-n coardă de mătasă.
Icrele dă aur grele sunt cocoaşa ce te-apasă.
Voi, listopiraţi, acuma ţineţi minte ce vă spui:
Omul n-are numai maţe, să le-ndoape cu lămui
Cu fripturi şi cu plăcinte, cu halvale şi ghidem,
Nu-i burduf pentru vinaţuri omul, nu-i un eritem,
Nu-i o ploşniţă ce sânge suge până-şi umflă rânza,
Nu-i păduche ce-şi piteşte ouăle pre după pânza
Care cusătură face. Omul duh e, sete pură
De ştiinţă, vas prea nobil ce primeşte-nvăţătură.
Voi, ce nu ştiţi nici a scrie şi nu ştiţi de Aristot,
Ca pre boi fără simţire, ca pre ţapi eu vă socot.
Aurul ştiinţa iaste, bogăţia adevăru-i,
Mehanismul ce roteşte ceriul. Însă nu mai stărui.
Margaritas ante porcos. Zoe, cine sunt aceşti?
— Om nebun şi tot mai capiu pre cât tu îmbătrâneşti,
Sunt prieteni, Manoil e şi-a lui soră Zinaida,
Care Iancu Aricescu îţi scrisese dân firida

Unde l-au ascuns-au fiara ce domneşte la munteni,
C-or să vină să te vază. Căuzaşi sunt, ploeşteni.
— De-i aşa, iertată fie-mi firea asta păcătoasă.
Adevăru-i că nu merge nici piston şi nici chiulasă
Şi cureaua cea dă piele dă rechin a cam pleznit
Dă la astă invenţiune: „Mehanismul dă vâslit
Pân văzduh." Turbat sunt d-asta. Însă am aci un şip
Unde licăre-antidotul fără care nu e chip
Să vă mai sculaţi vrodată pă picere. Aide, sus!
Cum lui Lazăr îi grăise-n Evanghelie Iisus.
Îi pofti în casă-ndată chir Ampotrofagul, cari
Înviase pân minune şontorogii, palicarii.
Manoil îi spusă planul: c-o beşică să să suie
Tocma-n Turnu Colţii care-n Bucureşci mai mare nu e,
Şi acolo să răpească domnitorul cel tiranic
Ce va urmări cometul pe al cerului zăbranic.
Să gândi Ampotrofagul şi răspuns dădu dăştept:
— Veac al nouăşpe! Te laud cu tot duhul meu dân pept!
Secul ce-ai făcut dân omul cu-apucări dă animal
Frate drept al veciniciei şi al Domnului egal!
Secul nobil unde-mi place a trăi în veci dă veci!
Vezi pân sticle-n microscoape fojgăieli dă parameci,
Pân luneturi vezi vâlvoare de-nstelări ce nici nu cugeţi,
Roţi dinţate-nvârt curele la batelurile bugeţi
Ce rotesc pe ape zbaturi şi fum negru scot dân coş;
Bielele să-nvârte iute ca dervişii fioroşi,
Pre pământ locomobiluri, iar în ape batiscafuri,
Dirijabile vărgate intră-n nouri ca-n pilafuri,
Telegraful bate depeşi ce dân stâlp în stâlp aleargă
Şi-un velociped te duce unde vrei, în lumea largă,
Ba şi-n lună de-ţi năzare, în ghiuleaua de obuz
Poţi s-ajungi, şi stai tot drumul ca sămânţa în harbuz.
Preste tot e propăşire, propăşire infinită,
Fabrice ş-ateliere unde munca e velită,
Da, travaliul ce face însul ca egal cu zeii.

Cură electricitatea ca la Cana Galileii
Vinul cel făcut dân apă chioară. Însă nu primesc
A uza de propăşire într-un scop politicesc.
Vodă-i un tiran, îmi ziceţi? Şi ce-mi pasă? pentru mine
Mai neînsemnat el este ca o muscă dă latrine,
Că nu ştie nici dă Volta, nice dă Flammarion…
— Da nu-ţi pasă dă orfanii ce munceşte la patron?
În ateliere-şi scuipă ofticoşi ai sei bojoci.
Cu-a sărmanilor obidă voieşti tu ca să te joci?
Să îţi pun în faţă, oame, jalnica icoană-a ţerii:
Uvrierul întră-n crâşme cum să lasă geana serii
Şi să-mbată cu rachie ca să uite dă amar.
Lefuşoara-i întră toată în chimir de cârciumar,
Iar acasă pruncii plânge, iar fămeia-nnebunită
Să chiorăşte-n ochi dă lampă, vede acul ca prin sită,
Tot ce fost-au frumuseţe-n chipul ei acum mâncat e.
Scofâlcită e, ca ceara i-e obrazul. I să zbate
Inima în pept şi plânge. Dar ţeranul nu îl vezi
Cum să târâie ca verme pân câmpii şi prin livezi
Rumegat de scrofuloză şi podagră şi-mbeznare?
Nici o rază dântre nouri nu îi râde-n desperare.
El doar cu căciula-n mână ce mâncată e de molii
Îl înghite cimitirul, zidurile sfintei Golii,
Când zapciu-i cere dijma el dă pielea de pe spete…
Umilit, Ampotrofagul sta cu ochii în părete.
— Ai grăit cuminte, Zoe, apriga mea soţioară.
Adeverul soţial eu îl zăresc întâia oară.
Orb am fost la suferinţe şi la diavol m-am vândut.
Calpă e ştiinţa toată dacă inema-i dă lut.
Arte şi ştiinţe nu sunt decât simple bagatele,
Mai folositoare iaste o păreche de obiele
Decât tot ce scris-au vanii de Diderot şi D'Alembert:
Nu perpetuum mobile să visăm, ci falanster
Unde toţi egali să fie, să lucreze toţi cuminţi.
Da, vreu ştinţă angajată, da, vreu artă cu tendinţi!

Ştiu ce-ţi trebui, Manoile: dirijabilul îl ţin
În hambar. Cu cinci elice-i şi mătasa de nanchin
Zugrăvită-i c-un balaur ce îşi muşcă de dân coadă…

Dar el tace, că deodată să iveşte o iscoadă
Scoţând capul dântr-o pâlne unui antic gramofon.
Pe Languedoc el îl salută şi-i grăieşte monoton:

Mudromu i cestitomu i plemenitomu Monsieur Languedoc Brillant, i pak dau ştire domnietale za lucrul inglesului, că ştiu de la omin de crezut vrenici că să-ndreaptă spre Hosna corabii ce sunt trimese să prinză pre un Manoli sân Negruţ dân Lereşti care aciuat ar fire în ostrovul ce ţi-am spus. Scoală-te grabnic cu casa ta şi aleargă la adăpost şi ascunde-te că e primejdie de cap. Şi au trimes inglesul opt barce mari cu bombarde dă cioaie şi ducul lor iaste un lotru ce Mortimir să chiamă şi are omen 400. A blagorodniciei tale umilită slugă, Bogoslav ot Gabrovo.

Capul îi dispariseşte, iară toţi stătea uimiţi.
— Apucaţi dă manivelă şi degrabă învârtiţi,
Poate că mai e pă placă vun mesagiu, zisă Zoe
Mestecând apelpisită o frunzuţă dă aloe.
Să repede chir Iaurta crunt la gramofonul care
Fonografului urmasă, şi resort suceşte tare,
Da fâşit şi miorlăiele dă pe placă doar ieşi
Dâmpreună cu romanţa ce o condeiem aci:

E toamnă. Se aude în berărie tacul.
Bătrânii-ndeasă-n pipe tutunul cu futacul.
Castanu-n curtea şcolii primare e-ncărcat.
— Elvira, mai ţii minte hogeacul d-altădat?

În mai, când Cişmegiul de liliac se-mbată
Şi ceru-i de safire şi norii sunt de vată,
Pe podul ce imită stejaru-atât de bine
Prin scrijeliri în ciment, mă promenam cu tine.

Ce dulci şi dragi cuvinte îţi şopoteam supus,
Şi talia supţire eu ţi-o strângeam nespus.

Păuni şi păuniţe p-aleile de tei
Păşeau, şi eu, iubire, te-asemuiam cu ei.

Cânta în chioşcul verde fanfara militară
Şi svon de mandoline te aromea spre seară.
Ce patemă nespusă când ochiu-mi îţi zărea
Pân-la genunchi aproape pulpiţa sub dantea!

Când se stingea mireasma de dălii şi gherghine,
Urcam în odăiţă, cădeai pe pept la mine,
Îţi desfăceai şireată corsetul cu şiret
Şi beţi de voluptate, citeam câte-un sonet.
. . . .

Uscat e liliacul şi veştedă e luna.
Se-mbată altu-acuma de gura ta, nebuna,
Un altul îţi ascultă delirul monoton
Când îi reciţi pierdută-n visări „Les sanglots longs…"

E toamnă. Se aude în berărie tacul.
Bătrânii-ndeasă-n pipe tutunul cu futacul.
Castanu-n curtea şcolii primare e-ncărcat.
— Ţii minte, adorato, hogeacul d-altădat?

Să perdu romanţa însă-n bubuieli de canonadă.
Repezindu-să afară, bravii ce li-i dat să vadă?
Terţarolele umflate, flamuri desvălite-n vânturi,
Opt corabii urieşe pre a apelor frământuri
Cu, pre franje dă mătasă, ciucuri moi şi sinilii,
Conjurasă tot ostrovu-n ordine dă bătălii.
Fumuleţe dă aramă să râdică cât coló
Dă dân gurele dă tunuri, să destramă ca-n Callot
Şi ghiulele vine iute, iar pă una dântre ele
Şade burduhos Münhauzăn pân lornion privind la stele.
Uite-o bilă ce-i atârnă ca la lumânare mucul:
O înşfacă-n pălmi Iaurta şi-şi aprinde-ncet trabucul
Azvârlind apoi în mare bomba cât un topatam.
Pune mâna pă lunetul cu holbare-n cap, de geam,
Şi cu unic ochi să uită la corabii. Dar le vede

Răsturnate. Să mai uită înc-odat. Nu-i vine-a crede,
Neştiind el pe ce parte să să uite pân lunet.
Cad de pă catart matrozii în a apelor sipet,
Vin cu capu-n gios în mare pă corabiile-ntoarse,
Cade tunuri pă tavane, ape-n cale se revarse,
Şi se duce-n funduri toate opt barcazuri pă minut.
— Ura! strigă palicarii când minunea au văzut.
— Brav Iaurta, glăsuieşte cu tristeţă Manoil,
M-ai scăpat de la obidă, capu-ţi datorez umil,
Dar e vreme să despartem ale noastre cărărui
Făr-a despărţi şi inemi. Ca a ta niciuna nu-i.
Meri deci, rumânească ţeară de agiunge cu ai tei,
Pă barcazele zarverei. Palicari, voi aprigi lei,
Şi voi, bravi piraţi ca pardoşi, însoţiţi-l pă Iaurta
Şi vă fie-n veci sâmţirea plină, de vi-i goală burta,
Simţimânturi patriotici să tot oploşiţi în sâni.
Ne-ntâlnim la Giurgiu tocma preste două săptămâni.
Plânge Manoil, Iaurta şi boceşte lotrii roată
Ba pre jos, preste podele să trânteşte unii-n coată,
Urlă mai precum pruncuţii când le ei dân gură ţâţa.

Urcă-n deal Ampotrofagul ce-n spinare-avea momâţa
Dragă lui, ce-o cheamă Ercul şi-are hăinuri dă caşmir,
Nădragi găuriţi la spete, purpurii, dă serasir,
Dă dân care-i ese coada. Îl urmează Zenaida,
Manoil şi-apoi franţuzul Languedoc şi intrepida
Zoe cea republicană. Ei foc face-n vârv dă munte
Şi apoi cu opintele şi cu broboneli pă frunte
Umflă pinza cea vărgată ce stătusă vălătuc
Până oul să-ntăreşte, uriaş, dă cauciuc,
Strâns legat în mii dă funii cu grosimea ca pă braţ,
Cânepă neruptă care îngrozeşte pă piraţi.
Subt ovalul ce la coadă are cârmă şi şurup
I-un coş mare dă nuiele. Să adună ca în stup
Toţi iroii epopeii. Leonidas taie funga
Şi să-nalţă drăcăria de-i zăreşte mării dunga,

Mării care apărusă dintre colţii unui stei.

Manoile,-ţi flutur părul şi îţi pun în ochi schintei,
Buzele te fac să-ţi umezi isaltat cu vârvul limbii,
Ca bătrânele icoane vă aprinz în creştet nimbii,
Dragi făpture dă hârtie. Manoile, voi să cugeţi
La rotundul ban al mării, la a valurilor mugeţi
Ce le-auzi dă sus, dân ceriu. Să gândeşti la libertate
Măcar tu, în opul ista ca de bande desenate
Ce trudesc de-un an (mai bine) să gravez în muşama.
Te pot face să-ţi perzi mintea, te pot face a zbura,
Însă dar cu mine însumi ce-o să fac, ce duc o viaţă
Între casă şi serviciu răsipită ca o ceaţă,
Într-un secul fără aripi, în odaie fără foc?
Nu-mi rămâne decât ţie glas să-ţi dau, ca ventriloc.
Mă apucă desperarea când gândesc că-i ora unu
Şi trebui s-ajung îndată la cea şcoală 41,
Să mă-nghesui pân tramvaie, să citesc într-un picior
Bahtin şi Bolintineau, Cortázar şi Maldoror.
Iar apoi şcolerii-n bance să le spun dă Coşovei,
Dă conjuncţii, genitivuri ce nicicând visat-au ei
Să auză. Blestemată soarte ce m-adusă-aci!
Însă taci, tu, auctore, şi urmează-a povesti:
Nici nu să-nălţase bine oul mare cât o chită
Că ostrovul Hosna curse ca o steclă ce-i topită
Sfârâind în marea verde, dispăru cu tot cu máhini
Cum dispare Daurita când să-nchide-n flori dă dafini,
Cum destramă-se viaţa ce credeai că vecinic ţine.
Preste mare să ivise stele svelte şi serine.

CÂNTUL AL ŞASELEA

Să făcea că-s într-o urbe M *E arhipelagul tainic* M *Ştie că bărbaţii miaun ca cotoii în căldure* M *Te-ntrebi de ce mi-i părul smult?* M *Stop imagine!* M *Sub fereşti trei muzicanţi* M *Politichie naltă* M *Oh, va fi ca-n raiu!* M *Însă cine va cârmi?* M *Ficatul lui Lumumba* M *HELLESPONT* M *Ercul cu caninii goi* M *Este insula întâia, ce în formă e de H* M *Spun elinii cum că Eco* M *Pân pădurile sâlhue* M *Dân râpa arsă* M *Se-nfoaie flori dă mână pe cărarea-ntortochiată* M *O fee goală puşcă*

Vis visai ciudos aznoapte. Tremurând mă pui să scriu.
Ci sunt visele sicrie unde, zăvorât de viu,
Cum gândacul în gogoaşa dă mătasă tu îţi ţeşi
Dân a genelor închise lână, lâncede cămeşi
Cari poartă-n spate aripi. Or sunt visele alcovuri
Unde-ţi prăvăleşti muiarea şi-o despoi dă malacovuri
Şi-o desmierzi, deşi e oarbă şi în pântec are plod.
Or în piaţa solitară bocăneşti pe eşafod,
Tu tâlharul, tu gealatul cu satâr şi cu cagulă,
Şi tu apa grea de stele, îngălată, somnambulă,

Care îţi înghite leşul. Vis, tu poartă de cleştar
Dâncolo de care urlă feara cu miros amar
Şi cu faţa ta, dar ochii altuia, de nenumit!
Să făcea că-s într-o urbe cu statue de granit.
Urbe rece şi gălbue, ziduri-ziduri cu licheni,
Străzi ca şanţuri singuratici, şi niciunde pământeni,
Doar vrun câine galben, coasta de-i zăreşti pân blana roasă
Alergând dă la o poartă pân-la alta, friguroasă.
La fereştile rotunde dân mijloc dă capiteluri
Păsărici în colivie par văpsite cu văpseluri
Şi statuele gigante dân răspântii sunt spoite:
Ruj pă buze, fard pă pleoape, supţioare curăţite…
Sângur, Doamne, cum vrodată sânguratec nu am fost,
Preumblam pân scuaruri limpezi, rătăcisem drumul nost'
Şi statuele dă carne mă privea ca dântr-un turn
Semănând ca picăture: muieri roz, cu ochi nocturn.
Mă durea sângurătatea, nostalghia mă sfâşie
De căzui pă caldarâmul cel de gheaţă viorie
Şi mă tăvălii, sunt ore… Apoi drumul mi-am urmat
Până, într-o piaţă vastă, geometric loc tărcat,
Am zărit, imens, în centru, un fantastic „Remington".
Oglindea în lacul negru cartierul monoton.
Bătea singur: se afundă clapele rotunzi cu literi
Condeiate alb, cu sgomot, ţăcănit ca şi de ţiteri
Şi scria ceva pă foaia ce se perde în înalt.
Mă apropiai şi-ndată sus p-o literă de smalt
Am sărit, dar prăbuşit sunt în maşina cea de scris
Rătăcind pân arcuşoare, pârghii cu şurup închis,
Căţărându-mă pă schele dă oţel pân-ajunsei
Sus, în nouri, unde foaia iese dân tamburul ei.
E cât mine orice buche care scrisă e pe filă
Şi-a ceti încerc, dar ochiu-mi, ca şi cel de coşenilă,
Nu-ncăpea imensitatea. Desperat atunci văzui
Cum coboară de pe socluri uriaşele statui

Şi-umplu piaţa nesfârşită. „Mamă, mamă!“ am strigat
Şi pe fila dân maşină dântr-un salt m-am aruncat
Până mă izbi o buche de mă răstigni în text.

Lector ipocrit, desigur visul ăsta-i un pretext
Pentru a-mi vârî iar coada în istoria ce-o torc.
Narcisismu-mi e de vină. Însă, iată, mă întorc
La naraţiuni, descripţii, personage, şi-ţi promit
Să mă mai zăreşti în carte tot mai mult către sfârşit.
E arhipelagul tainic veşmântat în solzi dă aur
E tăcerea nesfârşită, ca-n urechea unui maur
Un cercel e sântul soare care-n lună s-o schimba
Când sirene-or să pleznească-n val cu coade de sardea.
Mii de valuri poartă spume şi s-alungă şi se zbate
Şi se perd în rochea mării de mătăsuri dantelate,
Regi cu pletele dă spumă, cu coroane de sclipit
Ce să pleacă spre măritul împărat dân răsărit.
Valuri, nu sunteţi voi chipul vieţii noastre ce să trece?
Ca şi junii cei resbelnici umpleţi ţărmurile grece
Toţi plesnind d-enthousiasmos şi bătând cu lancea-n scuturi,
Dar moşnegi cu plete albe vă întoarceţi iar în luturi,
Luturi verzi şi străvezie dă de unde v-aţi ivit…
Ici şi colo es dân mare colţurile dă granit.
Manoil şi cu ortacii privea umbra ce o lasă
Dedesubt cu mii de stânjeni preste marea dă mătasă
Mongolferul ce să nalţă colo-n ceruri şi dă cari
Să agaţă coşul unde adunaţi sunt temerarii.
Ei văd putrede barcaze care lasă-n urmă dâre,
Şi de soarele ce arde milionul dă satâre
Închid geana şi să strâmbă. La motorul ce tuşeşte
Leonid Ampotrofagul ceva tainic meştereşte,
Tot el ţine şi dă cârma ce e parcă evantaliu.

Languedoc scrie-n răchită cu jungherul ţapăn: ~ j}aj}
Rea~ arată Zenaidei, ce o crede
Turcă, rusă sau rumâncă, e totuna, citarede
Baiadere, hetaire, toate sunt în Orient.
Zenaida îl străpunge cu un ochi ireverent.
Ştie că bărbaţii miaun ca cotoii în căldure
Când simt sânuri dă muiere cu gurguiele cei dure,
Când văd coapsa zuvelcată arcuită subt şalvar.
Ei simţirile cei nobili iute scot dân bozonar.
Ei la mandolină-nstrună iute maţul cel dă oaie,
Îşi ascute peana smulsă şi în călămări o-nmoaie
Şi-ţi trânteşte la soneturi şi la ode şi canţone
Dă ai zice că-i Petrarca, nu un vil de mascalţone
Ce îndată pune brânca, de sfârşeşte cu sonetul.
Zenaida să-ncrezuse în guriţa ca şerbetul,
Când fu fată, a viclenei, ticăloasei beizadea
Care-n mahalăli fecioare cu sân fraged sfâşia.
Şi acuma în corsaju-i cu dantelă de olandă
Păturit ţine răvaşul cu mireasmă de lavandă
Ce îi trimisese grecul de fetia i-o răpise.
Cu cârlige rafinate stihurile-n el sunt scrise:

> Te-ntrebi de ce mi-i părul smult
> Şi nici nu văz şi nici n-ascult
> Pe nime, pe nime?
> E că în soare mă uitai
> Şi te văzui în vâlvătai
> Pre tine, pre tine!
>
> De ce nu m-am mai ras pă cap?
> De ce sunt negru ca harap
> Şi plângu, şi plângu?
> E că nu poci să îţi vorbesc,
> Că de te văz mă poticnesc
> Nătângu, nătângu!
> De ce nici nu mă mai închin,
>
> De ce mă arde-n pept un chin
> De miere, de miere?
> E că vroiesc să mă ridici

Dac-o să caz l-a tale mici
Picere, picere!

Of, Zinaido, nici nu ştii
Ce-aş vrea papucii tăi a fi
Sub talpe, sub talpe!
Cămeşa ta dă borangic
Aş vrea să fiu, vorbe nu-ţi zic
Eu calpe, eu calpe.

Ca ţâţişoare să-ţi coprinz
În braţul meu ce-i prea aprins
Agapi, agapi!
Îţi scrise astea beizadea
Nenorocită Calima —
Limachi, limachi!

Ese-o lacrimă dân ochiul chinuitei dă amoriu;
Să focalizăm pre dânsa şi cu încetinitoriul
Să o urmărim cum curge pă obraz pă lângă nas.
Şi cum scânteindă pică înspre apele de stras.
Stop imagine! Gros-planuri până sfera ce sclipeşte
Între cer şi între mare s-umflă, se curbează, creşte
Până împle tot ecranul şi atuncea poţi zări
O imagine într-însa: ceruri roz-liliachii
Ce-ncărcate sunt de stele ca şi vazele de floare:
Sunt pre Bucuresci crescute ca o nobilă vâlvoare.
Pre subt stele, uliţi pline dă noroaie, bezne groase,
Lătrături şi umbre hâde, garduri râncezi şi poroase,
Cerşitori ce îşi descoasă carnea falşă de pă pept,
Şontorogi cari aruncă cârja şi păşeşte drept.
Umblă furii cu ciomege ca să tragă drept la mir
Beţivanilor ce-ntină haina scumpă dă caşmir,
Podăresele s-agaţă de drumeţu-ntârziat
Şi-i pun mâna pe ruşine, să îl vază-ntărâtat…
Totu-i beznă, totu-i viţiu, colcăială de năpârce,
Îşi aduce-ndat ursitul babele ca nişte hârce
Pă o coadă dă tigaie; doar la podul cel numit
Al Calicilor, o lambă la fereşti a pâlpâit.
E-n cămara Zenaidii ce ceteşte un romanţ.
Deodat răsar dân noapte sub fereşti trei muzicanţi:

Îi vezi bine subt fanariul ce le arde toată faţa,
Doi sunt ciori ce trag arcuşul şi îşi rod avan mustaţa,
Sunt în zdrenţe şi ochi galbini tot roteşte în găvani,
Dar al treile e tiner, muchelef ca un vultani,
O cupolă uriaşă poartă-n creştet, de catlé,
Fermenea are în spete, căptuşită cu nafé.
Ei să sfătuie o clipă şi apoi începe jalnic
O cântare cu ohtaturi etajate. Un nacealnic
Să apropie, dar vede că-i a ţării beizade
Şi să-ndepărtează-n grabă. E vardist, dar prost nu e.
Zenaida iese iute la fereşti pre subt castani.
E ca luna de frumoasă, are şaisprăzece ani
Şi d-a lumei răotate nu aflat-au nicidecum.
Ea nu ştie că bărbaţii ce promite e doar fum.
Jurăminţi îi face junul până-l lasă să să suie
În iatacu-i ce a moscuri miroseşte ş-a lămuie;
Fata tremurând la peptu-i să aruncă cu oftat
Şi jertfit-o-a îndată junele cel desfrânat,
Iar în zori fugi lăsând-o cu o lacrimă p-obraz.
E aceeaşi care luce între cer şi mare az.
S-o lăsăm dară să pice; estimp Zoe să certa
În politichie naltă cu Manoli, ce privea
Arhipelul dân nacelă.
— Bun. Să pui că îl răpim
Pă vampirul cel dă vodă. Şi apoi?
— Îl omorim,
Răzbunând astfeliu chinul neamului prea obidit.
— Şi apoi? urmase Zoe cugetarea-i neclintit.
— Apoi seculul dă aur dă la sine a veni,
Scutura-se-vor rumânii dă viclene tiranii
Şi avea-se-vor ca fraţii, numai noi dă noi în ţeară.
Naţiunea va remâne, ce e venetic să peară.
Genia care veghează colo sus în nori românii
Le va da tăria vânei, le va da mireasma pânii,
Va-nflori liber-schimbismul, şcoalele să vor dăşchide
Şi beserici să vor face, cu sfinţi mândri în firide,
Oh, va fi ca-n raiu! Unde nu mai am eu şapte vieţi

Să-mi văz visul meu cu ochii: tăbăcari şi precupeţi,
Dascăli şi ţerani în hore să-nfrăţească a lor rânduri,
Să zâmbească fiecare când se duce-n patru scânduri,
Căci trăind a fost ferice şi ferice va muri.
— Pân-aici sunt bune toate. Însă cine va cârmi?
Căci corabia, se ştie, tocma-n fundul mării cade
Dă nu este un mai-mare preste pânze şi năvoade.
Machiavel, ce Guicciardini îl urmează şi-l domoale,
Pre un Principe îl pune-n fruntea obştii. El morale
Gânduri n-are, ci-şi frământă mintea cum să fie bine
Pentru Patrie. Nu-i pasă nici de mine, nici de tine.
Vrei să punem pre un princip luminat la ţară-n frunte?
— Nici gândesc! Eu voi poporul să să facă luntre-punte
Singur să să cârmuiască, toţi ca unul la putere,
Fiecare să îşi spuie-n libertate a sa vrere.
Să domnească câte unul, nu-i chip altfel, dar puţin,
Să nu guste al puterii fără de măsură vin
Ce îmbată şi te face ca cu zeii să te-asameni,
Să socoţi ca pre furnice subt papuc pre ceilalţi oameni.
Da, gândesc că ar fi bine să să şchimbe an dă an
Un boiar c-un negustoriu, un uvrer cu un ţeran,
Cel mai bun din starea sieşi, electat de-ntreaga obşte.
Dar nu principe să fie (*vodă*-i zice îndeobşte)
Ci umilul slujitoriu al poporului întreg.
Soţietatea ca un stupu dă albine o-nţeleg.
Să nu aive nici palaturi şi nici cabaniţă-n spete,
Să nu bată cu topuzul; nici fermanuri, nici decrete,
Nici năpăşti să nu arunce pre spinare de rumân.
El sfătuitor să fie, ca un tată, un frăţân
Ce să-l vază toţi la munca câmpului mânându-şi boii,
Iară nu-n saraiuri mândre, laolaltă cu ciocoii
Ce nimic cu naţiunea nu mai au a împărţi.

O, muri-voi pentru viaţa nobilei democraţii!
Un republic democratic în Valahia voiesc!
— Biet Manoli, zise Zoe cu un zâmbet îngeresc,
Şi eu sunt republicană, şi eu voi democraţie,
Dar mă tem că visul ista o fantasmă să nu fie.
Este oare neamul nostru pentru asta copt dăstul?
Nu cumva mai sus să sue cel mai rău, mai nesătul,
Ce-ascunzând cu viclenie lăcomia de putere
Să arată-n faţă nobil, strigă revoluţionere
Cântice (oare ca asta ceva este mai uşor?)
Pă când bunul cel cuminte şade într-un colţişor
Şi ruşine-i e să ragă cât iubeşte el poporul?
În politichie iute să jertfeşte visătorul,
Iar naivii cu prinţipuri umaniste să dau tumba.
Mulţi mâncat-au în pădure dân ficatul lui Lumumba,
Mulţi rânjit-au pre când Gramsci, Pătrăşcanul sta sub gratii,
Mulţi scurmară în bojocii lui Bălcescu şi Istrati.
Oh, mă tem că şi dân visul nostru va eşi aşa…

Pre când Zoe şi Manoli tot din astea discuta,
Momâţica Ercul iute, fără niminea s-o vază
Sus pă funii să suisă, pă balonul dă turcoază
Şi ţinându-se cu labe îmblănite şi cu coada
Dulmeca cu nare large arhipelul şi Elada
Ce sub ei să desfăşoară ca şi hartele cei vechi.
Doar o boare dă albastru estompează munţi părechi
Unde-ncepe Hellespontul.
— Ia te uită! Languedoc
Strigă tare, şi să uită pân lunetul dân breloc.
— Ce e? strigă răzvrătiţii. Dar zăriră de departe
Şir dă insuli ce în marea Marmará să-nşir. Catarte
Dă barcaze le înconjur, ca furnicile dă mici.
Insule cu stânci şi codri, viaducturi şi portici,
Iazuri pure ca azurul, sate albe şi podgorii.
Ele-n formă sunt de literi care le umbreşte norii
Şi cu literile astea scrie-n mare:

H E L L E S P O N T

Ca pre harte. Îşi ţinteşte Leonidas nasul bont
Şi nu-i vine-a crede. Ochii îi mijeşte Manoil.
Insuli-buchii încongioară valuri verzi de email.
Pre când toţi stătea subt vrajă, Ercul cu caninii goi
Ronţăia mătasa tare a beşicii. Un şuvoi
Dă gaz galbin-verde iesă şi spărtura să sfâşie,
Urlă dân bojoci momâţa şi aleargă pă frânghie,
Văz cu toţii cum balonul pierde-pierde dân înalt;
În zadar aruncă sacii dă nisip şi dă bazalt.
Pinza să zbârceşte-ndată şi motorul s-a oprit,
Desperat Ampotrofagul manivelul a smucit
D-a rămas cu el în mână. Marea vine mai aproape,
Să lărgeşte mult o zonă dân întinderea dă ape,
Zonă ce cuprinde-un ostrov, care creşte-n sus abraş:
Este insula întâia, ce în formă e de H.
Şi ea să lăţeşte iute cum mongolfierul cade
Pân-să văd în ea pădure şi pescarii cu năvoade
Răsturnând pă ţărmuri broaşte-n carapace de bagá.
— Ţineţi-vă bine-n funii! N-o să moară nimenea!
Tot răcnea Ampotrofagul cu bărboiul înfoiat.
Un bufnit, o izbitură şi rămasă spânzurat
Zepelinul în un arbor ce-şi lăţea în cer coroana.
Acăţat e în cordonul ordinului Sfânta Ana
Francul, iar Ampotrofagul e dă barbă încâlcit
Precum Ionatan odată, care este pomenit
În scripturile cei sfinte; ceilalţi şede în nacel
Leşinaţi dă isbitură, dar să scoală cătinel
Şi cu chiu, cu vai coboară dân copac întreaga ceată
Răzvrătiţilor ce vecinic ei către lumină cată.
Ocolind o pădurice să afundă între stânci…

D-ai putea privi în ochii melancolici şi adânci
Lui Manoli, cetitoareo, ca-n oglinde, ca în undă,
Te-ai vedea pre tine însăţi, visătoare, surâzândă,
Brună poate, au roşcată (cât iubesc să mi te-nchipui!)
Luând dă bune tot ce-n opu-mi doar ilusie, tertipu-i,
Meşterşug ce-n desperare tot încerc a stăpâni:

Bat smaragde, pun safire în horbote aurii,
Dar ce iaste poesie şi ce iaste doar lipit
Dă tortiţe, fioriture pă pocalul daurit?
Cât dân lume, lumea mare, cât dân stele, cât dân creer,
Dân real şi dân visare sunt în stare să cutreer?
Cât dân iad şi cât dân raiu, cât dân dor şi cât dân patemi,
Cât dân tot ce fu vreodată scris cu râset şi cu lacremi
Mai poci însumi a rescrie cocârjat pă foi cu drag?

Ercul saltă în spinarea marelui Ampotrofag,
Damele cu tocuri frânte şchiopătează pă cărare
Ce să perde-n defileul dă granit şi dă calcáre.
Ce pă margini îşi resfiră fragii copţi şi clopoţeii.
Când poteca să lărgeşte, e de-a curmezişu-aleii
Neted zid dă stâncă, unde eco creşte şi descreşte:
Când momâţa dă un chiot, parcă zece chiuieşte.
— Spun elinii cum că eco vrăjitor e şi oracul,
Zisă Manoil. Hai dară ca să iscodim ce veacul
Şi destinul ne va-aduce. Să-ntrebăm dară pă rând.
Şi strigară câte unul, zidul vorbele-ngânând:

ZOE: Eco, cât mai este
Pân' s-aud aceste:
Că numai poporul
Este domnitorul
Sângur la putere?

ECO: Ere, ere, ere, ere…

ZENAIDA: Voi ajunge oare
Ziua cea cu soare
Când cel care minte
Iară-mi va întinde
Mâna cu perfumuri?

ECO: Fumuri, fumuri, fumuri, fumuri…

LANGUEDOC: Eco, la voilá
Ţara de halva.
Voi rămâne oare

Lâng-o soţioare
În ţara prosperă?

ECO: Speră, speră, speră, speră…

LEONIDAS: Când omul ferice,
Confirmând pre Nietzsche,
Va putea prin ştinţă
Şi prin străduinţă
Moartea s-o amâne?

ECO: Mâne, mâne, mâne, mâne…

MANOIL: După ce-om da jos
Tiranul fălos,
Cine a domniei
Şi a volniciei
I-o gusta lichiorul?

ECO: Chiorul, chiorul, chiorul, chiorul…

Să afundă căuzaşii pân pădurile sâlhue,
Iazuri negre trec pă plute strânse-n ruginite cue,
Ape unde-afundă-aripa lilieci în plină zi;
Dân bulboane iese fumuri sulfuroase, străvezii.
Anticii stejari au barbe dă licheni, dă vâsc şi iască,
Şerpi, năpârce în crepuscul prind lucios să fojgăiască
Iară umbrele să-ntinde ca şi cioturi sângerânde.
Coarne, colţi dă fildeş galbin ies dân negure plăpânde,
Câte-un şuier, câte-un răget te îndeamnă să treci Styxul
Cum în „Cantafabuli“ scoate (-n „Invocaţie“) „Phoenix“-ul.
Trec cei cinci pă lângă schituri cu anahoreţi schelete,
Prăbuşiţi în rase putrezi sub ciupearce şi burete,
Văd păianjenii cât palma ce aleargă ca să prinză
Paseri şi nu muşte: frânghii are ei în loc de pinză…
Şi deodat să face noapte, şi dodată iese luna
Râdicând în ceriu crace şi găteji; trozneşte-ntr-una,

Tot mânjindu-se dă sânge dă din nori ca dân tifoane
Sângerate, codrul negru; spaime reci, sudori broboane
Îi înghesui unii-ntr-alţii zavergiii şi-i opreşte,
Când o nălucire hâdă pre toţi cinci îi copleşeşte:

Dân râpa arsă dodat se varsă,
Dodat se lasă duhori de iad
Fantasme iese în şiruri dese
Ca priotese subt crăci de brad.
Ceriul să-ntunecă, hârcele lunecă
Pă cai cu tunică, putrezi şi ei.
Le iese coastele pân piele, maţele
Le-atârnă, oasele să sparg de şei.
Ies gărgăunii pe buza lunii
Şi ca tăciunii stelele ard.
Se casc mormintele şi osemintele
S-adună sprintene subt hâd stindard.
Zboară pân aere iazmele-n vaere,
Prind să se-ncaere feţi lepădaţi.
Le ard căiţele, s-aprind troiţele,
Iese noiţele pre unghii laţi.
Codrii în clocote sună de hohote,
Balele-n horbote dă pricolici.
Cu târnăcoapele izbesc hârtoapele
Şi tulbur apele trolii pitici.
Babele ţepene cu pântec-pepene
Călări pe pieptene s-afundă-n nori.
Se iscă fulgere, pieloase ugere
Prind ca să sângere, mijesc tumori.
Cerul de bube, munţii de hrube
Codrul de lupe e năpădit.
Ielele goale dau rotocoale
Strâmbe dân şale, cu pept scobit.
Dodat o vânătă lună, o vânătă
Mână, o vânătă hârcă luci.
Cad mandragorele în somnuri, orele
Se-nţeapăn, horele rămân pustii.
O vrăjitoare, o lipitoare

P-un ţap călare strigă „Sabbath“!
Se-ncordă iasmele, se screm fantasmele
Şi lasă muntele desferecat.
O grotă tulbure desface muntele
Precum muierile când sunt în rut.
Şoareci cu aripe, cârtiţe umede,
Bufniţe râncede răsar din lut.
„Intraţi!“ le zbiară celor d-afară
Cea vrăjitoară; cranii rânjind
I-mping în peştere cu braţe veştede,
I-azvârl cu deştele în labirint.

Languedoc intră întâiul cu jungheru-n dinţi în grotă,
Minunat de ţurţuri palizi atârnaţi de sus horbotă,
De gângănii străvezie, care umblă fără ochi…
Zoe şi cu Zenaida scuipă-n sânuri de diochi
Şi pătrund şi ele-n stâncă; le urmează-Ampotrofagul
Cu o faclă-n mâne, cari lumina firav meleagul,
Iar la urmă e Manoli cufundat adânc în vis,
Floarea-albastră căutând-o ca şi blândul Novalis.
Ei pe calea-ntortocheată se afundă, pân băltoace,
Sub tavanele ce-n lacrimi pururi vraja şi-o desface,
Ei coprinşi sunt ca de-un farmec, ca nişte copii ei cată
Cum se-nfoaie flori de mină pe cărarea-ntortocheată.
Vecinice, crescând în beznă, pentru nici un ochiu, ele
Licăresc acum la faclă în cristaluri şi dantele
Doar o clipă,-apoi s-afundă iar în întuneric greu.
Pentru cine e coloarea fragedului minereu?
Pentru cine turmalina, malachitul şi cleştarul
Desfac ace străvezie, aurii ca chihlimbarul
Ori patrate, exagoane, prisme lucii, poliedre
Fulgeră, clivează tainic, întregesc icosaedre?
Poate niciodată nime nu ar fi trecut pân grotă.
Ş-atunci ce rost au, ivite dân pereţi de teracotă,
Minunatele petale? Oame, cugetă la ele:

Tu la fel luceşti o clipă pre subt pulberea de stele
Ca apoi, întors în beznă, să te-afunzi în vecinicii.
Sufletele noastre-s triste flori de mină, fumurii,
Pentru nimenea aprinse, pentru nimeni stinse iar,
Risipind atâta trudă şi splendoare în zădar.
Tot coboară colidorul, tot mai cald, mai cald să face
Dar pă-ncetul să lărgeşte şi-ntr-o sală se preface:
Are murii de oglinde negre, ce răsfrâng în ele
Candelabre daurite, licărind în mii de stele,
Căci subt prismele-i de cuarţuri se înalţ-un tron măreţ:
E cioplit dintr-un beriliu; lucrătura fără preţ
Lei închipuie cu oarbe pleoape contemplând ceva
Ce e dincolo de lume; pe spătar de peruzea
Încrustat e-n vine d-aur şarpele ce coada-şi muşcă,
Iar pe perina cea roşă şade-o fee goală puşcă,
O fămeie ce nici gândul nu cutează-a plăsmui.
Praxitel parcă cioplit-a şoldurile sidefii,
Iară părul străveziu e ca o apă de isvor
Ce îi curge-n valuri calde pre gingaşul sânişor,
Coperindu-l, desvălindu-l ca pre lună un halo.
Stânga între sâni ş-apasă, iar în dreapta are glo —

CÂNTUL AL ŞAPTELEA

Microcosm şi macrocosmos M *Este omul o jivină sau e zeilor asemeni?* M *Dară sufer şi stejarii* M *Oasele încep a creşte* M *Gol era ca o statuă* M HALUCINARIA M *Cetate dăltuită în porfir* M *Ci passă, Manuele* M *Spune-mi ce e poesia* M *Un fantastic mehanism* M *De ce din umbră-mi ai fugit?* M *De ce nu-s singur şi nefericit?* M *Numit ţinut, grup simplu, falsă landă* M *E seară şi ninge-ndesat* M *M-am retras într-o peşteră* M *Deodată mi s-a făcut moarte* M *Floare-a lumilor, val verde*

Bul dă cuarţ ce nici o lume nu să laudă că ţine,
Dar în fiecare lume îşi trimete el lumine,
Căci sunt lumile cu astre, cu planeţi, cu aurori
Oglindirea pă perete-a globului neperitori.
Lumi în lumi, telescopate dân mărunturi în înalturi,
Microcosm şi macrocosmos între valvele dă smalturi
Ale scoicii grea a minţii au în mijloc, mărgărint,
Globul dă cristal dân palma principesei Hyacint.
Poate că scrisei „Levantul“ doar să aflu globul ista
Ce cătase Lionardo şi-l cătase Gianbattista,

Ce-l sâmţise pă aproape Gongora şi Fulcanelli
Şi să află chiar în mijloc între-atomuri şi-ntre steli.
Poate că la rându-mi scris sunt, cu viaţa-mi, cu haloul
Ce în juru-mi este Lumea, de alt îns ce cată oul
Şi să-l afle nu putut-a într-o lume dă giganţi.
Îl privesc cu fascinare ai luminelor amanţi.
Nainteaz-apoi Manoli şi-n amurgul care zbate
Voluptuos joc cu icoane şi cu şoapte tremurate,
Glăsuieşte:
— Zâna nopţii, adâncimii şi răcorii,
Ce Moiră ne împinse să-ţi vedem subt pleoape sorii,
Sorii negri ce în pepturi ne aprind un negru foc?
Iată-ne: Ampotrofagul, cavalerul Languedoc,
Zenaida, sorioara-mi, Zoe, dama bărbătoasă,
Toţi plecăm privirea noastră subt o vrajă ce ne-apasă.
Noi cutreerăm Levantul, dân ostroave în ostroave,
Vânt nebun de libertate umflă vântrele la nave
Ce-n amurguri roz să-nfoaie ca petale dă sidef.
Punem sânge, punem aur pă a zilelor gherghef.
Dară însă noi ne temem să nu fie un capriţiu
Al Istoriei (această damă cufundată-n viţiu)
Visul nostru dă iubire între oameni, între semeni…
Este omul o jivină sau e zeilor asemeni?
Poate revoluţiunea pentru care noi ne zbatem
Ca să izbăvească neamul, să îl cureţe de patemi?
Sau e jertfă în zadariu, sângerare fără rost?
Feea Hyacint dăschise cu blândeţă al său rost:
— Manoile, tu spui vorbe cari eu nu pot pricepe,
Lumea în cristalul ista să sfârşeşte şi începe,
Iară eu dă orce murmur, d-orce dor departe sum.
Eu a veciniciei doară trag în pept amar perfum.
Au ce este pentru mine vacul ista? Punt ridicul
Ce abea să reflectează în cristal, în ombilicul
Kosmosului. Sufer oameni? Oprimaţi sunt, umiliţi?
Dară sufer şi stejarii, suferit-au trilobiţi,

Stele sufer când pre ceriu ele schimbă-n supernove,
Sufer peştii-n ape, sufer în pădurea de mangrove
Pangolinii, sufer zorii când ameaza le ia locul,
Suferă pământul, apa şi văzduhul, sufer focul,
Cocârjat e-n suferinţă tot ce pare că esistă,
Dar în centru e lumină, deşi carnea este tristă,
Cum din chinul scoicei naşte perla, bucurie pură.
Globul de cristal e singur care nu ştie tortură.
Libertate n-afli-n lume, unde totu-i prins în mreajă.
Manoile, de vrei lumii să îi fii călită streajă
Liberează-te pre tine mai întâi, şi-apoi pre cei
Ce să-ndoaie subt călcâiul de nebuni şi de mişei.
Te cufundă-n poesie şi-n visare, te cunoaşte
Tu pre tine, dar nu-n lume, ce-i asemeni unei broaşte
Unde merge orce cheie şi niciuna, ci în sferă
Te cufundă, s-afli floarea sufletului. Efemeră
Nu e ea, ci-n nemurire, în Akasia-şi întinde
Cupa limpede. Priveşte ici în glob şi te desprinde!

Manoil păşi în faţa tronului cu scump desen,
Ceilalţi şed în grup dă peatră ca burjuii lui Roden…
Manoil luă dân mâna cu brăţare de onixă
Globu-n palmele-amândouă şi-l privi cu pleoapa fixă
Pân-un foc de apă rece îi pătrunse-n braţ şi-n unghii;
Carnea i se face steclă, îşi putea privi rărunchii
Scânteioşi ca vii smaralduri, oasele ca şi mărgeanul,
Cum vezi plopii-n faptul serii vântul când dăschide geamul.
Grota, zâna i să pare depărtată şi străină
Cum vezi lumea când ai ochii turburaţi dă atropină.
Dodat nu mai e nemica, numai trupu-i gol asvârle
Vâlvătaie îngheţată, ca curentu-n jur dă gârle,

Flăcări ce destramă carnea-n stropi de rouă ce scânteie
Pă scheletul ca pistilul fabuloasei orchidee
A Levantului. Dar, iată, oasele încep a creşte,
Pe scheletul mâinii aripi dă cleştar înmugureşte
Pân-acoperă humérus, radius şi cubitus,
Şi dân grotă ca dân pântec îşi croieşte drum în sus
Aripat gigant ce arde galben foc zvârlind sub stele.
Încrustat în stânca frunţei arde-un glob cu ape grele,
Universul ca o haină îi plesneşte-n cusături
Şi se taie-n putrezi laţe atârnând de-nchieturi…
Galaxii să dau în lături zob făcute dă aripe,
Pere limitele lumii îndărăt în două clipe,
Loc şi vreme bălmăjite-s ca în gure de copii,
Nefiinţă şi fiinţă-s râncede glosolalii
Bălăcite, luate-n peptul notătorului pân sine.
Să-mpăcau bune şi rele, întunerec şi lumine
Şi totuna e mic, mare, nesfârşit şi mărginit…
Genia şi mai dăparte aripa şi-a desdoit.
El sbura dodat în toate părţile, şi în afară
Şi înuntru, pân-ce totul fu împlut d-a sa povară,
Dă lumina-ntunecată a aripelor enorme…
Oul de cristal chilia unde treze ele dorm e.
Şi dodată oul crapă în trozniri d-apocalipsă
După câte mii de ere? Vremea este în eclipsă.
Iar Manole-apare iarăşi cum îl ştim. Ce-n ou trăit-a
Nici în gând şi nici în vorbe nu-şi găseşte potrivita:
Ochi ce se priveşte însuşi, poate aşa-o pală umbră
Aş putea s-aştern pă filă, dân esperienţa sumbră
A trăitului cu sine, a muşcatului dân totu-şi…
Manoil dăschide ochii: pân la brâu el stă-ntre lotuşi
Într-un iaz ce unda verde-i scânteiază străveziu.
Sori sunt trei în crucea bolţei: galbin, frez, liliachiu,
Întreite deci aruncă umbre toate ce se vede.
Manoil eşi pe malul tăului cu unda verde.
Gol era ca o statuă, ca dă marmur are peptul,
Plete scoase ca dân daltă, ochii goi ca înţeleptul

Dă Omir sau Milton bietul sau al lui Ulysses tată.
Talpele-i păşiră goale pre câmpia ce-i smălţată
Cu mii flori dă iod cu frunze dă safir şi peruzele,
Cupele de carne-atinge cu moi buze paseri grele
Ce-s jumate transparente şi jumate ca de plumb.
Şerpi cu creste de găină cântă-n lanul de porumb.
Fauni nalţi de nici o palmă două flaute-au la gură
Nimfelor cu zeci de ţâţe să le dea şuierătură,
Iar la râul cu dantură loc de punte triumfală
Ţine luna, o felie fragedă de portocală.
Toate curg, să schimbă toate pe măsură ce se-ncheagă:
Peştele devine soare, soarele devine fragă,
Umbra, iată, să desprinde de pământ şi prinde sânge
Iar ce aruncasă umbră-n cioburi licurind să strânge,
Fiecare ciob crescându-i aripe dă libeluli…
Manoil înaintează pântre moii glomeruli
Ai copacilor ce-ndată ei să schimbă în fămei.
Toate îl îmbie lâncezi, da-ntre pulpele de stei
Ele n-au nimic, doar peatră lustruită ca de ape:
Când să-ntorc, pe două fese dăschid ele două pleoape.
Şi dodat în aer luciu se ivi un curcubău
Şi să-ncheagă slove limpezi atârnate preste hău,
Ce par când muiate-n ojă, când săpate în dantea.
Preste tot ţinutul scrie-n arc:

I
C N
U A
L R
A I
H A

Literile schimbă-ndată în mii stele colorate
Şi-n beşice de săpunuri zugrăvite şi perlate
Ce să sparg subt ghiara lungă miilor pterodactili,
Numai H-ul mai remâne între nouri versatili,
Dar şi el într-o beşică de săpun s-au prefăcut
Ce s-apropie de mutul Manoil, întreţesut
Cu bulboane de lumină roşie. Manole-atinge

Cu un deget ca de peatră umeda, sclipinda minge
Care are peisagiul desenat în semilună
Pe o margine de tremur; ca un clopoţel răsună
Bila, însă nu să sparge, ci-l coprinde pe erou
Şi cu el să-nalţă-n aer: stă ca puiul viu în ou.
Manoil privea pân coaja străvezie-un peisagiu
Ce cuprinde într-olaltă fandacsie şi miragiu,
Unde norii au schelete, turlele au rochi de bal,
Lunele au gene-albastre, încurcate, ca-n Nerval,
Ale frunzelor aripe-s vene, ochii lor vitralii-s
Şoldul apelor domoale volutuos e ca-n Novalis,
Însuşi ceriul e un pântec, soarele-i un ombilic,
Subt pământul ca de sticlă sunt petale, ca în Tieck…
Toate în anamorfoze stranii se resfrâng în bilă
Şi apoi se inversează-n a eroului pupilă,
Pe retină pune fire de colori ca pe gherghef
Şi lichide colorate curg pân nervii de sidef
Pân ajung prin centrul optic, unde să combină straniu
Şi apoi să proiectează pă peretele de craniu
Şi-astfel să încheagă visul, iar în sala uriaşă
Şade-un singur spectatoriu, ce se zbate strâns în faşă,
Paralitic doar privire, doar dorinţi, numai terori;
Are-un singur ochiu-n frunte, şi aripe-n subţiori.
Este tristul, veşnic singur, sufletul al meu ş-al tău.

Bila de cristal pogoară în uitare şi în hău.

E o vale străvezie chiar în centrul lumii estii,
I-un ostrov ca de faianţă ferecat în scoici şi trestii
Ş-are-n mijloc o cetate dăltuită în porfir.
Elefanţi în două labe străjui scara de safir.
Campanele cu-orologii ce arată alte ore
Săgetează infinitul, lasă umbre incolore,
Şi popoare de statue sunt suite pe zidiri:
Nu-i niciuna maiestoasă, toate strigă în delir,
Toate să sucesc dân şolduri, mânele întind cu jale,
Degete îşi frâng, se scutur, muşchii se-ncordez pe şale.

Unele sunt prăbuşite p-a lor soclu şi suspin
Altele să-mbrăţişează sus în ceriul opalin…
Înaintea scării large să aşază bila lină
Şi plesneşte fără sgomot în lumină hialină,
Iar Manoli se îndreaptă şi păşeşte, gol, pe trepte.
Dăltuită-n corn şi-n aur balustrada pân-la pept e,
Lespezile la picioru-i sunete încep să scoată,
Peşti cu voal în fiecare, tot căscând dân guri, înoată;
Toată scara se-nghioacă pân-ajunge la intrare.
Manoil, deasupra, literi citi, reci, de chihlimbare:

> „Dilecta sum cetate, quae Domnul o depinge,
> Omnipotintul acvil que svoală colo-n cel,
> Sum oglindirea mundei, beleţea quae-şi întinge
> Radioase aque-n cerevel.
>
> Un baciu sum, que boca ţi-l pune, mortiferă,
> A soartei svânturoase, pe peplu-ţi şi pe vis,
> Abis abdominabil que angelii proferă,
> Dar volutate în abis.
>
> Nu circonda cetatea, ci passă, Manuele,
> În templul que e-n tine quel mai profund ospel,
> Risorge, interoagă şi cogită la stelle
> În tempul esta solenel.
>
> Înterogare pune, cetatea-ţi va respunde,
> Turmentul din cervelu-ţi va resipi pe loc
> Coragio, căci tu sângur ştii, admirabil, unde
> Jace seraful ventriloc.“

Sus, pă ultima lespéde, Manoil pune-o-ntrebare
Care parcă nu dân sine se iscă, ci-n depărtare
Ea obârşia îşi află, nu în minte ci în sânge…

„Domă tu urieşească, preste care státui plânge,
Spune-mi, ce e poesia şi-ncotro o să se-ndrepte?
Profetesă fii, arată-mi duhurile înţelepte
Ce-or împinge mai departe al visării dulce chin,
Împlinind făgăduinţa geniei dân Bolintin!“
Brusc, o statuă pogoară de pe pedestal în sbor,
Deşi este dân granituri, dar uşoară ca un nor,
Iar pă când s-apropiază străvezie ea se face,
De se vede pân cristalu-i omoplaţi şi iliace.
Mână-n mână ea se prinde cu poeticescul care
Sta mărunt în poarta vastă.
— Nu căta în depărtare,
Manoil, răspuns zadarnic, vin-cu mine, mă urmează
Pân aceste colidoare ferestrite în turcoază,
Pân aceste sale lunge, măţărie minerală,
Ce spre venitor te duce; pune iute talpa goală
Pe dulci dalele dă marmuri care sună: lir-liu-gean.
Iată-ntâia grotă largă, gigantescul filigean.
Are-o boltă cu vitraluri prinse-n ramele dă plumburi
Pă podea ce-aruncă pete dă colori în zgrunţuri, ţumburi,
Iar subt boltă un fantastic mehanism: e Poesia.
Sunt pistoane lucitoare dă oţel, e şi Maria
Ce îşi poartă pruncu-n mânuri, dar Iisus copilul are
Ţeasta rasă şi-mpărţită în patraturi de coloare
Şi dân pelea ţestii-i iese electrozi; e şi un flutur
Ce cu trompa suge-amanţii cocârjaţi în aşternuturi;
Între axele cu came, pârghii, biele şi şurube
Doarme un bărbat cu sânuri, coperit dă plăgi şi bube,
Ci dân fiecare rană ese-un astru ce scântee…
Lângă un cazan cu aburi roboteşte o femee
De pământ, dar îmbrăcată numa-n purpură şi gold
Ce-i răsare o cartelă perforată dă dân şold
Iar o prizmă colorată între ochi reflectă sala.
Cea femee la maşina de cusut mişca pedala
Până fluturul dân aripi da, şi-l mângâia Maria
Pă însinguratul, blândul, torturatul prunc Messia.

— Manoile, noi aice suntem chiar în ochiul minţii,
În adâncul dân adâncul dân adâncurile finţii,

Mehanismul cel poetic ce-i dân pârghii şi imagini

Are-n cellalt cap o peană ce-nnegreşte zeci de pagini
Care crezi că *tu* le cugeţi, dară ele-s cugetate
Dânainte dă potopuri, dă fosili, dă coacervate,
Dânainte să răsară soarele, să dea vecia
Mugurii cari sunt aştrii, floarea ce e galaxia.
Înşiraţi suntem pre aţa globului de cuarţ ce zace
În acestui mehanismu orbitoarele capace
Şi-l hrăneşte cu misterul lumilor dân lumi dân lumi…
Mehanismul cel fantastic să perdea în nori şi brumi…
Să deschide-o poartă largă în o gleznă a Fecioarii.
Manoil condus de nimfă străbătură sale varii
Pân-ajunseră într-una naltă, spartă-n diamant.
E o sângură statuă pe un pedestal gigant.
Zeci şi zeci de stânjeni are de la talpe până-n frunte,
Peplu-i strânge cu o mână creţii cutelor mărunte.
— Este primul dân cei şapte corifei, şi cel mai tiner,
Cel mai nobil dân amanţii muselor şi zânei Vineri.
Oh, grăieşte-ne, statuă cu ochi negri şi cuminţi!
Prinse viaţă-al poesiei şi al nopţei dulce prinţ:

„De ce din umbra-mi ai fugit?
De ce n-auzi chemare-mi?
În crângul vechi şi liniştit
Să vii o clipă baremi,

Şi lin al apei scânteiat
Să-ţi lunece pe pleoape-ţi…
În tristul somnului regat
Intrarea să o capeţi.

Tu pleoapa ta o-nchide blând
Sub crengele-n murmúre

S-auzi doar stele lunecând
Pe vârfuri de pădure.

Şi feţei tale-ntoarse-n vis
O zână să-i răsaie,
Sub văl e chipul ei închis
Şi pletele bălaie.

Uşor ca umbra a păşit
P-a apelor oglindă
Şi-a-ntins a mâinii licărit
De mână să te prindă.

Dar ochiul ei cu gene lungi
E rece cum e gheaţa.
Din creştet vălul i-l alungi
Ca să-i descoperi faţa.

Şi inima-ţi îngheaţă-n piept
Şi te îneacă plânsu-ţi:
Cu ochii goi se uită drept
La tine, singur însuţi.

Şi te deştepţi apoi din somn
În vuietul de ape…
O, vino iar, al umbrei domn,
Aproape, mai aproape…"

Aşa mă ispitea odat
A codrilor mireasmă,
Ci inima mi-a sfârtecat
O turbure fantasmă.

De-atunci strein prin lume trec
Cum peste mare luna,
Şi-mi vine-un gând: să mă înec,
În valuri, totdeauna.

Să zac sub apele pustii
Închis pe veci în raclă,
Vegheat de-o stea ce-o răsări
Pe boltă, ca o faclă.

Fabulosul înger tace şi devine piatră iarăş.

— Să-l lăsăm închis în visu-i pre al codrilor tovarăş,
Şi păşeşte mai departe pân aceste galerii
Ca pân ţevele curbate unei mari distilerii
Unde tainica lucoare-a poesiei se prefiră
De poţi bea dân cupe limpezi notele ce es dân liră.
Iată, sala să lărgeşte şi se-nalţă iar o boltă.
Patru sunt aci statue urieşe; se desvoltă
Ici între pereţi de gheaţă arabescuri mii şi sute.
Prima statuă-i versatilă: acum bronz, acuma lut e,
Acum arde ca o torţă, acum e doar jărăgai.
Filtre face dân veninuri, perle reci dân mucigai:

De ce nu-s singur şi nefericit?

Tu îţi făcuseşi din mine un schit
Săpat în hoitul meu, Părinte,
De-ţi înălţam în piscuri crucile sfinte.
Cu tine ca un preot în altar,
Mă înväleam în cergi de har,
Singur pe stei, lângă stele,
Aducându-ţi mulţumirea nefericirii mele.
Nu venea nimeni ca să bocească
La uşa cu scrisoare-mpărătească
Şi nimeni n-auzea ca să vie
Clopotul meu de pâslă, ceaţă şi hârtie,
Iar mâna Născătoarei, cu zmaralde,
N-o năclăiau buzele calde
Ale niciunei femei de plugar.
Uscat îţi stam la hotar,
Fără un mugur, făr-o ciocârlie,
Fiindcă ştiam, Părinte, c-aşa îţi place Ţie.

Doamne, stihia nenvinsă a vieţii mele!
Eu am vândut lumina ta de stele
Şi m-am ticăloşit:
Am minţit şi am tâlhărit.
Icoanele le-am stricat,
Care cu har le-ai fost încondeiat,
Am noroit cu cizmele stranele

Ce le luminaseră icoanele,
Am destrămat patrafirele
Să le zmulg odoarele şi safirele
Şi-am smuls cu jungherul boabe de mărgărint
Din gingiile de argint
Ale chivotului cu lucrătură.
Pe la chindii, iubita ta lepădătură
A dat drumul înuntru la o femee
Cu idoli în braţe, cu Baali şi cu Astartee
Venită din râpe şi smârcuri,
Sulemenită pe sfârcuri,
Şi cu ea s-a încolăcit
Chiar în altarul tău preasfinţit.
De-acum schitul geme de flori,
De cintezoi cântători,
De ceruri blajine.

Doamne, aruncă-ţi trăznetul peste mine!

Şi încremeni statua. Dară cea de lângă sine,
Rătăcită în epúre, eptagoane şi lumine,
Având *Craii*-n mâna dreaptă lucurind ca d-un halou
Iar în stânga cu vădita climă Edgar Allan Pöe,
Prinde viaţă, ş-ochiul verde în triunghi virgin deschisul
La geamii încolăcite, turci pufoşi, prefiră visul
Hialinului, prea tainic, visul Hogei Nastratin…
Sărutare, preasmerite, ţie astăzi mă închin,
Geometru-n zahăr candel! Dân ostroavele Antile
Şi dân Isarlâk-mireasa au purces aceste file,
Bune-ori rele. Ci grăieşte reci silabe coralii,
Pre când eu zornesc daireaua şi îngân: pa, vu, ga, di…

Numit ţinut, grup simplu, falsă landă
La soarele pontifical întors.
Plug străveziu în recea Helgolandă
Văditului, tras cu compasul, tors

Retează emisfere, netezeşte

Lunulele spre planul sterp, mai pur.
Minune! Sfânta nu mai dogoreşte.
Mareea Lunii creşte la Mercur.

Aici triumf? În spirit, unic, plugul
La valea divulgată s-a ciobit.
Triumf revers, cum al planetei crugul,
Recesie, dar rai şi nenuntit.

Se făcu în sloi de gheaţă străveziu cum e cleştarul
Cel care rosti aceste, şi-a grăi deprins-au harul
Altă statuă gigantă: e aproape un schelet
Înfăşat în cute rupte unei toge de finet.
Toate oasele dân faţă în triunghiuri es pân piele,
Dân mandibulă de-a dreptul ţepii barbei cresc rebele,
Iară ochii… nu sunt ochii unui om ce au trăit.
Este aura ftiziei preste chipul ascuţit,
Este grea povara vieţii ce o simţi junghind în oase
Când te clateni dimineaţa pe lungi stradele ploioase,
Prăbuşit în tine însuţi şi-n noroaiele de-afară…
Croncăne cu greu strigoiul melopeea solitară:

E seară şi ninge-ndesat.
Zăpada-n zăpadă se lasă,
Şi-abia mă mai mişc îngheţat,
Şi-abia mai ştiu drumul spre casă.

E beznă. Un câine-a lătrat.
De-acum n-are rost să mai sper.
Sprijinit de un stâlp, un soldat
Şi-aprinde ţigarea, stingher.

E noapte şi ninge turbat
Şi nu mai zăresc nici un drum…
Cum viaţa-i un loc depărtat!
Cum totu-i mai simplu de-acum!

Hohote satanici spală dala sălii-nmărmurite.
— Manoile, mă urmează la al patrulea ermite,
Ce stătu până acuma cu privirile-n pământ.
Are-n mâni o floare care-şi risipeşte cupa-n vânt,

Focul grelelor petale, fiindcă ea legat-au rod
Şi un măr se-nfiripează-n palma blândului rapsod
Ce ascultă cum lumina lunii lunecă pe coajă
Cum suspină-n somn sămânţa în mirabila ei vrajă
Şi presimte rădăcina. Duhul prinse a grăi
Iscând umbre pe sticloase colonade viorii:

M-am retras într-o peşteră
Şi număr stelele căzătoare.
Dumnezeule, încotro ai plecat?
Cerul e gol de tine,
Piatra e stearpă, greierii tac, iezerii s-au uscat
Ca nişte pleoape de bătrâni.
Morile lasă umbre de îngeri,
Umbre roşii fără nădejde.
Elohim, unde sângeri?

Cerbii din codrii româneşti au pierdut
Pe cărări de velinţă coarne şi lacrimi.
Mi-e gura arsă.
De nu m-aş fi născut niciodată
Poate suferea m mai uşor lipsa ta,
Şi poate-aş fi iubit noaptea netulburată.

Dar aşa, la ce bun cocoşii cu penele,
Şi cum să săruţi miezul florii de mac?
Mă zvârcolesc ca şarpele în umbrele asfinţitului
Lângă fântânele ce desfac
Ochii pământului, mitului.

Şi când, cu părul plin de stele căzătoare
Mă adâncesc pe cărările somnului,
Elohim, tot pe tine te caut.
Atunci paşii tăi îi aud şi îi număr
Şi-mi pare
Că o lumină mare vine în peştera mea
Şi-o pasăre măiastră îmi adoarme pe umăr.

Bardul tace şi devine munte coperit de ierburi,

Cu, pe pantele-nsorite, clopoţei şi fragi în herburi,
Iară angelul urmase:
— Ceştia patru, Manoil,
Sunt măieştrii poesiei vacului cel versatil,
XX. Doar doi sunt încă, spre sfârşit de secul, solii
Ce la altă poesie au ivit dân mări atolii
Şi în alte lumi, năprasnici, cutezară ca să cadă
Cum piraţii săr pă funii într-un galion şi-l pradă.
Vezi uşiţa ce să crapă-n glesna primului dân sală?
Să pătrundem pă acolo în arterele dă smoală
Ce se-ncurcă, se-ntretaie, suie trepte şi coboară,
Acum parcă-i dimineaţă iar acum se face seară,
Şi-enigmatice chimere în firide împietresc.
Să bolteşte altă sală cu decorul gigantesc.
Pe un pedestal stă singur, dăltuit în perlă mată,
Un colos cu ochi albaştri şi cu buza sângerată,
Căutând în jur de sine cam sfios şi rătăcit.
Un pulovăr ca o zale preste peptu-i stă lipit.
Viţele cărunte-i cade preste frunte. (Ah, bătrâne,
Eu privii aceste pleoape şi strânsei aceste mâne,
Şi vorbirăm împreună, dară nu te-am cunoscut.
Drămuiam în poesia-ţi cât e aur şi cât lut,
Făr-atunci a înţelege că de aur doar o vână
Dacă-n munte să găseşte stins în peatra cea bătrână,
E tot muntele de aur şi minune e a lumii.
Rău îmi pare de acestea, şi destul ruşine-acu mi-i)
Haide, cu tărăgănată voce spunerea o-ncepe
Unde în cuvânt se luptă a simţi şi a pricepe
Ş-unde-*a fi* ca un balaur săgetat e de *erând*.
Sângele gravid iveşte uluirea unui gând:

Deodată mi s-a făcut moarte
cum altora somn li se face.
şi cum lor li se îngreunează ochii
aşa şi mie mi se îngreunează inima.
Atât inima îmi ajunge de grea
că o scap dintre coaste
cum aş scăpa-o dintre degete.

Şi chiar atunci vine îngerul.

— Ce ai făcut, bă, cu inima ta?
Ce ai făcut cu inima ta?

Aripile lui sunt ţurţuri de gheaţă.
În sprâncene are ţurţuri de gheaţă.
Mantia de pe umeri din ţurţuri de gheaţă-
i ţesută.

— Ai dat-o la porci s-o mănânce
ai dat-o iepurilor să o roadă
ai dat-o la cârtiţe să îşi sape în sângele ei
tunele.
Ai sângele plin de cârtiţe, bre,
nu vezi că ai sângele plin de cârtiţe?

Stăteam în faţa lui cu coastele desfăcute
şi el tot lopăta din aripi de ţurţuri.

Lopăta, lopăta, până când
a izbit cu aripile luna
şi-a dat-o jos
şi-a călcat-o cu tălpile
până când
a stricat soarele şi planetele
până când
a ruinat sentimentele.

— Nu, nu, i-am răspuns
fâlfâind şi eu din coastele desfăcute.

Dar deja el povârnise cu aripa
şi zdrobise cu talpa toate cuvintele.

— E toamnă, a mai zis îngerul
lopătând,
lopătând…

Manoil lăsase capul mult pe spete ca să vază
Buzele scoţând silabe dăltuite în turcoază,
Ce spărgându-se-n păreţii halei să prefac în praf.
Greu îl trage după sine palidul al său seraf.
— Aide, prinde-mă în braţă să zburăm dân astă boltă
Pân-la ultima-ncăpere mult înaltă, mult învoltă,

Unde ultima statuă uriaşă-ţi va grăi.
Pe aceasta însă nu poţi tu nicicum a o privi.
Căci nu-i dat să vază finţa pă acel ce-i dădu nume
Şi-mpregiuru-i ca o mantă plăsmui un vac şi-o lume,
De aceea îţi pun palma mea de peatră şi de vânt
Preste pleoape; dar ascultă şi nu perde un cuvânt,
Căci e ultimul poetic însemnat dân vacul cari
Va să vie, şi cu dânsul om ajunge la fruntarii.
Mai încolo ce-o să fie, la-nceput dă nou mileniu,
Nice Domnul o cunoaşte, nice înger, nice geniu.
Uite, suntem la picioare statuei dă sticlă pură.
Ci grăeşte, blând prieten, hai, deschide a ta gură!

„Floare-a lumilor, val verde cu lucori de petre rare,
Mări pe care vase d-aur port piper şi scorţişoare,
Părând pieptеni trecuţi molcom printr-un păr împarfumat,
Strop de rouă-n care ceriul e cu nouri mestecat,
O, Levant, în cari zefirul umflă-ai sei obraji de zeu,
Cu simţiri aprinse umpli neguros sufletul meu!
O, Levant, Levant ferice, cum nu simţi a mea turbare,
Cum nu vede al tău ochiu cu văpăi de chihlimbare
Noaptea turbure din peptu-mi, zbuciumul ce am în sân,
De când sunt deştept pe lume, de când ştiu că sunt român!
Cum n-am ochii mii, ca Argus, ca cu mii de lăcrămioare
Să jelesc ticăloşita a poporului meu stare
Peste care lupi şi pardoşi s-au făcut stăpâni deplin,
Zgâriind cu gheare lunge al Valahiei drag sân.“

— Dar acesta-mi ştie gândul! – Manoil uimit grăieşte,
Însă dân aripe genia lopătarea înteţeşte
Şi se nalţă cu Manoli pân-la bolta de azur
Ce se surpă numai ţăndări; ceriul negru, mort şi dur

E bătut în mii de stele. Pe ostrov cetatea scade
Cu statuile-i patetici pe cornişe şi arcade,
Pân-un punt ajunge-n caos. Contopit cu Manoil,
Angelul fantastic sboară cu aripe de trotil
Şi în sine şi-n afară, în fiinţă şi-n abis,
Pân realitatea vagă, pân suprarealul vis,
De se regăseşte iară în mijloc de labirint,
Faţă-n faţă cu fantasta, minunata Hyacint.
Globul de cristal în palme, greu şi limpede, scânteie
Tot mai stins, iară lucirea-i luminează dalba fee
Şi pe răzvrătiţi, ce-n sine se strânsese năpristan,
Zoe şi Ampotrofagul, Zenaida şi Brillant.
Se cutremură Manoli, ca dân vis ori ca dân moarte,
Globul făr-o vorbă-ntinde zânei tainicelor arte
A Visării, Nemuririi. I se-nchină şi-apoi pleacă,
Pântre geme şi cristaluri se silesc cu toţi să treacă
Şi să vază iar lumina. Când subt poala stâncii ies,
Se făcuse dimineaţă şi pre dealuri, şi pre şes,
Iară marea împregiururi focuri albe şi albastre
Mesteca, reci flori dă spumă-n miriadele de glastre.
Două săptămâni rămas-au zavergiii în ostrovul
Ce în formă e de buche, să-şi mai ogoie istovul
Şi să coase cu mătasă sfâşiatul zepelin.
Roate dau în golf albastru aripioare de rechin.

CÂNTUL AL OPTULEA

Estimp grelele barcaze M *O, listopiraţi* M *Turcii crunţi cu iatagane* M *Toţi cu aripe dă îngeri* M *Padişah a şapte neamuri, sunt un hoge, Nastratin* M *Mânia strică omenia* M *Măgariul şi negustorul* M *Sunt ţigani!* M *Aide-n şatră, împărate* M *Cortul lui vătaf e mare* M *Oh, copile, eşti Zotalis!* M *Spovedanie să-ţi fac* M *Dado, află că spre ştinţă m-aplecai* M *Vis avut-am* M *Acolo căşile-s dă friptură* M *Află, preaiubit Zotalis, că trăim numai o dată* M *Ţie mă alătur* M *Uf, s-a dus şi cântul ista*

Estimp grelele barcaze, fiindcă are-n cală scule
Îndesate-n cuferi putrezi, dă la jefuiri destule
A piraţilor, ş-urmează calea lor pântre scrumbii
Ce din valuri scot întruna capurile sinilii.
Cu ei umblă laolaltă şi arşice joc cu hoţii
Pă frecate punţi dă scânduri, palicarii, sanchiloţii
Zenaidii, care vieaţa pentru patrie ş-ar da.
I-un parfum în tot Levantul dă pastramă trufanda…
Pe catart un mus lunetul îndreptează-n patru vânturi
Da nu vede cât e zarea nice barce, nici pământuri:

Vecinica, albastra mare să întinde-n pat dă spumă
Ca o blondă hetairă bucălată şi huidumă
Ce lui Rubens vreodată într-un vis a năzărit.
Bocăne pă bocaporturi chir Iaurta,-apelpisit.
Împregiurul lui piraţii tot să caţără pă funii,
Lustruieşte ţevi dă flinte, numără în sbor lăstunii
Şi socoate icusarii ce dân punge îi produc
Ori icoane pupă lânced şi lui sfântul Nepomuk
Îşi destăinuie păcatul: că o dată au minţit.
Vrunul face pe soitarul şi în curvă s-a-nţolit:
Uite-l cum mai mişcă şele, şi cum roate dă cu dosul
Pă când muzichie face cu un tumbelechi fălosul
Lambros; şi să trece zile, nopţi cu stele ce lumin
Pân-să vază iar pribegii vreun ţărmure strein.

E-n amurg. Pe deal bulgarul
Îşi conduce telecarul.
Când deodată boulenii şi-i struneşte cu un **hăis**,
Cu un ţol acoper iute crumpi, făsui şi părădăis,
Că la ţărm au tras caicuri şi cobor dân ele hoţi.
Roşcovanul dă Iaurta-i mână pă iscarioţi
În o ceată desmăţată pân porumb, pân arături
Pân-ajung şi mân la poala unei falnice păduri.
Acoló întinde corturi, beau, înfulecă şi cânt,
Roată se adun şi-nfige cu bricegele-n pământ.
Focuri-focuri cresc spre stele, stele nalte, necorupte
Cari nu ştie dă vreo pohtă, nici de patemi, nici de lupte
Ori de finţele minusculi cari oameni să numesc
Şi trăieşte cu sperare subt azur dumnezeiesc.
O, listopiraţi ce-n focuri frigeţi hălcile de slană
Şi vă picură untura colo-n pept, preste icoană,
Când veţi înălţa privirea către stele, când vun gând
Va ivi în ţeasta voastră, ce-i cu botul în pământ
Precum oaia totdauna, când vă va veni de sus
Luminarea că şi vouă v-a jertfit cândva Iisus?
Acum doarme simoria, cari pre unde-au băut vinul
Acum sforăie şi-mi tulbur horăind alexandrinul

Cel la care cu credinţă ciocănesc d-atâta timp
Năzuind şi eu o strană în Parnas sau în Olimp.
Cum p-un ţărmure tâmplarii raşchetează cherestele,
Le-ncleiază-n clei dă oase, le văpseşte cu văpsele
Şi le bate-n cuie lunge să închipuie-un barcaz
Ce-i proptit cu stâlpi de cedru într-un peş, şi dat cu gaz,
De e gata pe trei sferturi, da tot coaste se mai văd,
Aşa-mi fac şi eu poema, tot cetesc şi tot revăd,
Îndes câlţi în crăpăture, topesc smoală în cazane,
Dau la găuri cu burghie, mai cioplesc la cabestane,
Ca odată-mpinsă-n mare strop de apă să nu ia.
Criticos, ce-n veci în mânuri ai satâr şi ai nuia,
Judecă aceste toate, tu ce poate-ai vrut să fii
Auctore fără moarte, înălţat în bagdadii,
Însă nu putuşi nici barce dă hârtie, pergamint,
Să aşezi pă apa rece-a Inspirării, dă argint.
De-njura-vei epopeea-mi, tu pre tine te înjuri.

Noaptea turmele dă stele tot le mână împrejuri.
Dorm piraţii, palicarii dorm aşişderi, în sileaf
Mângâind cocoşul armei, punguliţele cu praf
Şi grăunţe mici dă aur, şi visând cu zâmbet reu
Să îl tragă jos dă barbe pă tiran, samoderseu.
Ei nu ştie că la numai două sute stânjeni doarme
Infanteria turcească, cruzi nizami ticsiţi dă arme
Ce trimişi au fost dă Paşa dân Vidin să-i prinză vii
Ca să-i nalţe sus în ţepe pe ai mândrei Eterii
Slujitori până la moarte. Doarme streje pă mazdrace,
Acângii pă şei dă iepe şi neferi pă bulumace.
Hurii rumene visează a lui Mahomed pramatii,
Ba şi băietani molatici (mai departe vezi Istrati).
Turcii! cari decât ciuma, buba-rea şi deşelarea
Mai temuţi sunt, cari-n sate iarna-ncep cu spintecarea
Pruncilor, şi şomoioage vâră-aprinse pân bordeie
Şi preasfintele beserici ei le schimbă în moschee,
Turcii crunţi cu iatagane, turcii cari porcul, vinul

Nu le sufer, cum nu sufer tot ce bucură creştinul.
Cu şalvari şi cu cealmale, cu ciubuc şi cu peşcheş
Ei Valahia schimbat-au într-un soi dă Bangladeş.
Mor copilele române în haremele spurcate,
Doar scheleturi vezi pe câmpuri de imparicopitate,
Pre când vodă mulge ţeara ca să-ndestule seraiul,
Caşcavaluri, miere, turme mână-n caravanseraiul
Cel hulpav, ce niciodată nu se satură-ndestul.
Oh, sărmană ţeara noastră, mai ai roade în pătul?
Mai ai sânge în rumânii care vecinic roboteşte?
Poate că şi acest sânge vrun vecin ţi-l priimeşte,
Vinde-l iute şi p-acesta. Oh, ajuns-ai la ceas greu!

Preste amândouă taberi umbra şi-a întins Morfeu.
Însă ochiu-nchis afară al oricărui ianicer
Cum şi-al grecilor eroici cari desrobire cer
Să deşteaptă înăuntru şi se vede orce ins
Treaz, gătit de bătălie, cu sileaful roş încins
Şi-n sileaf jungher, pistoale, pulbere în corn de vită
Cu argint bătut, şi trusă ce cu alb este văpsită
Care cruce-ori semilună roşie pre ea e pusă.
Toţi cu aripe dă îngeri păturite strâns în husă.
Primii turcii să desprinde dă dân corpuri toropite,
Port de sangulie mantii licărind ca şi pirite,
Fulgere le joc pre săbii care parcă lune sunt.
Însă mulţi, grei de halvale, pică iarăşi la pământ.
Să înalţă şi Iaurta, care şese aripi are
Ce cu perle presărate-s. El dă glas de adunare.
Hoţii aripaţi se-nalţă, hoardă capie, în sbor,
Le ning fulgii ca la gâşte, preste luncă gros covor.
Care cum voia să-njure să oprea blestemu-n gâturi
Şi „Osana!“ todeauna le ieşea greoi dân râturi…
Oştile-ntâlnesc la mijloc, pe deasupra unui sat
De bulgari ce cu găine deodată s-au culcat,
Însă-i trage-afară larmă care vine dân înalturi.
Ies ţeranii-n cămeşoaie, privesc ceriul dă smalturi,
Cruce-şi fac şi scuipă-n sânuri, căci arhangheli ei zăresc
Cum în ceriu, pântre stele, să împung, să miruiesc.

Fulgi pe sat încep a ninge, câte-un înger cade-n troacă
Or în vrun smochin cu frupte ce sunt gata să se coacă
Şi se sbate-acolo-n sânge, cu un umăr retezat.
Că necredincioşi sunt unii şi buni alţii au aflat
După truse medicale ce le poartă-n cingători
Străveziii, adormiţii, avântaţii zburători.
Când vreun căzut o cruce roşie pe trusă poartă
Îl ridic dân glod sătenii şi îi leg aripa moartă,
Dar de vede semiluna ei se face foc şi jar:
Cu topoare şi cu coase spintecă pre işlicar.
Lupta ţine noaptea toată, biruinţa se înclină
Ca un talger de balanţă când spre liota creştină,
Când spre cei cari la Mecca pre un covoraş fac tumbe,
Vin pompierii dân comună cu sacale şi tulumbe
Ca să stingă vâlvătaie ce în sat au isbucnit
Dă la trosnet de sâneţe, de l-a spangelor sclipit.
Doar când zorii ca o geană dă lumină să arată
Preste sat, păgânătatea e ca pleava vânturată,
Şi să-ntorc cu biruinţă duhurile-n trupul lor
Ce le caut pre sub mese, lângă bute şi ulcior.
Când se scol, nu ştiu nemică, numai unii-i doare-n coastă
Alţii şchioapăt, alţii-n cefe o durere mai adastă
Ca când ţeasta retezată au avut-o oarecând.
Ei se scol şi pântre roşii şi ardei păşesc cântând.
Însă nici un ceas nu merse şi-nainte cu mirare
Ei zăresc întăriture, corturéle lucitoare
Da' p-a taberei drumeaguri nici ţipenie, pustiu.
Când intrară pântre corturi dă mătasă şi pambriu
Ei înmărmuresc: mormane leşuri zace preste tot.
Doar un hoge cam spânatec viu dă subt un ţol mi-l scot.
— Ce-i aicea, bre? răsteşte vorba cătră el Iaurta.
— O, mărite,-ţi spui îndată, numai nu mă lua cu hurta,
Ceşti ce vezi muri aznoapte ca pântr-o minune-n somn,

Cari cred că mâniat-au pre Allah, al nostru domn.
— Dară tu? Mai breaz eşti oare?
— Numai nu te-nfuria,
O, tu soare al pustiei, eu băut-am o cahvea
Şi nicicum s-adorm putut-am orişicât m-am cioşmolit…
Că Allah nicicând nu bate pre acela ce-a postit
Şi-a cinstit mereu Coranul, fie numele lui sfânt!
Şi o temenea făcut-au turcul până la pământ.
— Câine! mai rosti piratul, mutră ai de muezin.
— Padişah a şapte neamuri, sunt un hoge, Nastratin,
Ce şi eu pe lumea asta vieţuiesc prea umilit
Dân cimilituri şi snoave ce cu mintea am brodit,
Şi de-ngădui eu ţi-oi spune la ciubuc şi la cahvea
Câte o istorioară. Numai nu te mânia!
Că, vorba ăluia,
Mânia
strică omenia
şi
S-a supărat ca văcarul pe sat
dar tu
Stai strâmb şi judecă drept
şi nu face ca ţiganul care
Când s-a văzut împărat
Întâi pe tată-său l-a spânzurat
ca să zică lumea că
După ce că-i prost, mai face şi-n cărare.
Că, să ştie,
Prostul până nu-i fudul
Parcă nu e prost destul
fiindcă, să mă ierte cinstiţii domniei tale ortaci,
Spune-mi cu cine te însoţeşti
Ca să-ţi spun cine eşti
şi
Cine intră-n rând cu boii iese cu coarne
dar, ce să fac şi eu?
Fă-te frate cu dracul până treci puntea,
că
Mai aproape dinţii

Decât părinţii
şi
Decât cu înţeleptul în smoală
Mai bine cu nebunul în ceruri.
Deci, preaiubiţilor, fac şi eu ca ăla:
Lasă-mă sub pat, lasă-mă în pat
şi vă cer să-mi cruţaţi viaţa, ca să nu vă căineze lumea că
Din beţie te mai trezeşti,
Dar din prostie niciodată.

Sta înmărmuriţi piraţii de atâta-nţelepciune.
Se-nchină adânc Iaurta-n faţa lui ca la minune
Şi-i grăi:
— O, Nastratine, fericită-ţi este muma
Şi relighia în cari tu deprins-ai paideuma.
Ci ia spune, ca să aflu în adâncuri al tău cuget,
Ce sâmţeşte corăberul în a valurilor muget
Când i se strică barcazul şi să duce în afund?
Fără d-a intra în apă, nu e umed pă la fund?
Ce sâmţeşti când iataganul îl rotesc ca un vultan
Preste ţeasta smochinită congiurată cu turban?
Oare poate-nţelepciunea să se puie cu puterea?
Au nu tace orice minte când tiranu-şi spune vrerea?
Au mai este dignitate într-un suflet asuprit?
— Vrednice Iaurta, lasă a-ţi răspunde umilit.
Mulţi pre *astăzi* sunt stăpânii, sunt puţini stăpâni pre *mâine*
E umil cugetătorul şi abea mănâncă pâine,
Gândul lui însă coprinde lumea toată-n lung şi-n lat.
Fila tu întoarce-n carte, şi vezi regele plecat
Şi alt rege p-altă filă, ce să crede şi el mare
Dar curând să înglodează în blestem sau în uitare,
Precând înţeleptul este pretutindenea în buchii
Fiindcă el au scris ceaslovul, cu trudire, pe genuchi-i.
Brav Iaurta, am a-ţi spune o istorie cu tâlc
Dacă tu şi palicarii veţi tăcea cu toţii mâlc

(Ceea ce şi eu, smeritul, îmi implor auditorul):

MĂGARIUL ŞI NEGUSTORUL

Un negustor oarecând,
Pe la daraveri mergând,
A ajuns la Ţarigrad
Unde casa n-are gard
Ci doar zid, împărăteşte,
Cine vede se uimeşte.
Acolo când a ajuns
Şi bocceaua jos şi-a pus,
Un agă-ndat a venit
Şi pe loc l-a probozit:
— Desaga, tu, obraz gros,
Căci ai lăsat-o pe jos?
Nu vezi ce scrie aci?
(Şi începe a ceti:)
„Vericare dân negustori
Ce vine în târguşori
La agă-ndat a păşi
Se cuvine, ş-a cerşi
Cu osârdie şi grabă
Loc în piaţă la tarabă."
Auzit-ai, cap de câine?
Nu meriţi să mănânci pâine.
Negustoriul auzind
Îi dădu răspuns zicând:
— Dar eu graiul cel turcesc
Nicicum nu poci să cetesc,
Orşicât m-aş strădui
Literile-a desluşi.
Aga nimic ascultând,
Pre limba lui înjurând,
Îl târî pe negustor
Până la judecător.
Acesta se nimeri iar
Ca să fie un măgar
Ce în jilţ cu fală sta
Şi urechile mişca.
— Care-i pricina? întreabă

Iară aga-i spune-n grabă.
— Aşa! Pricepui îndată.
Ce ai de spus, barbă lată?
Negustoriul, cam mirat
De judele urechiat,
Totuşi se plecă umil
Şi-a răspuns ca un copil
Cum că literi el n-a şti
Nicidecum a le ceti
Şi bocceaua jos să-şi puie
Nu ştiu că voie nu e.
— Pricepui şi zisa ta.
Hei, Iusuf şi Mustafa!
Voi îndată să-l luaţi
Şi cincizeci beţe să-i daţi
Că a pus desaga jos.
Încă cincizeci cu folos
Că nu ştie a ceti
Literile-a desluşi.
Fiindcă e necredincios
Încă zece-i daţi la dos.
Văzând aşa judecată,
Negustoriul strigă-ndată:
— Ian' ascultă măi, măgare,
Te văzuşi mare şi tare?
Mergi mai bine pe tarla
Ca să strigi: i-ha, i-ha!
Unui urecheat ca tine
Nu îi şade-aicea bine.
Ce să vezi? Atuncea aga
De la brâu îşi scoase spaga
Pe măgar de-l dete-afară
Cu cuvinte de ocară.
Apoi sub musteţi râzând
Spre negustor zise blând:
— Cer iertare, efendi,
C-am vrut aşa a glumi.
Dar să ştii că de-ascultai
Şi judeţul respectai
Mâncai, fără înconjur,

Toate beţele la cur,
Că cine se tot înclină
La orişicare jivină,
Merită să-l canonească
Şi cu beţe să-l cinstească.

Şi tot astfel mult mintosul Nastratin grăi în pilde,
Conjurat de lefegiii puşi pe căprării şi ghilde,
Până seara îşi desface trandafilii preste câmp.
Unul se scobeşte-n nară, altu-şi freacă guşa tâmp,
Dară-n fiecare creier cugetarea-şi face loc
Şi sâmţirea se aprinde. Nu e omul dobitoc,
Doar să tragă aghioase şi să umple-ntr-una maţul,
Ci un adamant subt ţeasta cât de groasă e nesaţul
De a ştire, a pricepe toate câte sunt subt stele.
Iată, noaptea se aprinde, ceriu-i plin de asfodele,
Două lune sunt subt norii ca marame argintie:
Una galbină dasupra, alta-n zare pe geamie,
Iatagan ce-n orice suflet un balaur a ucis —
E balaurul Tu însuţi năzărit în somn şi vis…
Cetitor sau cetitoare (vâj bătrân sau domnişoară)
Ce-n lumină de opaiţ mă ceteşti în astă seară
Năzuind să afli taina marelui Ampotrofag,
A lui Languedoc i proci, dac-ai şti cât mi-eşti de drag!
Crede, nu ştiu opul ista, epopeea de alviţă
Ce ţi-am pus-o între mânuri, domnişor sau copiliţă,
Dă ce lupt s-o-nchei, când poate nu-i decât o nălucire:
Nice glorie-mi aduce, nice bani şi nici mărire
Şi nu ştiu, nu ştiu, mă crede, dacă duce undeva.
Mă silesc să sap un templu în o stâncă de halva,
Bombonele, mieji de nucă pun pe el ca pe-o colivă
Năzuind să fie totuşi un palat. Fii milostivă,
Gingaşo, şi ia din carte numai cât e pentru tine.

Dimineaţa-i străvezie ca şi mierea de albine.
Se scol iute palicarii şi să-nşiruie pe drum,
Blestemând sandala cari nu să-ncalţă nicidecum
Şi să-ncongiurând cu brâul ce e lung de zece coţi.
O iau câş pântre porumburi cătrăniţii sanchiloţi.

Cătră prânz doar ce aude ciocăneli pre nicovală,
Rânchezat de mânză, chiot, suduit şi lălăială
Şi văd fumuri ce subt soare suie drept ca nişte funii.
— Sunt ţigani! cu îngrijare mâni la punge duce unii,
Dară cei mai mulţi rânjeşte, că gândeşte la ţigance
Cari crupa arămie tot suceşte, Rade, Stance
Fuste creţe şi subt fuste doar ruşinea gol-goluţă.
— Aide ca să dăm o raită pă la şatră olecuţă
Glăsui Iaurta luându-şi de pe peptu-i un păduche
Şi strivindu-l cu murdare ale unghielor muche,
Poate om găsi acolo nişte urdă, mămăligă…
Să-ntrebăm de bulibaşa, care la ţigani e rigă.
Şi pătrunsă palicarii în o vale toată verde
Da o pâclă e de fumuri pă dasupra, ce se perde
În nori albi pă ceriu galbin ca zărit pân chihlimbar.
Dă dăparte îi zăreşte un covaci, un corturar.
Şatra n-o descriu, să ştie dân citit ori amintire:
Dancii goi, ţigănci cu sânuri tuciurii pân coviltire
Etc. Avu-ntr-o vreme şi la noi ţiganii voga
În regia lui Loteanu (muzica, Evgheni Doga).
La zărirea cruntei oaste cu junghere în sileaf
La pământ căzu ţiganii tăvălindu-se pân praf,
Se olicăie, -şi trag palme şi îşi smulg în capuri perii,
Ba mai trage câte una şi pe spetele muierii
De se cletin zloţii-n coade cari unse sunt cu seu.
— Ghiorghios, tu ştii vorbirea a poporului romeu,
Fii tălmaci. Ce zice gloata tăvălită în noroi?
— Ei să bat cu pumnii-n pepturi: „Haolio, nu suntem noi!
Cruţă-ne, pupa-ţi-aş talpa, nu ne omorî pă toţi
Că ţ-om face linguri bune şi tălpicile la roţi!“
— Zi-le să să scoale-ndată, că eu nici un rău le-oi face
De or vrea a ne citire pe nemica în ghioace,
Dar de-o pune unul mâna în chimir, îi sui în ţepe.
Şi întreabă de au lapte de la ugere de iepe
Şi de ştie cevaşi danţuri să ne bucure la ochi.

Să ridic zlătarii-ndată, nu le fie de diochi,
Lălăind în timp ce unii în covate bate tactul:
— Aide-n şatră, împărate, of, pupa-ţi-l-aş pe tac-tu,
Aide, şi-o să vezi ţiganii dacă ştiu a priimi!
Strig ţigance între buze cu liulele coralii.
Două-trei pă fiecare dân voinici îi ia dă braţ
Ce la ţâţele boite să holbează cu nesaţ,
Are şiruri dă mărgele: scoici văpsite şi turcoaz
Acăţate după gâturi şi bujori au în obraz.
Şi la bulibaşa-i duce tot cântând dân guri aşa:
Giagardea gardeaua, giani no mura!
Cortul lui vătaf e mare şi vărgat, de bogasíu,
Căptuşit cu cel mai moale şi mai fin calemcheriu
Un ţigan cu pept de taur la intrare-i c-un baros
Toţi se potolesc şi-aşteaptă cu privirile în jos.
Cum în ziorii primaverii iese iar măritul soare
Punând buze rumenele pre căpşor de florioare,
Cum o vorbă de amoriu dântr-o inimă-a ieşit,
Aşa iese şi vătaful de din cortu-i, oţărit.
Subt biniş până la talpe e-n cămaşă cu fulie,
Scumpi ceacşiri lilá cu ape poartă el cu fudulie
Iar pe cap, ce-i ras ca-n palmă, fes cochet de marţelin.
După nasu-i ca de uliu toate damele suspin.
Orişicare deget are câte două-trei inele,
Diamanturi în ureche îi luceşte, lungi oţele
La chimir stau fioroase, cu prăselele de os
Şi pistoale înflorate, cu cocoaşele în jos.
Poate te aştepţi să-i fie tare tuciurie faţa.
Te înşeli: obrazu-n lapte parcă-şi spală, dimineaţa,
Şi pe umeri de obraze parcă-şi dă cu suliman.
Arde subt sprâncene dese ochii ageri de vultan.
Doar o pată-n patru colţuri pe obraz, lângă cercel
Ca o stea întunecată însemnă pre tinerel.
Ochiul singur ce-i rămase îl holbează până-i iese
Ca la melci dân cap Iaurta, bâţâind dân craci şi fese:
— Nu să poate! Treaz sunt oare? Ia împunge-mă puţin

Cu cuţitul, Spiridoane! Mai încet, tâlhar hain!
Oh, deştept sunt! Oh, copile, eşti Zotalis! Tu să fii?
— Dado! strigă şi vătaful şi să-mpiedică-n frânghii
Vrând să se arunce-n grabă drept la peptul lui Iaurta
Ce păros să tot umflase până îi pleznise scurta.
Minunaţi de-aşa tâmplare ce găseşti doar în romanţuri
Palicarii cu zlătarii se porniră-n chiu şi danţuri
Până seara îi închise în ghiocul de cleştar.
— Scumpul meu cocon Zotalis, şopti grecul temerar
Cum şedeau pe perne grele la cahvea şi mezelic
Pre când trupeşe ţigance juca foarte dân buric,
Drag copil, venit-a ceasul spovedanie să-ţi fac:
Da, ucis-am prunci în leagăn, da, băut-am basamac,
Scufundat-am la barcaze, gologani să ai atâţea,
Şi icoane aruncat-am cocinilor, cu tărâţea.
Toate sculele dă aur încrustate-n mărgărinturi,
Vase canelate, fine, dă onixă şi arginturi,
Patrafire cari scene dân Scriptură reprezint
Petre scumpe, berlianturi, mirodenii, hyacint,
Sclave tinere, fecioare, doar de unsprezece ai
Ce-n zăbrele au să steie la vrun paşe în sarai,
Mirt, cahvea dă Mocca, verde, auriu tutun dă pipă
Stampe lubrice dă care japonejii face-n pripă,
Da' ce ştofă inglesească, da' ce ceaiuri de Chitai —
Toate, toate aste-odoare pentru cari prad şi tai
Iute-s prefăcute-n lire şi în grele guinee
Să te ţie-n facultate, Englitera să îţi deie
Tot ce eu, preaticălosul, nu avut-am nicidecum,
Că nu ştiu nici Tatăl Nostru, doar să-nec şi să sugrum.
Şi ce văz? În loc tu mintea să-ţi căzneşti cu ştinţe varii
Şi cu vorbe-ncolăcite să sclipeşti în seminarii
De să strici în tot Levantul gloria lui Cacavelas,
Înhăitatu-te-ai cu ăştia cari toată ziua lela-s,

Egipţienii, faraonii, balaoacheşii-n dezmăţ.
Aşa plată-mi dai tu mie, care pururi te răsfăţ?
— Dado, află că spre ştinţă m-aplecai şi-o găsii fadă.
Ea nicicum nu te învaţă ce să faci în târg, pre stradă,
Filosofii-acolo spune că nemica nu esistă,
Doftorii pre latineşte bâjbâiesc în carnea tristă,
Darvin, tata Darvin zice că ne tragem dân gorili,
Gheometrii scrie cercuri, când pe stradă vezi umili
Cerşitori ce nici veşminte au şi nici ce pune-n gură
Vezi familii muncitoare năclăite-n beutură
Iar de caţi în lume afli nedreptate preste tot:
Naţiunile în lanţuri şi în vârv câte-un despot.
Sclavii lumii estii, ce-are ei a face cu tabele
Unde sinusuri, cosinus sunt puzderii ca şi stele,
De precesie ce ştie? Periheliu, echinox
Nu le-aduce mămăliga. Iată cruntul paradox
Lumii ăsteia. De-aceea detei foc bucoavnei vane
Şi pre urmele lui Bairon o luai, în caravane
Dă creştini ce merg alături până la Ierusalim.
Întâlnii pe drum o şatră, şi ca în Şir Haşirim
Dragă îmi pică o jună mai nurlie decât luna
Şi cu sânii pui de ciută gemănaţi întotdeauna.
Îmi legai pe cap năframa şi-uite, mă făcui ţâgan,
Că acilea viaţa este fericită, de vultan.
— Bun, ţâgan, dar bulibaşe cum ajuns-ai? Nu-nţăleg.
— O, pân viclenie, dado, că sunt fiul tău întreg!
Cătră zori, acu vo lună, săr dân pae şi fac larmă
De să scoală toţi zlătarii ca la goarnă în cazarmă
Şi mă-nconjur. „Vis avut-am, dă ahela ce-i trimis
Dă dân cer dă Dumnezelea. Să nu-mi spuneţi Zotalís
Şi să nu mai hiu pă lume dă nu e adevărat!“
(Însă eu numai minciune şi gogoşi le-am îndrugat.)
„Ascultaţi lăieşi la mine, să făcea că-s treaz cumvaşi
Când tot ceriul să deşchise şi văzui un îngeraş

Ce mi se propti nainte-mi cum vă văz şi cum mă vezi.
Şedea cu talpele goale pă câmp, între căcărezi.
„Zieu, trimes sunt dă Sânpetrea să te-apuc dă chică-ndată
Şi dân nori să-ţi pui nainte hastă lume minunată
Să-ţ alegi o ţărişoară unde şatra să ţi-o mâi
Şi de vrei, cu toţi grămadă,-n veci acolo să remâi!“
Terminând dă zise aheste, el mă-nşfacă şi mă duce
Tocma sus în bagdadie, în a cerurilor cruce
Dă-l văzui purtându-şi bârna în spinare pă Hristos
Şi pă Iosif cu Maria cum şedea şi juca stos.
Pă un nour Sfântul Petrea joacă-arşice pe un ban
Şi, fiind giolar dă seamă, bagă ichiul în armean.
Gios privind văzui a lumei blagă multă, avuţie
În Nepal maharajahii Ramayana o renvie,
Elefanţii poartă săbii pre lungi colţii de morfil;
Ţarul nalţă bolţi sucite; la Paris, la Bal-Mabil
Vezi pre juni în lupanare de cinismu şi de lene;
În Holandia lalele sunt păscute de joiene
Ce abia târăsc burdufe ugerele între pulpi;
Scoţianul cu genuche goale fuge după vulpi
Pân pădure, cu ogarii, răsunând adânc dân goarnă;
Lumea Nouă jad şi aur preste lusitani răstoarnă.
Da' mai mândră decât toate ţerile dân hastă sferă
E Valahia ferice, e Valahia prosperă:

Acolo căşile-s dă friptură
Cu uşe dă telemea o bucată,
Iazurile dă mujdei şi dă saramură
Şi dă sarmale malurile roată.
Zieu! Uitându-te la toate-aheste
Îţi pare cum c-ar hi doar poveste.

Cum Briareu cu o sută dă mâne
Măcelarii coaste retează,
Jupoi şoriciul, despic căpăţâne
Dă dân ziori până când să-nserează,
Dă Paşte mielul nu lipseşte nicicui,
Nici dă Crăciun godac cu gutui.

Cahveaua cură pă la cişmele,
Dă care vrei, solubilă, naturelă,
Locomotivele au dă fagure biele
Şi dă ghiudem manivelă.
Uliţile târgurilor toate
Cu caş afumat sunt pavate.

Tramvaele umblă pă doi cârnăciori
Şi se prind de fir cu spaghete
Pruncii de Sân'Niculae în zori
Toblerone găsesc în ghete,
Portucale, smochine şi gref
Banane şi orce mai au chef.

Vinul spumegă pân canale, în stradă,
Dă vutcă sunt lacuri întinse
Coniacuri franţozeşti dân ogradă
Scoţi, dân fântâni necoprinse.
Doar un lucru stârneşte uimirea:
Nu e şampanie pă nicăirea.

Crumpii, făsuiul sunt alungate
Chiar şi de săraci cu ruşine,
Că se-ndoapă doar cu antricoate
Şi iepure conjurat de măsline
La pui rumeniţi cârnesc nasul
Şi la o parte împing carasul.

Ce să mai spui! Dă unt sunt statue
Beserici dă zahăr văpsit, marţipan
Şi paratrăznet în urbe nu e
Să n-aivă-n vârv bombonuri în celofan.
Pă mărgini de uliţi e plină rigola
Dă pepsi şi dă coca-cola.

Când moare vun om ei îl pune
În sicriu dă şuncă de Praga
Preotul zice o rugăciune
Şi rudele-adulmecă vaga
Mieasmă de sărătură,
Căci dân pastramă crucea făcură.

Astfel, dado, eu ţâganii îi vrăjii ca pe sugaci

Şi să mă urmeze-ndată îi făcui, buluc, buimaci
Dă acum ei mi se-nchină şi în toate mă urmează.
— Fiule, grăi Iaurta, dacă inema-ţi cutează,
(În ăst timp o paceaură le aduse baclava)
Dântr-o biată bulibaşe te voi face beizadea!
Şi-i istorisi de-a valma storyul lui Manoil
Mângâind uşor cu palma brâul lat, de crocodil.
— Află, preaiubit Zotalis, că trăim numai o dată
În scârbavnicul al lumei vis cu pleoapa rădicată.
Să jertfeşte pentru ţeară junele adolescinte
Care numai idealuri are-n ţeasta fără minte;
De fervoarea lui să cade tot mereu a profita:
El să chinuie în ocne, noi şedem la baclava.
El zavera o începe şi cu nobile simţiri
Pre popor el îl rădică ca să scuture pre zbiri
Şi să-ngăduie dreptăţei, libertăţei ca să rege,
Dar tot noi până la urmă biciul luăm şi facem lege,
Noi, pre cari consciinţa nu îi chinuie de fel,
Noi, ce ştim că lumea asta e tavernă şi bordel
Unde iei cât poţi, te caţeri cât mai sus şi asta-i tot.
Sigur, vei fi plin de vorbe şi-ţi vei zice sanchilot,
Că nemica nu te costă să te baţi în pept cu mâna
De vrei bine a o duce. După moarte-i doar ţărâna.
Aid-cu mine până-n Giurgiu, cu ţiganii laolaltă
Să ne-alăturăm zaverei (om lăsa-o iute baltă)…
— Dado, a răspuns Zotalis cu privirea înţeleaptă,
Diavolul e doar genunea între vorbă şi-ntre faptă.
Dacă astfel cugeţi, semn e că la diavol te-ai vândut.
Ţie mă alătur, însă eu ştiu bine ce-am făcut.
Ce la tine este dracul e la mine Machiavel.
Nu e lumea o tavernă, nice lumea e bordel,
Tablă e de şah în care cel mai ascuţit la minte
Ştie turlele dă fildeş a muta napoi, nainte
Că să-nghesuie pă riga celuilalt, să biruiască.
Fără patemă eu mânui sforile, politicească
Ştinţă-având. E acţiunea pentru mine Dumnezeu.
— Bate palma, bre Zotalis! Te cunosc, eşti fiul meu!

… Şi să duce, umblă şatra pân Bulgaria turcită
Lăsând şleauri dă căruţe-n urmă, dâră-ncolăcită
Dă la fumuri şi duhoarea fearei cu belciug în nas.
Ei să perd pântre coline dă aramă şi dă stras,
Pân-la Dunăre ajunge pă cărări dă scorţişoară
Subt un ceriu dă sânge, păcură aprinsă, ceară…
Uf, s-a dus şi cântul ista. Ostenit sunt preste poate.
O să treacă oare anul pân-o să le văd pe toate
Isprăvite? În o sticlă fumurie-o sta macheta
Dă corăbioară sveltă, migălită cu penseta?
La ce bun? Doi ani dân viaţă pentru astă jucărea…
Uneori îmi pare vană, alteori mi-e dor de ea
Şi cetesc la întâmplare… Nu ştiu, nu ştiu ce să spui.
E întâi april dân anul ’88. Prea soare nu-i.
În bucătărie ţăcăn la maşina mea de scris…

Arde tare aragazul, nici un ochi nu e închis.

CÂNTUL AL NOUĂLEA

Braga bun! M *Susan! Şerbeturi!* M *Când dân nouri o beşică* M *Decupă dân epopee bucăţica cu balonul* M *La arătarea de mirare* M *Manoile, cuget nobil* M *Dar ce dracu faci? Dă-mi drumul* M *EU, MIRCEA CĂRTĂRESCU* M *Împregiur piraţii sforăi* M *Miliardele dă stele* M *Cobor treptele cernite ale scării îngheţate* M *Cu prapuri, cu cădelniţi, cu-elohimi* M *Te-am căutat peste tot* M *Nu-n Talmud şi nu-n descântec*

Braga bun! Susan! Şerbeturi! Ia rahatul cu fistic!
Sarailia dă dân care mierea curge pic cu pic!
Zahăr candel şi smochine, la un ban o mână plină!
Hei, efendi, vrei o hure cu fund greu, vrei o cadină?
Au îţi face trebuinţă un barcaz cu pânze late
Să îţi poarte cheresteaua preste-a apelor palate,
Unde este dulful paşe şi morunii sunt cadii?
Faci un chef? Îmi iau daireaua şi îţi cânt: pa, vu, ga, di.
Giurgiu! Tu, ciupercărie care creşti pă bălegar
Unde putregaiul, smârcul port lumini şi aur rar,
Unde gâturi de moschee să lungesc spre cornul lunii
Răsucindu-se pă turle dă biserici; unde brunii

Turci bat palma la negoţuri cu moldavii cei balai
Pă batali cu coade groase sulimanuri dând, şi strai.
Tu eşti undeva în mine, raia dulce, asudată,
Te-am văzut poate cu ochii cei ai numelui de fată
Care mama îl purtase: să chemase Badislav…
Turci, bulgari, tatari în mine vărs vârtute şi narav.
Pă la ceasul dimineţei lapte acru, bulzi de unt
Duc olteni în cobiliţe, iar armeni dân Trapezunt
Au adus în piaţă vase dă aramă ciocănite.
Icre moi în blide unse pă tarabe sunt lăţite.
Clopotele dă biserici ortodoxe bat în dungă,
Să deschide, să închide băierele dă la pungă
La zaraful în dugheană, und-pă taleri dă balanţe
Lei, pistoli, ţechini, carboave odihnesc printre fitanţe.
Întreita ceată cari eu cu ea vă plictisii
În tot cântul dinainte: palicarii fistichii,
Hoţii strâmbi ai lui Iaurta, faraonii lui Zotalis,
Să-ndesa pân ulicioare, trecea greu, căci matahali-s
Pântre murii dă paiantă zugrăvită roz, azur.

Nori suciţi ca acadele să-nşurub pă ceriul pur…

Când dân nouri o beşică preste cruci şi semilune
Fâşâire dă mătasă a întins, şi umbre brune,
De cu gurele căscate târgoveţii au răcnit.
Manoil văzu-n lunetă că tot târgul e spuzit
Dă guri roşii cu dinţi putrezi şi dă ochi holbaţi ca cepe,
Vrând pân care mehanismu stă beşica a pricepe
Atârnată-n bagdadie, punând soarele-n eclips
Cum pre sfârcul de ureche eleganta prinde-un clips.
Peştele rămâne sângur pre tărăbi, şi nepăzât,
Muezinul în geamie *sura* i-a rămas în gât,
Că toţi fug, cu mic cu mare, rătăcindu-şi imineii
Ca să vază cum balonul răsucesc în degeţi zeii
Unei preaciudate, tulburi, minunate seminţii…
Languedoc tăia cu junghiul un harbuz felii-felii,
Şi muşca dân mezul roşu, siropat, precând Ercúl
Momâţica molfăieşte între fălci un tubercul.

Zoe şi cu Zenaida-n fund dă coş făcea pasenţe.
Ce fusese rochi învoalte le atârnă-acuma zdrenţe,
Precum zdrenţe ne rămâne trupul la sfârşitul vieţii.
Leonidas, a cui barbă depăşeşte parapeţii
Şi ca o velinţă-atârnă pă deasupra de nacel,
Cu o cheie franţozească răsucea un şurubel
Dă la o maşinărie dă dân care ese arce,
Bolţuri, cremaliere unse, chei cu care se întoarce,
Cum şi-un ochiu dă lentilă lucurind a curcubău…
Zepelinu-ncet să lasă preste târg, vâslind pân hău.
Uite, e deasupra pieţei dânainte de agie.
Muşteriii, negustorii, în caşmir sau în dimie
Perd liulelele dân gure; o borţoasă în dureri
Scapă plodul chiar acolo (asta-i după „Fraţii Jderi“).
Iute furii lui Iaurta zid făcu dân pepturi late
Care împregiur dă ţâţe cu sirene-s tatuate
Şi în rotocolul unde nici ţipenie nu fuse
Ancoră aeriana luntre. – Ampotrofagul puse
Mehanismul ce în braţe îl ţinuse ca p-o gâscă
Pă un trepied. Dodată dân lentil o rază vâscă
Decupă dân epopee bucăţica cu balonul
Ca p-o poză-n patru colţuri. Preţ de-o clipă, în cotlonul
Deschis astfel în „Levantul“ apărui chiar eu, bătând
La maşină cântul nouă, chip prelung, obraz plăpând,
Ochi ce obsedaţi de sine doar spre sine se întort.
Dară Leonidas coase gaura c-un fir de tort,
Iară hoţii, palicarii şi ţiganii-n opintire
Poza cu balonul duce pre o pajişte subţire
În afara urbei Giurgiu. În ăst feliu târgoveţii
Li se pare că visară, că fu izvodire-a ceţii
Dirijabilul, şi merge fiecare după trebi.
A rămas ceva dân astă nălucire, mă întrebi?
Da, fiindcă tâmplarea face ca meser Tripanosoma,
Un poetic ce lui vodă pre la nări trecea aroma
Dă-nfocate osanale, dă-ndoite plecăciuni,
Că-l numea mereu doar „Fala ăstei nobili năciuni“,

Să să afle-atuncea-n Giurgiu, la pohtirea unei bresle
Ca să le cetească stihuri dăspre naşterea în iesle
(Starostele la cultură un punct astfel mai bifa)
Zilierilor dân docuri, calfelor dân cherhana.
Când zări beşica-n ceriu se mişcând încet-încet,
Condeierul moaie peana şi croieşte un sonet:

LA ARĂTAREA DE MIRARE, BEŞICA CE S-A IVIT
DASUPRA RAIALEI GIURGIULUI LA ANUL 18…

Pă timpul râmlenilor, pre când Pompilie Numa
Rigă solomonar, cu vârtute
Rătăcisă pe drumuri necunoscute
Mielului Hristos, care-şi slăveşte muma,

S-ar fi ivit pă cer de lumină roate
Dupe cum zice Plinie vechiul,
Ce ştia şi giuvaerele şi curechiul
Şi în „Povestea firei“ au scris dă toate.

O, vremi, o, năravuri, iacă ş-acuma
Noroadele semn află dân ceri,
D-unde Providenţa răotăţi numa

Zăreşte. Ci voi, evgheniţi boieri,
N-aveţi a vă teme: voi sunteţi spuma
Ce Domnul nu o strică nicăieri.

Cetitor, cu fantasia-ţi tu vezi scene ce vitralii-s
Tot cetind la epopee. Cum Manoli şi Zotalis
Regăsiţi să-mbrăţişară eu nu poci a-nfăţişa:
Peana-i cârpă, simţimântul e mai aprig decât ea.
Priimit cu bucurie fu-n zaveră Nastratin,
Deşi turc, dară e contra la tiran şi la hain
Iar pân cuget el e numai cetăţean dân univers.
Să pun toţi în jur dă focuri, privind joc, ascultând ghiers
Rupând halce dân berbece pă cârlige fript ca hoţii…

Somn la umbră dă beşică au gustat apoi cu toţii.
Manoile, cuget nobil, doară tu şezi la o parte,
Numai tu dân toţi deştept eşti, efigia fără moarte
Libertăţei, Poesiei, care una sunt în veac.
Ţi-este a spinării şiră ax al lumii, prepeleac.
Jertfă eşti de-a pururi, iară după jertfă acei care
Te-au batjocorit mai bine, îţi vor înălţa altare
Carne, zgârciuri, sânge lacom aplecându-se la duh.
Frunte naltă şi ochi limpezi, nări ce freamătă-n văzduh,
Manoile, însă totuşi chiar şi tu eşti vis ca toate,
Trandafil deschis în mintea-mi dân răsfăţ şi volutate.
Liber te sâmţeşti în luncă, lângă foc; în mână ţii
Floarea serei ce să lasă pre biserici şi geamii,
Coperindu-le cu franjuri de stamine şi petale
Pântre cari scapăr stele: mehanisme dă cristale
Clinchetind melanholie, legănându-se domol,
Dar eşti numai personagiu dă hârtie şi de gol.
Pot să-ţi curm acuma viaţa, pot să fac ca să devii
Trădător şi Iudă, rege sau călugăr în pustii.
Iată, te coprind în palme, te înalţ ca p-o păpuşă,
Alte linii scriu în palma-ţi cu o peană jucăuşă,
Ba te scot chiar din hârtia ce-n maşina mea de scris e:
Pân-la brâu acum afară eşti dân fabrica de vise
Şi ca cel ce să deşteaptă cu clipit te uiţi în jur:
O bucătărie mică prinde-n ochiul tău contur.
Ceaşca de cafea pe masă, vase multe în chiuvetă
Şi, privind în ochii-ţi negri, un bărbat cu verighetă
Ce îşi odihneşte palma p-o claviatură gri.
Ai urcat acum o treaptă dân a lumei trepte mii.
Ce mai este Poesia? Libertatea ce mai este
Dacă lumea mii de valuri are, cu-nspumate creste,
Creatori şi creature de-s în lanţ neîntrerupt?
Dar ce dracu faci? Dă-mi drumul, uite, mâneca mi-ai rupt!
Lasă-mă, dă-mi drumul, respectă convenţia, ce naiba!

Ce vrei să faci? Hei, dă-mi drumul la mâini! Desfă o
dată degetele! Mi-ai rănit buza! N-ai voie! Nu-nţelegi?
Tu nu eşti de aici, tu nu ai ce să cauţi aici! Tu ai alt grad de realitate, Doamne, şi totuşi ce labe viguroase! ia te uită, poetul, visătorul, Doamne, de ce m-am apucat de povestea asta, ce m-o fi găsit, când toţi sunt înnebuniţi de actualitate, când se scrie poezia cotidianului, coborârea poeziei în stradă, când – uf, mă sufoci – toată lumea s-a plictisit de metaforă imagine stil încărcat, ornamente ciubucării păianjeni, drace, numai o epopee orientală îmi mai lipsea, care să mă şi ţină paralizat doi ani şi care – trosc! ticălosule, era o ceaşcă scumpă, 60 de lei, o… hm… filigeană, ca să pricepi şi tu – da, şi care o să-mi aducă dacă o să se publice vreodată numai ironii, aha, te-am apucat şi eu de plete, stai, nu mişca, ce naiba, să ne înţelegem, of, Pirandello, şi Nibola, sau Nevola sau cum îi zice, în fine, Negura, uf, ia uite-l cum stă pe jumătate în epopee ca un portar de polo, bate apa, şi eu în timpul ăsta trebuie să spun ceva inteligent despre postmodernism… Ihab Hassan, iha, iha! ăsta-i Nichita, nu, nu. NU, NU, NUUU! Cristinaaaaaaaa Cristinaaaaaaaaaaaaaaa! Am luat o gură de Levant, lasă-mă, drace! Manoile! Ptiu! ce gust… colivă… alviţă… ghici! salep! nuuu… fistic! nuuu… levant levant levant levant levant… ia mâna de pe scaun, te ating, să ştii! cât mi-eşti de drag! cu pisălogul! Stai! Stai! Aaaaah! Cri! Cristinaaaaaaa
aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa! Stai! M-ai terminat, lasă-mă doar o clipă, doar cinci minute, atât. Un armistiţiu. După aia, Domnul cu mila. Doar să scriu asta:

EU, MIRCEA CĂRTĂRESCU, AM SCRIS
L E V A N T U L
ÎNTR-UN MOMENT GREU AL VIEȚII
MELE, LA VÂRSTA DE TREIZECI ȘI
UNU DE ANI, CÂND, NEMAICREZÂND
ÎN POEZIE (TOATĂ VIAȚA MEA DE
PÂNĂ ATUNCI) ȘI ÎN REALITATEA
LUMII ȘI ÎN DESTINUL MEU ÎN ACEASTĂ
LUME, M-AM HOTĂRÂT SĂ ÎMI
OCUP TIMPUL CLOCIND O ILUZIE.

şi acum acum acum dionis liniile-mpăienjenite şi păianjenul orbitor orbitor şi valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri ajutor valuri valuri ajutor valuri valuri valuri valuri ajutor ajutor valuri quasari valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri valuri supergalaxii radiogalaxii valuri valuri valuri

valuri valuri valuri
galaxii
galaxii galaxii stele
galaxii galaxii
stele stele galaxii
stele
stele stele
stele stele stele
stele stele
stele stele
stele stele
stele
stele

Iar adânc, adânc subt stele zac subt globul de mătasă
Lângă Manoil, jaboul subt jiletcă ce-şi îndeasă
Şi îşi freacă vânătaia de subt ochiu cu pelin.
Îmbrăcat sunt cam subţire: doar cu blugii bleumarin
Şi un plovăr care dunge albe pă fond mov lăţeşte.
Dar la foc dă vreascuri putrezi încălzesc a mele deşte.

Împregiur piraţii sforăi, mai hidoşi decât credeam,
Cu ţigance ce-şi iveşte pulpele după bairam
Dă subt multe fuste creţe; văz îndată pă Iaurta
Care încă dân pruncie doar înjurături şi furt a
Nărăvit, pă Leonidas lângă Zoe horăind
Stelele tivindu-i barba cu horbotă dă argint,
Şi, în fine, mai de-o parte, mângâindu-se fierbinte,
Buze dulci îngemănându-şi, gungurindu-şi jurăminte
Care Cupido, prunc tainic, li le picură în sân,
Languedoc şi Zenaida pă un maldăre de fân.
Toţi esistă, toţi respiră, nimenea habar nu are
Că-n adâncul unei file vieţuieşte-n închisoare.
Mă întreb ce trup gigantic stă în locul meu la masă
În bucătăria unde la maşină scriu acasă.
Poate-fi c-acum maşina mea de scris singură bate
Să nu lase aste file dezolant neterminate,
Poate-fi, la fel, ca însăşi epopeea să-şi înnoadă
Finele, firesc, la finţa-i ca şopârla fără coadă.
Fapt e că ajuns-am, iată, personagi neînsemnat,
Cum în boabă dă răşină un gândac s-au încleiat.
Dân visarea mea adâncă mă trezeşte Manoil:
— Mircea, uită-te pă boltă! Ce balaur dă trotil!
Uite pântre frunzi dă carpin miliardele dă stele,
Nopţi pe nopţi pe nopţi sunt puse, nopţi în nopţi şi nopţi-tunele,
Constelaţii în vârteje, un clinamen de văpăi.
Stele se născând şi stele acuplate-n năbădăi,
Stele mor şi stele cuget, stele danţă, stele plânge,
Ţări de stele, ţări de stele le supun, le scaldă-n sânge,
Fiindcă ceriul reflectă în turbarea-i înstelată
Viaţa toată, moartea toată, roată îmbucată-n roată,
Cum lui Iezechil proorocul la Chedron i-a năzărit.
Noaptea nopţilor i-aceasta, covor scump şi înflorit!

Subt arcadele dă stele Manoil şi eu, minusculi,
Vii, dar răsăriţi dân literi condeiate în opusculi,
Degetele ne-mpletirăm păşind moale preste cei

Adormiţi subt ploi de stele, subt lumini şi subt schintei.
La un lac ajuns-am, ape gungurind, pulsând alene
Reflectând nemărginirea de văpaie între gene,
Provocând la meditare orice suflet, orice minte.
Un poem născu în visu-mi. Iată, îl aştern nainte:

Cobor treptele cernite ale scării îngheţate
Printre cetine şi roze care în aprins amurg
Sfâşie zaimful serii cu ghimpi tari şi coji uscate
Şi întind tăcute rane peste cerul cu vărgate
Dungi de purpură şi aur şi de nouri care curg.

În penumbra vişinie ca şi ugerul văratic
De măceş în legănare pe uscatul peţiol
Doarme lacul ca un ochiu de femeie, voluptatic
Şi căprui, în care peştii cu înotul tremuratic
Ard din solzii calzi de ambră, scot pe unde rotocol.

Luna bate-n pietre scumpe caldarâmul de cleştaruri.
Sălcii cu miros de algă scot pe maluri rădăcini.
Foc nepotolit şi sânge varsă norii-n nenufaruri
Ca în crude, ca în roze şi molatice paharuri.
Băncile, prin frunze moarte, se acopăr cu lumini.

Lebezi lâncede pe unde lasă-n urma lor văpaie
Şi se-nfundă în cotloane înnegrite de amurg
Unde capul şi-l protege sub aripe de bălaie
Pene tari şi înfoiate, până somnul le-ncovoaie
Şi rămân încremenite, pradă viselor ce curg.

Eu? Pe care suferinţa l-a luat ca fiu de taină
Şi pe care nostalgia după vremi de care fugi
L-a gonit din miezul lumii putrede, şi ce se caină,
Stau pe malul singuratic, învelit în marea haină
A răcoarei şi a ceţii, şi în zornăitul sumbru al fermoarelor de blugi.

Lumea, zic? Dar ce e lumea? Suflete ce mi te-asemeni,
Ai gândit oare vreo clipă la chircitul bob de lut

Unde din Mossul la Lipsca, din Alasca până-n Iemen
Treapădă ca-n moşuroaie miliardele de semeni
Duşi cu valul către moarte numai fiindcă s-au născut?

Numai fiindcă o Martiră luminată de durere
Pe un pat roşit de sânge a dat suflet unui fiu
Cu un briliant în ţeastă, sub o glugă de artere,
Omenirea-mpleticită, din cădere în cădere
Fumegă ca o cascadă risipită în pustiu.

Căci e mintea mestecare de contrarii fără leacuri
De cinismu şi de milă, de prostie şi de duh
Este omul unul singur, meşterind stricate veacuri,
Gemeni sunt Homer vestitul şi Rimbaud sub zodiacuri
Şi sunt gemene cvadriga şi naveta spaţială ce se pierde în văzduh.

E, fireşte, globul nostru conjurat de lumi hirsute,
De şăgalnice comete şi planeţi nenumăraţi.
Focuri-focuri, peste sate şi pe codri, stele mute
Luminează blând şi tainic, duc pe drumuri nevăzute
Pe corăbierii vajnici, pe năierii încercaţi.

Dar cât ai privit spre stele, orăşean cu faţa suptă?
Cât ai vrut ataraxia de la sânul lor să sugi?
Greu căznit de vreo idee, ai pornit cândva la luptă?
În oglinda argintată ţi-ai văzut icoana ruptă
Şi la ocna ta tu însuţi ai făcut din tine drugi.

Cine suntem? Nu se ştie. Ce am fost? E doar părere.
Viaţa ni se trece ca prin crengi de măr o adiere
— Scintilaţie stârnită pe-un ecran de un atom —
Slujbe şi canalizare, receptoare şi mixére
Şi din când în când în braţe o uitată de muiere
Iar apoi un Vierme lacom – iată datul unui om.

Ai să zici, fecioară pală ce-mi citeşti aceste ştire,
Că rănit am fost de lume de o văd atât de crud,

Că în lume e şi soare, că şi-n curţi de cimitire
Flori gingaşe scot potirul sub a cerului iubire,
Că în lume cântă îngeri şi doar eu nu îi aud.

Însă ce ştii tu, copilă? Ochii tăi sub lună plină
Doar de veştede arginturi cupe reci a unui crin
Au atins cu geana lungă. Chiar şi tu eşti numai tină:
Sub tricou cu „Shakin' Stevens“ şi sub sânul de lumină
Hâd îţi stăruie scheletul ce triumfă pe deplin.

Am crezut şi eu o dată în amor. Am scris o carte
Ce-o găseşti în fişierul galben de la B.C.U.
Dar văzui sub transparenţa cărnii pe cumplita moarte
Şi sub şoapte şi leşinuri viclenia unei soarte
Care pentru a ei scopuri totdeauna se bătu.

Zici amor? Zici procreare. Patimă? Instinct ce vine
Să ne vadă cu fier roşu însemnaţi ca pe ocnaşi.
Rătăciţi fără ieşire în regatul de vitrine
Şi de maţe-ncolăcite şi de gusturi alcaline,
Noi de chipul nostru însuşi spre femei sântem atraşi.

Vai, nimic nu ne trezeşte din temutele arcane.
Vai, ni-i mintea ţesătoarea unei grea tapiserii.
Vai, nimic nu e aievea: bande de casetofoane
Ce le ştergi când vrei, imagini pe fantastice ecrane
Celebrând în zgură floarea veştedei nimicnicii.

Crezi că eşti? dar uite, nu eşti până gându-ţi duci la capăt.
Splendide civilizaţii ştii că s-au întors în vid.
Stelele cele mai lucii ştii că pân'la urmă scapăt.
În urechi nimic nu vine, de la ochi nimic nu capăt
Cari să nu fie părere şi vis lânced, insipid.

Nici divina poezie, candelă ce dă sclipire
Lumii, altfel de gunoaie, de greţos şi rânced fard,
Şi de ţevi în camioane, de containere, de fire,
Nu mai umple cupa vieţii cu speranţă şi iubire.

Nimeni nu mai pleacă fruntea la cântarea unui bard.

. . . .

Stele s-au aprins pe ceruri, clinchetind ca diamante
Şi în lacul mut de ambră tremură icoana lor.
Dorm în trestii foşnitoare ale viselor amante,
Lebezile legănate pe sub sălcii elegante
Şi raiaua se străvede în fundalul de decor.

Doamne, dă-mi atât: tărie să îndur până la urmă
Farmecul şi chinul vieţii şi să nu dau înapoi.
Fă să îmi aduc la buze trandafirul de noroi
Şi în clipa cea din urmă
Să-ţi dau cupa ce mi-ai dat-o, Disperarea fără capăt, neştirbită înapoi.

Manoil în zori de ziuă cunoscut la toţi mă face
Pă la hoţii ce îşi spală supţiori în boloboace,
La ţiganii ce se scarpin şi la nobilii iroi:
— E efendi Auctore, negustor dân ţări dă sloi.
Carte are dă la Şvedul către Oton cel mărit
Sabia să ia în toate ţerile dân răsărit,
Toţi creştinii să se scoale, că el va trimite-ndată
Zece mii de pusce bune ce au ţeava retezată.
Nu-l puteţi privi în faţă? Faptu-acesta nu vă mire:
Şi mireasa prima dată a privi i-i greu pre mire
Dar cu vremea să deprinde.
                — Tânărule, grăi Zoe
Hăinile ţi-s mai ciudate ca lui Robinson Crusoe
Şi ivirea ta aşişderi; dar dân asta nu-ţi fac vină.
Spune-mi: e la voi în ţeară despoţie au lumină?
Poate oropsitul glasul să râdice la urgie,
Au îndată îl înşfacă şi îl duce la agie
Unde la secret îl bagă şi-apoi minte îl învaţă
Şi plăteşte libertaua cu măselele dân faţă?
— Vai, evghenisită chera, începui cu şovăire
Da-mi tăie cuvântul larmă şi-un sclipit dă patrafire
Şi dodată văz câmpia coperită dă mulţimi:
Sunt, călări, pe gios, cu prapuri, cu cădelniţi, cu-elohimi,

Negri cari idoli poartă, ce să strâmbă-n roş şi verde,
Indiani cu graşii Buda ce subt baldachin îşi perde
Vagul râs şi pleoapa-nchisă; sunt zuluşi pictaţi, maori,
Japonezi ce-nalţă zmee dă mătasă pre subt norii
Răsuciţi cum chimonouri pre un mijloc supţirel.
Joacă lin cu Tora-n braţe oamenii lui Israel.
Vin creştini dân Lima (cupe poartă ei, cu chocolatl)
Cari încă îl confundă pă Hristos cu Quetzalcoatl,
Tatuaţi şamani bororo ce se înrudesc frumos
Dupe reguli structurale, cum vedem în Lévi-Strauss,
Pă cămile musulmanii, pă măgari cordelierii
Pravoslavnicii cu barbe până-n brâuri vin puzderii
Cu icoane condeiate şi nimbate-n foi de aur.
Mai târziu agiung campuchii ce să-nchină la balaur:
Aduc vase smălţuite, delicate ca păuni.
Schimnici ce la gâturi are crucifix legat cu funi
Pâlcuri-pâlcuri vin în luncă, costelivi şi păroşaţi,
Îi urmează episcopii-n fir de aur înfăşaţi
Şi cu mitrele bătute în smaragde ca şi ouă.
Schisme, secte se amestec pă cărările de rouă,
Indienii Picior Negru pipa trec cu dignitate
Către pastorii ce fumul scot pă nările umflate,
Pre când scurmă în obrazu-i cu o sulă un derviş.
Toată lunca amiroasă a tămâie şi haşiş.
Psalmodii gregoriene, gonguri grele din pagode,
Psalmi şi ritmuri havaiene să-ntretaie, imne, ode
Să înalţă pân-la ceriu dă dân pepturi dă martiri.
Toţi s-opresc naintea noastră-n rogojini şi serasir.
Gios aşază daruri, iară un bătrân ce gene albe
Le râdică cu toiagul, că-i ajunge pân-la talpe,
Agrăieşte: (dară spusa lui, iubite cetitor,
Tălmăcesc pe rumâneşte, spre-a-nţălege mai uşor):

> Te-am căutat peste tot. Între orăcăitul copilului

abia ieşit din uter şi înceţoşarea
din ochii celui care trebuie să moară.
Am simţit că nu asta e tot.
De ce ne chinuieşti? De ce lumina stelelor
şi lucitul elitrei de buburuză
ne fac să te bănuim?
De ce apari fugitiv
în mirosul frunzelor de mărar?
Mereu bănuială, presimţire, mereu în subtext, mereu subliminal
mereu în inimă, în străfundul inimii
mereu simţit în chimia celulei, în creşterea embrionului
în vârtejul limbilor de foc…
niciodată văzut, auzit, mirosit, gustat, pipăit.

De gândit, gândesc prost la tine. Unde tu simţi
duhoarea de creier, te depărtezi. Nimeni, nicicând
nu te-a gândit corect. Căci tu eşti dincolo
de pieliţa de pe creierul meu
şi de pielea mea
şi de pielea ce îmbracă lumea. Tu eşti poate o lume bărbat
ce mângâie sânii lumii mele, ce îi sărută ochii.
Tu poate strângi în braţe lumea noastră
şi poate pătrunzi în pântecul ei
şi poate eu sunt cel ce se va naşte.
Eu ţin la tine ca la un tată pierdut,
sunt ca orfanul care priveşte poza tatălui său.

Încet, mă apropii de echilibru.
Curând, dialogul nostru se va sfârşi.
Îţi mulţumesc pentru moarte şi putrefacţie
ca şi pentru acest miros iute de frezie

ca şi pentru aspectul aspru al tencuielii.
Am văzut lumea.
Între moarte şi viaţă,
pe această scală mi-am plimbat corpul.
Ştiu vinişoarele din petala florii de corcoduş
ştiu chinul geloziei
ştiu burta galbenă-a viespii.

Vâjul conteni şi geana îi căzu preste privire.
„Nu-n Talmud şi nu-n descântec, nu-n Coran şi nu-n Psaltire
E Acel care-ţi dă soarte şi îţi pune vorbe-n gură:
Totu-i încâlciri de literi, parodie, scriitură.
Un amoriu neferice de te sfâşie,-i un trop,
O zorzoană care Zeul pune-n pagine de op
Pentru cine ştie care simetrie a urzelii;
De savant eşti, care jură pe Niutón şi Toriceli,
Te înfunzi în legitatea iluzorie dân visul
Auctorelui ce astfel înfloreşte manuscrisul,
El, ce poate şi o lume să urzească ce-i pe dos
Și-unde cauza efectul îl urmează ne-ndoios.
Teolog de eşti, îşi bate cel mai tare joc dă tine:
Te târăşte pă la idoli, la icoane să te-nchine,
Plăsmuieşte rugăciune, mit şi rit el le îmbină
Într-un jug ce îţi apleacă fruntea-n gios dă la lumină
Căci n-au fost vreo nălucire omul să nu fi crezut…“
Astfel vrui a spune celor ce smintiţi s-au aşternut
La picioarele-mi (căci Zeul, cu a lor mirosuri fine
Îl simţiseră pe dată, şí mânaseră spre mine)
Dară seama-mi luai şi-ndată o minune vrui a face:

Întinsei spre toţi o mână, şi-ndat gloatele buimace
Să topiră în văzduhuri nalte,-asemenea nălucii
Dă de care se-apărase Sân-Anton cu semnul Crucii.

CÂNTUL AL ZECELEA

Fantasie, fantasie… M *Şi intrarăm iar în Giurgiu* M *Babă ştirbă cu zâmbiri* M *Grea beserică spăimoasă* M *Musă! ce odat pretins-ai* M *Un metamorfos* M *Totul este scriitură* M *Mormoloc eşit dân spaima dă codană ce-a visat* M *E Hermina* M *Doamne, unde-i omul nobil* M *O saca* M *Scrisoare cu pecete* M *Soare mândru să înalţă p-a Valahiei ogoare* M *Dar e inima tenebră* M *Auctore, ce-o să fie cu aceşti preabuni ipochimi?* M *Mai închei aci un tiv*

Fantasie, fantasie… formă ce coprinzi informul,
Şoaptă ce şopteşti tăcerea und' scânteie cloroformul
Ca şi vinul dân pocalul revărsat, dân sântul Graal!
Pogribanie spoită în colori dă carnaval!
Vis precis ca şi o riglă dă cristal, da'moale totuşi,
Parcă rigla să topeşte şi echerul pierde cotu-şi
La un soare ce preschimbă infinitul într-un strop,
Glob dă cuarţ şi ou al altor universuri, cronotop!
Râs al meu, tu eşti „Levantul"; întristare şi frământ,
Sunteţi orchideea cari-n dimineţi aprinse-o cânt
La lumina-ntunecată a cahfelei dân oglindă.

Viaţa-mi cură pe alături, de burjui, şi mucezindă,
Şcoală, casă, rude, boale… ce m-aş face de n-ai fi,
Fantasie cu lungi pene, braţ dă marmoră ce ţii
Crieru-mi în palma rece, de să-ntipăresc în el
Liniile, a vieţii, a amorului rebel?
Ce-aş fi de n-aş scri „Levantul“, dacă n-aş râvni la tron
Unde preste ilusorii lumi veghează Metatron,
Să mă scriu pe mine însumi dacă nu aş cuteza?
Lasă-mă să sap o lume, fie şi în acadea,
Orbitoare fantasie… Altfel nu ştiu de ce viv.

— Hai, musiu! răcni Iaurta, iară Languedoc:
— J'arrive!
Şi intrarăm iar în Giurgiu. Manoil mă veşmântase
'N libadea cu flori dă vişin scrise-n ape de mătase,
Iar pre dedesubt ceacşirii să perdea în iminei
Îmbumbaţi cu bumbi dă aur. În urechi mi-a pus cercei
Iar în brâu dă două palme un jungher cu reci prăsele
Ce-s tăiate strâmbe dântr-a elefanţilor măsele
Şi-s săpate cu icoane: cerbi şi uli şi pardoşi hâzi.
Pre cap fes dă sangulie ce te face ca să râzi,
Iar în degete ineluri, foc, sticliri zvârlind nainte…
Preumblam pre lângă garduri de fistic, a terebinte
Ce puţeau, pre sub prea triste, cu-oleandri, sacnasii,
Pântre valuri dă tarabe, pântre codri dă geamii,
Labirint dă putregaiuri, dă lut galbin, dă sudoare,
Unde-n gloată să iveşte chipul vrunei hurioare,
Au vro gloabă costelivă ce târăşte o saca,
Au pre un covor călare, vreun djin dân Halima…
M-aşteptam ca dânăuntru lumea asta să să vadă
Numa găuri, să nu fie decât poleieli, pomadă,
Greutate şi coloare să nu aive nicidecum
Find doar numai cogitare, doar capriţ şi doar perfum.
Însă uite-un purec cari sare-n barba unui jude,
Uite-o floricea în iarbă cu petali dă rouă ude,

Uite, tremură-o cadină geana ei muiată-n kohl:
Văz oricare fir dân păru-i desluşit; văz, rotocol,
Înspumatele vapeluri ce pe şold o înconjúră;
Iau ţărână-n pumn şi număr fiecare firmitură:
Totul e real în visu-mi ca şi lumea d-unde vin.
Ce descrii are fiinţă şi respiră pă deplin.
Sara-şi întindea şerbetul dă naramză, năclăind
Al fantasticilor ceruri pocal moale dă argint.
Umbre lunge dân paşale începea a isvori,
Barbe lungi şi semilune în ţărână-a se-mpleti,
Cum şi scrâşnetul de osii cu daireaua şi tulumba.
Îşi cânta pe nas Iaurta, când dodată dân porumb a
Eşit, hojmă preagheboasă, babă ştirbă cu zâmbiri,
Cu toiag dă dud în mânuri şi veşmânt dă serasir.
— Efendi (şi vocea-i pute hârâind ca cozi dă şerpe),
Nu te uită la cocoaşă şi la ţiţele-mi cei sterpe,
Crede că prin gura ştirbă îţi grăieşte-acu Hermina.
Prinţilor, ce-n lumea asta hâdă voi cătaţi lumina,
Mă urmaţi, şi la stăpână vă voi duce negreşit.
— Iazmă, să-ncruntă Manoli, cum să ştiu că n-ai minţit?
— Iac-aşa: ţaruki!
— Paluki! Precum văz, ori eşti cu noi,
Roabă revoluţiunii şi plămadă de iroi,
Ori vicleană tu aflat-ai vorbele aceste sânte
Dă la vun mişel ce-n cazne el pornit-au ca să cânte.
Dar oricum ar fi, să mergem! Aide, du-ne tu la ea.
Şi cu toţii-urmarăm baba pân' dulceaga dă raia.
Sara dân boboc desface mii petale carnivore,
Uliţe devine strune unsuroase, dă mandore
Ce îngân-un cântec straniu, o visare dă derviş.
Luna ese găurită dup-o turlă, ca bacşiş
Pus în palma unui nour. Languedoc şi Zenaida,
Leonidas şi cu Zoe, Nastratin pre subt omida
Serei orb înaintează; Manoil, Iaurta, eu
Îi urmăm, Zotalis junul vine-n coadă, teleleu,
Şi prin uliţi colăcite clinchetim cercei şi dange.
Spre-o beserică ne mână ale babei lungi falange

Fluturând ca şi paingăni în painjenişul serii.
Spânzuraţi dă limbi dă clopot sunt scheleţi paracliserii.
Crucea-n vârv i-a căzut bârna curmezişă, i-o săgeată
Ce pă turla răsucită ceriurile le arată,
Ceruri daurite, goale, coji dă ou ce fără pui-s…
Grea beserică spăimoasă, împetrită, Malpertuis.
Am întrat pă sub arcade. Pe păreţi, icoane strâmbe,
Parcă de Soutine văpsite cu văpselele scălâmbe,
Zugrăvind nu pă Maria cu pruncuţul ei dă poală
Ci-un bărbat purtând în braţe pruncă dodoloaţă, goală
Iar pă crucifixul mare care strejuie altarul
Nu Iisus, ci o fămeie răstignită e, ce harul
Îi şiroaie ca şi părul ce să-ncreaţă pân' pe şale
Picurând pă sânuri limpezi în cârcei şi rotocoale.
În triunghiul plin dă umbră dântre coapse şi-ntre pântec
Îşi dăşchide-un ochiu pleoapa licărând ca un încântec,
Ochi ce-au cunoscut vitejii zavergii: acelaşi este
Ce în cântul cinci ivise dântre nouri, fără veste.
— Blasfemie! răcni chiorul dân brâu junghiul vrând a scoate.
— Antihrist, şopti zuavul cu obraze-mpurpurate
Dară toţi tăcu, că baba prinse boiul a-şi schimba
Şi să traseră cu toţii cu spăimare acaná.
(Musă! ce odat pretins-ai că îmi eşti ca soţioară
Şi ades în tinereţă sâmţeam palma ta dă ceară
P-al meu umăr ce s-apleacă pă maşina mea dă scris
Şi-umbra părului tău moale îmi cădea pă manuscris,
De lăsam poem, novelă, mă sculam şi-n june braţă
Te purtam la canapeaua-ncovoiată cu dulceaţă
Şi în dulci încovoiele literi noi închipuisem
Ce-n cearceaful ca o coală vergină le-ntipărisem,
Musă, ce mereu la alţii geana tulbure întorci,
Tu ai spus cuiva cum Circe îi schimbă pre greci în porci

Ş-altcuiva şoptit-ai tandru la ureche de Proteu,
Monstru care monştri duce la păscut, în hypogeu,
Iar toscanului dă şerpii ce să schimbă îi vorbişi
În tălhari pân contopire, nălucire dă haşiş,
Mă ajută şi pă mine, de şi tiner nu mai sunt,
Să mai scoţ dân crieri veşteji vo statuă dă pământ
Vun ulcior pă cari cu deştul un metamorfos să-ncrop.
Cetitor, un filigran e-n dunga foii; nictalop,
Tu ceteşte pântre slove):
Carnea babei deodată
Lumină ca mii de aştri în beserica boltată
Şi să risipi-n văzduhul cafeniu şi năbuşit.
Dân bojoci, dân piei, dân maţe galaxii au izbucnit
Ce în grabă fuge iute; dân vertebre, dân măsele
Să închipuie comeate, sori, planeţi giganţi şi stele
Până schitul tot apare ca un microunivers.
Măreţia fiinţei sale nu încape-n gând şi-n vers.
Şi dân mii de mii de zboruri de sfârleze-ntretăiate
Spulberări de berlianturi, de topaze şi granate
Cari fulgeră, să naşte, pâlpâie, zbucneşte, mor
Ca dân mii de mii de gure să înalţă straniu cor
Care numai armonia lumilor să suie poate
Peste minte, peste fire, peste viaţă, peste poate:

Totul este scriitură,
Totul este doar holon,
Lumi turtite-ntreţesură
Ca să facă lumi balon.
În Geneză lumea crapă
Cu troznit de-Apocalips.
Lumi zidite-n lumi se-adapă
Din iluzie, eclips.

Doar poet şi poezie,
Conştiinţă şi destin,
Existenţa o învie
Şi-o fixează pe deplin.
Tragi realu-n nări, şi vis
Tu expiri, altă natură.
Totul este manuscris,

Totul este scriitură.

Lumea-n infinite trepte
Se afundă-n sus şi-n jos.
E compact în cer, perfect e
Ce-n prăpastie-i poros.
Mii de turnuri Babel şuie
Se-mpletesc în Babilon.
De coboară sau de suie,
Totul este doar holon.

Lumi create, lumi creează:
Scriitoru-i personaj
Ce la rându-i se-ntrupează
În prinţese şi în paji.
Pajii-apucă şi ei pana,
Moaie-n dragoste şi ură
Şi pe fila lor, bălana,
Lumi turtite-ntreţesură.

Fantezia este zeul
Asimptotic ce-a gândit
Leul ce înghite leul
Ce pe leu l-a înghiţit.
Ce vertij când mintea-ţi cade
În al lumilor plonjon!
Foi în teanc sunt adunate
Ca să facă lumi-balon.

Între lumi – doar intervale
Infinit de mari şi mici,
Interstiţii şi canale
De cristal sau de chirpici.
Toate scârţâie, vibrează
Ca un toc sau ca o clapă
Când, ca oul ce-nviază,
Lumea în Geneză crapă.

Cocârjat pe semne care
Stele sânt în altă lume,
Scriitorul ţi se pare
Rege-n ţările de spume.

Dar şi el e o stafie
Doar de câlţi şi doar de rips,
Şi-auzi pana care-l scrie
Cu troznit de-Apocalips.

Sus, în vârful largei spire
Nu-i Vreunul ce s-a scris
Singur cu un scris subţire,
Contopind real şi vis?
Sau o literă e doară
Infinita spiră, apă
D-unde seară după seară
Lumi zidite-n lumi se-adapă?

Şi atunci nici fantezia
Nu mai este decât praf.
N-ai pricepe măreţia
Scrisei, de ai fi seraf.
Hipertext şi hiperlume
Ce nu-ncape-n minţi de ghips,
El doar s-a salvat din spume,
Din iluzie, eclips.

Din iluzie, eclips
Lumi zidite-n lumi se-adapă.
Cu troznit de-Apocalips
În Geneză lumea crapă.
Ca să facă lumi-balon
Lumi turtite-ntreţesură.
Totul este doar holon,
Totul este scriitură.

Galaxiele, cuasarii să aprind dodat mai tare,
Punând muchii dă foc galbin pă junghere şi cătare
Şi în ochii noştri focuri, limbi dă flamă pă cerceii
Zenaidii, sunătorii, limpezii, rotunzii, greii
Să aşază; o beşică e dă jar întregul schit
Stele-n stele se înghesui pân-un glob a-nchipuit.
Străveziu, strunjit şi gingaş ca buricele de deşte
Ale tale, cetitoareo (nu surâde, ci ceteşte)
Globul crapă pă dân două, jumătăţile iar crapă
Şi tot astfel mai dăparte, o fiinţă se încroapă,

Făt ciucit în burta caldă-a beznei duhului dân noi.
Cap imens şi ochi albaştri şi căiţă dă moroi.
Oasele-i să văd pân carnea fumurie, sânge cură
Pân arterele dă sticlă, creierul pâlpâitură
Ca dă flutur are-n ţeastă, urieşul mez dă nucă,
Unghile şi dinţii creşte şi-n umbrire prind să lucă,
Mormoloc eşit dân spaima dă codană ce-a visat
Că rămas-a grea c-un demon dup-o noapte dă păcat.
Fătul, inema la care tot zvâcneşte să să spargă,
Prinde-a creşte ca un luger, desdoit subt bolta largă
Până cel mai nalt dân ceata-mi i-ajungea pân-la genunchi.
Are ţâţe rădicate, femeiesc e al său trunchi
Preste umerii dă marmori cade plete dă aramă
Ce în mii şi mii dă liţe şi fuioare să destramă,
Da-ntre pulpele strungite şi subt păr cârlionţat
Are, treflă spânzurată, o ruşine dă bărbat.
Preafrumoasă dumnezee! Trandafil în deşte are
Care foi înfoaie roze, fâşâind cu-nmiresmare
De o greaţă ne coprinse şi un dor nemărginit.
Tot creştea bărbat-muierea până bolta a pleznit
Şi beserica în ţăndări să făcu, şi ca statuie
Idolul bălan să-nalţă pân-la ceriul unde cuie
Dă cristal sunt constelaţii ce găseşti în astrolab.
Talpa moale să desprinde; către Leu şi către Crab
Să ridică zeitatea fluturându-şi moale păru-i
Până ca o porumbiţă ea apare fiecărui,
Ápoi ca o gâză doară între Vega şi Alcoor.
— Ne-ai urzit la toţi, Părinte, un destin aleator.
Eu sunt tu şi tu eşti altul, asta ştiu, da-ţi mulţumesc
C-ai voit să-ntingi în lutu-mi un fior nepământesc.
Ce îmi pasă d-unde vine viziunea, mântuirea,
Când în clipe de extază sparg cu trupu-mi toată firea
Ca să pot zări în degeţi minunatul trandafir!
Toţi să cheamă Mântuitul, toţi au numele Sotir!
(Glăsuia astfeliu baba lângă noi ce apăruse
Când pân pâcla dimineţii străvedea târgşorul Ruse

Preste falnicul Danubiu, moşneag gol cu barbă caier,
Şi urmase:) E Hermina ce s-au întrupat în aer.
O jivină preacurată ce hermină să numeşte
Să vânează fără câine, nu cu flinta, ci hoţeşte:
Crângurile bat hăitaşii pân-o scot dân vizunie
Şi pă margine dă mlaştini o sileşte să să ţie.
Biata-i este aşa scârbă dă băltoace şi noroaie,
Că acolo să opreşte până vine de-o jupoaie,
Că decât pe-a sa blăniţă vreo pată să îndure
Ea mai bine cată moartea în adâncul dă pădure.
Luaţi aminte, voi, ce firea vă îndeamnă la păcat:
Sori, luceferi, aurore, universul e **curat**.
Ca zăpada ne-ntinat e, ca obrazul de copilă.
Voi fiţi buni, nu-ntingeţi brânca în mocirla versatilă
Astei vieţi: jigodii, brute şi vânduţi – e plin dă ei
Cald le e în astă lume la lingăi, la farisei
Şi la curve. Câtă ură, câtă luptă s-umpli maţul,
Ce sudori între cearceafuri râncede când joci strapaţul,
Ce fălci grase îţi arată ce să faci şi să nu faci,
Ce guri vinete te toarnă să te puie-n bulumaci!
Oameni sunt? Aşa mâncare dă rahat, atâta vorbă
Pentru o dregătorie, pentru-o lingură de ciorbă,
Pentru-a pune pă o iudă dă muiere blăni şi scule,
Architect al vieţei tale dă puroaie şi fistule…
N-are mumă, n-are tată cel ce năzuie putere,
Milioanele dă robi el îi pisează în picere
Şi la muncă-i îndemnează, el, ce n-au muncit nicicând.
Pre feciorii lui îi bagă iute-n pâne, preste rând.
Cine-apucă este mare, cine-nşfacă stăpâneşte
Dâmpreună cu slugoii ce pre el îl sprijineşte
Şi în zugrăveli o mie să scălâmbă chipu-i hâd
Cu slugarnice văpsele condeiat de cei ce-şi râd
Pă ascuns de dânsul, meşteri fără cuget, puşi pe-ajuns.
Şi apoi ce imne, ode să închină celui uns,

De te-ntrebi, ce-i mai scârbavnic şi ce e mai dă ruşine:
Depsot tu să fii ori scriptor care lingi aşa jivine?
Doamne, unde-i omul nobil pentru care să uiţi voma
Şi mocirla lumii estii, unde-i dreptul dân Sodoma,
Unde-i cel ce Dioghene ziua-meaza mare cată
Cu sfeştila care-şi pică ceara-n lacrime, curată?
De-i un sângur drept în lume, pentru el lumea să iartă
Şi în jurul lui roteşte stelele, aprinsă hartă,
Altfel palma dă lumină mâniată ar strivi-o…"

Conjuraţii să treziră în lumină roz dă zio.
Baba să topise-n pâclă, iar beserica stetea
Cenuşie subt a bolţei fantasmatică lalea.
O pornirăm iar cu toţii pântr-a uliţii sucişuri,
Înghiţind la prav albastru, târâind mărăcinişuri,
Până ce-am ajuns în piaţa cu tarabele dă brad.
Roşioare vindea unul, altul opera lui Sade…
O saca, butoiul cărei să-ncorda în cerc dă feare
Avea turc ce cu turcoază îşi vărgase-a lui şalvare.
El îşi trage măgăruşul de căpăstrul înţintat
Pă alăturea de mine tropotind. Când, deodat,
Peptul tot i se despică drept în două la măgar
Şi o barbă să iţeşte în spărtură cu fermoar
Ce cu tainic semn îl cheamă pă vestitul Languedoc.
Ei o vreme tot şopteşte hârâind subt oboroc
Până când să trage iarăşi peptul ciuşului, ce pleacă
Dus de frâu de sacagiul cari odihnise-oleacă.
Brav zuavul ţine-n mânuri o scrisoare cu pecete
Ce ne adunăm în grabă a ceti-o pe-ndelete:

„DREPTATE, FRĂŢIE.

văleat 18…

Chir Manolachi,

Aibă-te-n pază Hodighitria ce cu lăcrămosu-i ochiu toate de pă lume le vede şi le cunoaşte. Iartă pre bietul negustor dă bogasiu că s-au nălţat până la peană, şi încai nu pentru socotelele dân registrul

dă obşte, ci ca să trimiţă carte, cui? Ălui mai meşter întru slovă ce cunoscut-au Muma noastră, Valafia cea înjosită. Da nu mai poci răbda, iară pă un ostrov neumblat, au pă un stâlp înalt au într-o pustie fioroasă, plină de jigănii şi bazilisci nu poci a mă îngropa asemine cuvioşilor Sfinţi Părinţi de care scrie în „Vieţi“, sângura scrisoare cu care îmi mângâi zilele de pe urmă.

Află, frate întru prea dreapta Zaveră, că ţeara-i în jac şi-n ruinuri, iar în ruinuri să prăsesc năpârcile înveninate. Neamul ne scade, mulţi iau calea pribegiei dă răul Răului celui care cârmuieşte. Ţeranii bejenesc şi nu mai află mămăligă, ţiganii mor subt harapnic. Uvrerii, câţi se află, au spart cu barosuri mahinele dă ţesut. Nice boiarii pământeni veseli nu sunt. Numa grecii, numa neamul lor cel rânjit şi plin de cinismu să prăsesc dân minciună şi să îngraşe şi nu altceva gândesc ei decât perirea noastră la toţi, dă foame, dă frig, dă istovire. Suntem vânduţi la streini şi nici cămeşa de pe noi, câţi o mai au, nu-i a noastră. Oh, oh, Valahie sireacă, oh, neam al meu obidit! Când apuca-o vei pe drumul dă aur al mântuirii? Când au să vază şi ochii tăi o rază dă sperare? Când mâna Domnului să va lăsa preste tine?

Şi eu, bătrân prost, vorbesc în bobote şi fac gâlceavă când nema putirinţă, în loc a-ţi spune mai degrabă marea durere. Păziţi-vă, tu şi căuzaşii, căci Tiranul cunoaşte strateghia voastră. Coada de topor, blestemul şi urâciunea de totdeauna a ofilitului nostru neam românesc, s-au ivit şi aici, de unde cu gândul nu gândeşti. Arză-l focul şi mănânce-l pământul şi scorpiile cu chip de om şi racii ăi mari, pre cari Machedon au tâlnit în pustie, pă Iuda, vândutul şi vânzătoriul, zbirul cel încruntat dă sânge al Agiei, urechea păroşată a lui Vodă, care răspunde la odiosul nume de Iancu Aric…“

— Preste poate! strigă Zoe.
— Sunt scorneli! răcni Iaurta.
Zenaida-mbujorată înălţă privirea-n iurta
Ceriului dă dimineaţă, unde-not de-a pururi norii
Ca Islande caste, limpezi, în, dorită, harta orii…
— Mai departe zi, ceteşte şi vedea-vom de e vis
Ori o viperă în sânuri încălzit-am, cum e scris.

„… de Iancu Aricescu. Îi grăiesc cu greaţă numele, ce s-ar cădea nimene să nu-l mai spuie, precum a lui Erostrat dân vechime. El zăcea precum ştii, la ocnă, când tricletul despot, ce-i vine-n minte? Îl scoate,-l îmbracă şi o săptămână numai cu alese bucate îl îndoapă, colivă şi orez cu lapte şi şerbeturi de cele scumpe, iar apoi îi publicariseşte cărţulia dă fabuli şi alte ghersuri, pântru care Iuda au dat în genunche şi au sărutat mâna cu ineluri rare. Iară vodă l-au băgat în pâne, la Agie, unde cel mai necruţător prigonitor al zaverei devenit-au. Musa însă nu l-au părăsit, că pântre răcnetele ticăloşilor munciţi în beciuri el tot au aflat vreme a mai scri un op, ce să chiamă „Mărire Ţie, binefăcătoriu al ţerii!“ cu o epistolie închinătoare către Samoderseu. Iată ce zice în prima filă:

Soare mândru să înalţă p-a Valahiei ogoare,
Ce nicicând văzu vrodată fericitul meu popor;
Este soarele slăvita noastră stirpe domnitoare
Ce pe toţi ne mână-n grabă către-un falnic venitor.

Omenie, slobozie ea la toţi ne prooroceşte
De urma-o-vom pre dânsa chiar şi pre un drum spinos.
Fiindcă munca este sacră, pre noi toţi ea ne munceşte

Ca mai repede în raiu să ne vază, cu folos.

Îndrăgitu-l-au pre Vodă la valahi suflarea toată,
În bordeie şi-n palaturi îi cinstim icoana lui.
Strânşi cu toţi cum copchilaşii subt aripa-i avântată
Zidim noul chip al ţerii pă ruinele sâlhui.

Aghios! O vecinicie să ne ducă la păşune
Ca pre turmă un păstoriu, iar de-n ţeară e prea cald
S-aibă grije a ne tunde şi întreaga năciune
Mai uşor astfel păşească-n jurul marelui Herald!

Judecă aceasta, chir Manoli! Zice-se că Satana afurisitul fusese cel mai alb şi mai mândru înger, iar când s-au prăbuşit, dracul cel mai hâd au ajuns…

V-am scris aceste ca să ştiţi să vă păziţi, căci vodă vă va întinde o capcană în Turnu Colţei, aflând el, ai ghicit de unde, că aveţi a veni cu beşica. Grecul e dat în mintea copiilor, dar viclenia nu l-au părăsit, şi mai de temut este ca oricând.

Cu mare primejdie am scris cartea asta către tine şi am încredinţat-o iscoadei lui chir Brian, cu care te ştiu priaten.

Mă închin ţie şi măreţei Revoluţiuni,

umilitul Costache, bogasier în Târgu Ocnii"

Cetitor dân altă lume, te-aşteptai l-aşa lovire?
Să să schimbe-aşa, deodată, insul, ca-n „Bunavestire"
Straniul Grobei, s-apară în obrazul dă copil
Chipul fearei, uitătura vânzătoriului cel vil?
Nici eu însumi, ce lui Iancu Aricescu am dat finţă
Nu credeam a fi vrodată lucrul ista cu putinţă,

Da e inima tenebră şi e sufletul abis:
Preacurvim cu-a noastră soră şi benchetuim în vis
Cu tiranul ciocnind cupa, linguşindu-l, mândri foarte
De a fi-n sobor cu dânsul, de a fi ajuns departe.
Dă cristal să fie râul, el noroi pă funduri are,
Ce îl târâie cu sine şi îl slobode în mare,
Iar la firile cei slabe dă noroi să umple unda
Turbure dân vârf dă valuri până hăt în jos, de-a funda.
Ca trăsniţi steteam, privirea neluînd de pe scrisoare,
Doară momâţica Ercul juca iute pă picioare
În spinarea Leonidii. Manoil privi în ochii-mi:
— Auctore, ce-o să fie cu aceşti preabuni ipóchimi?
Oare nu ştii tu urmarea, oare vom peri cu toţi?
Eu te-am scoborât anume între bravii sanchiloţi
Să ne fii ca o Mafaldă (Ah, Casandră de n-ai fi…)
Tu, ce zugrăvişi cu nouri ceriurile coralii
Şi cu flori spuzit-ai câmpul: gura-leului, grozamă…
— Bravilor, grăii, de moarte voi nicicum să n-aveţi teamă:
Fiind voi doar personagii, Nastratin, Zotalis, Zoe
Vă iscaţi în textul cărţii numai unde e nevoe,
Iară chiar de vă ucide vun duşman, e în zadar:
Trăiţi iarăşi când un ochiu literile dă tipar
Desluşeşte, cetitoriul când desface cartea-n braţă.
Să îmflăm din nou beşica ce-i pitită în verdeaţă
Şi la Bucuresci s-ajungem. Clipa mare a sosit.
Desfăşoară iar cometul dân apus la răsărit
Coadele ca dă balaur însolzate cu văpăi.

Fantasie aripată, Giurgiu pere jos în văi
Iară tu înalţi iroii pân-la tainicii zefiri
Cu obrazele umflate, pân-la marii trandafiri
Galaxielor, ce-n roiuri să adună şi în crânguri,
Căptuşind bule dă spaţiu, înşirându-se pe stringuri,
Fantasie-al cărei nume cel dă taină este vis

Ce-l gândeşti cu crieri limpezi, ce-l zăreşti cu ochi deşchis,
Fă să pot sfârşi această nesfârşită epopee,
Fă să pot scăpa dân miezu-i şi să-mi regăsesc femee,
Casă, slujbă, soarte. Iată, mai închei aci un tiv.

— Hai, musiu! răcni Iaurta. Iară Languedoc:
— J'arrive!

CÂNTUL AL UNSPREZECELEA

În palatele aprinse M *Ar fi cu cale ca să aruncăm zapise* M *Nu, eu alta aş scornire* M *Este planul meu dân toate ăl mai bun şi cilibiu* M *E sara naltă şi e Bărăganu-ntins* M *Un smău* M *Totuşi noi suntem acilea-n Orient* M *Bucuresciul stă răsfrânt* M *În capul mesei large şade Vodă* M *E la nave va* M *O tâmplare minunată* M *Evoé! Ce biruinţă!* M *Mais… d-acuma vine greul* M *Bolţi dă cărămizi antice!* M *Trii sunt lacăte* M *Însă toţi sunt ca de abur* M *Nu, prietine, nu-i vrajă* M *Zgomot mare, pneuri, frâne* M *Eu aş pune pă Manoli* M *Trei podghiazuri deşuchiate* M *S-au revizuit puterea* M *Miliţian cu walkie-talkie* M *Fiorituri, înluminiuri*

În palatele aprinse, pân balcoane şi unghere
Unde zgândăreşte struna deştul unei baiadere
Care ghiul dă aur poartă răsucit ca un ghioc,
Liturghia bogăţiei are ş-astă seară loc.
E sub ţeasta-mi poleită platou harnic dă filmare,
Unde să înalţ decoruri urieşe, solitare,

Cu brâncoveneşti coloane ca spiralele cu cremă
Şi cu loggii ca acelea dă dân care o triremă
Dogele binecuvântă la Venezia,-n San Marc.
Dară totul e aicea ca la jucării, cu arc.
Sunt palatele dă şiţă, dă carton, şi sunt proptite
Pă dân dos cu pari, faţade cu arcade aurite
Şi cu sveltele statue găunoase sunt, minciuni.
E cu câlţi umplut, dă ipsos, chiar şi cornul sfintei luni.
Cabluri, şine sunt întinse preste tot şi microfoane,
Reflectoare pune spotul pă cupole şi frontoane,
Camerele dă filmare cu ecranul cât un timbru
Să pătrund pân transfocare-n sale ce miros a cimbru,
Sau în rozele alcovuri unde roze coapse dansă.
Totul e ca tu, iubite cetitor, să intri-n transă.
Toate, toate sunt efecte plănuite îndelung
Să te-nşurubezi în ele ca şi becul în fasung,
Să te-mpleticeşti, să nu ştii cât e vis şi cât aeve-i…
Sângur ca să eşi dân astă-ntortochiere nu pute-vei.
Aide, uită-te pre tine… aide, îmi pătrunde somnul,
Vino, vino mai aproape… sunt în aste clipe domnul
Tenebros al minţei tale… dormi… adormi… răsuflă lin…

Sanchiloţii să pusese la taclale-n zepelin.
— Mai întâi ar fi cu cale, chir Ampotrofagul zise,
Cât suntem deasupra urbei ca să aruncăm zapise
Unde să-nsemnăm aceste, cu chirilice dă sânge:
„Neam al meu prea obidite, şterge lacrimi, nu mai plânge,
Iacă, ţe-a venit dân ceruri mântuirea dă nevoi.
Plăpumari, şelari şi dascăli, puneţi mâna pă pietroi!“
Şi om iscăli: Guvernul Provisoriu dân Nori.
Să vor bate pă aceste foi volante trecători.
Or cădea pă coperişe, s-or înfige-n giruete,
Uliţe se vor podire cu zapise dân perete
În perete dă cocioabe, în beserici vor intrare

Şi-or eşi enoriaşii cu ciomege şi topoare.
În tăbăcării duhoarea unde te trăzneşte-ndată
Or pluti pân ochi dă geamuri foile cu slova lată
Şi or sparge tăbăcarii şteampuri, roate unse, pive…
O ninsoare răzvrătită gloatele cei costelive
Le-o însufleţi, şi-ndată adunări constituante,
Cluburi, oratori avea-vom ca şi-n ţerile-alelante,
Iar dân vodă noi om face o persoană oarecare
(Aş propune să-i dăm nume „Cetăţeanul Neatârnare“…)
Iacă, am aci în traistă Boston greu şi mititel,
Şi cu literi moi dă plumburi, şi cu icuri dă oţel,
Şi-am un top dă foi pă care un „Levant“ întreg poţi scri…
(Către mine Leonida strânse pleoapa şi zâmbi).
Ei, ce spuneţi dă aceste?
— Mai nemic nu spun, nebune,
Că hârtia nu îndură tot cât aş avea a-ţi spune.
Pă statua Libertăţei dân Ploesci, eşti un bolund!
Câţi cetesc în urbea asta? Toţi ştergea-se-vor la fund
Cu zapisele pre cari mintea-ţi slabă le scorni,
Iar muierile pre moaţe pletele-şi vor răsuci.
Plin dă cărturari tu oare îţi închipui Bucureştul?
Păi acilea chiar şi aga, chiar şi juzii pune deştul.
E poetic cu renume ăl de gângăve „oi – boi“,
Iară ăla care ştie Tatăl Nostru-i ghizoroi.
Nu, eu alta aş scornire. Fraţilor, ci fiţi atenţi:
Să vă-nveşmântaţi în straie de domneşti locotenenţi.
Eu oi merge înainte cu pistoale-n ambe mâne
(Ca şi *Revoluţiunea*-n mintea plebei voi remâne)
Iar când Vodă va ieşire, îi voi pune ţeava-n pept.
Garda spangele-o s-arunce (Nu e planul înţelept?)
Tu urca-vei, Manoile, pă statua lui Michaiu
Şi în faţa gloatei strânse înălţa-vei tare graiul:
„Fracilor! vei zice, iată, ziua mare au sosit!
A perit reacţiunea, ciocoimea a perit!“
Iară peaţa să va umple dă drapeluri tricoloare,
Şi-or da mâna cetăţenii, or întinde hora mare,

Şi or apărea gazeturi, s-or deschide teatre, şcoale
O să curgă vinul spume la serbări electorale…
Robul va vedea lumina iară orbul libertaua.
Să trezi atunci Iaurta:
— Nu ştiu ce frecaţi mărgeaua,
Au crezi, Zoe, că e vodă vreun prunc dân cei dă ţâţă
Şi că are arvaniţii ce-l păzeşte,-n cap tărâţă?
Zilnic fac instrucţiune cu-alebarde şi cu pale
Iar când dau cu puşca bagă glonţii pân inel dă zale.
N-apuca-vei nice-a scoate vun pistol, şi te-i trezi
În adânce hrube unde niciodată nu e zi
Şi dă unde oase goale să mai scot într-un târziu…
Este planul meu dân toate ăl mai bun şi cilibiu.
Ascultaţi.

… E sara-naltă şi e Bărăganu-ntins,
Presărat cu mii de stele, luminat de foc nestins,
În sătucuri caii-n grajduri mişcă nările-n pristoale,
Ies copilele la poartă, svelte, cu picere goale
Şi le arde spuza nopţii, şi aşteaptă-un Sburător…
Ceriul tot să strânge-n luciu pă un pântec dă ulcior.
O troiţă strâmbă-n gura uliţei îşi bate-n cuie
Hristul schilav, gol, cu pielea ofilită şi verzuie,
Ce n-a izbăvit pre nimeni, ce nu s-au întors nicicând.
Boii-n staul le luceşte coarnele. Tot rumegând,
Ei pân uşa-ntredeschisă mongolferul au zărit
Lunecând pe mări dă stele spre cometul nesfârşit.
Se vor fi mirat în sine? De nimic ei nu se miră:
Nu şi-au cletinat un deget coarnele, ciudată liră,
Când în iesle prunc în faşă, dolofan, au oblicit.
Când şi când, un câine galben urlă,-n beznă învălit.
Pân bordeie, câte-un candel a mânjit c-un strop dă aur
O bucată de părete, o icoană c-un balaur
Şi c-un călăreţ: Sân-Gheorghe, plătoşat şi-nţepenit.
Dorm ţeranul şi fămeia în tăcere ca dă schit.
Totul doar a lut miroasă, a mormânt şi a sfinţire:
Preste somnul lor coboară îngerii în patrafire,

Maica Domnului p-o tavă le aduce un pahăr
Încrustat cu bani dă aur şi cu ochiuri dă cleştar,
Dă dân care ia agheasmă, stropi mărunţi pă vârf dă deget
Şi le unge pleoape triste pre subt care vise preget,
Şi acelaşi vis dodată sufletul le-a-nfiorat:
Sunt în rai şi mână-n mână şed subt mărul cel rotat.
E noaptea-naltă, veche, mai veche ca aiurea,
Beşica lasă-n urmă şi satul, şi pădurea,
Şi râuri care leagăn pe unde caloieni.
Sunt licăriri pre ape, sunt focuri pân poieni…

După ce grăi Iaurta să însufleţi cu toţii
Şi coraj la inemi prinde zavragiii, sanchiloţii,
Chiar şi Ercul mai cu râvnă scarpină şezutul roş;
Toţi să simte mai aproape în scârţâitorul coş.
Manoil, ce-al poesiei în Valahia e rege,
Un ceva în al Iaurtei glas nu poate a-nţălege:
Ochii limpezi el întoarnă l-al său frate roşcovan
Şi-un cuvânt dă să-l întrebe. Când dodat Languedoc Brillant
Sare ars şi braţu-ntinde cătră Cloşca cea cu pui
Ce pre ceriuri negre-smoală răsuceşte flăcărui.
Se uit toţi şi mai le vine a cădea dân oboroc:
Că păşeşte pântre stele cătră ei taman Languedoc,
Cum îl ştiu: de decorăţii plin i-i peptul cu ceaprazuri,
Eghileţi pă umeri late şi musteţe pă obrazuri,
Ba şi danga în pamblică îi atârnă lângă şold
În o teacă de mătasă, sârmă d-aur, marigold.
— E un smău, se dumireşte Manoil îndat. Musiu,
Iată-te pă pânză deasă zugrăvit d-un calemgiu
Ce-o fi zugrăvit beserici, că frumos te-ncondeie.
— Ma parole, făcu zuavul holbând ochii, oui, c'est vrai,
Sunt împeliţat chiar însumi şi sunt tras cu o ficelle.
Smăul să apropiase dă balon încetinel,
Înghiţind cu trupu-i stele, trandafili dă foc ceresc.
Are-un pozonar jiletca zugrăvită dă tedesc,

Iar în pozonar o verde papagaie pliscul scoate
Şi cu ochi rotund să uită la obrazele-adunate
În nacel. Să urcă-ndată p-eghiletul lui Languedoc
Şi îi cârâie-n ureche. Zboară-n pozonar la loc
Şi dân bezna dân adâncuri careva trage dă fune
Smăul coborând ca spanga-n pântecele lui Mifune,
Până dân zuavul ţanţoş nu să mai văzu nemica.
— Aide, bre, ne spune-ndată ce-ţi şoptise păsărica.
— Vă gătiţi dă luptă-n nouri. Vodă nu mai va să sue
Noaptea asta-n Turnu Colţii, pre subt stele ca gutue,
Ci aflând de noi, trimite să ne prinză cinevaş.
Cine, nu aflai, dar lupta se va da preste oraş.
Astfel îmi grăi iscoada mea-ncercată, Ştirbu Laie
Pân cârnitul plisc, cu nare rubinii, de papagaie.
— Nu să poate. Mongolfere în Valahia să vezi?
E dă râs, de parcă-ai vede jucând şah în luncă iezi,
E Valahia c-o sută d-ani rămasă-n urma lumii.
Dă o luptă-aeriană de aceea teamă nu mi-i
(Agrăise cu trufie Leonidas). Nastratin
Zisă:
— Poţi să ştii, efendi, că o fi un zepelin?
Totuşi noi suntem acilea-n Orient. Preste cetate
Să aştepţi orcând să zboare moi covoare înflorate,
Unduind între cupole, ocolind vun minaret.
Ingineri aicea nu sunt, ce e drept, dar berechet
Întâlneşti pre visătorii ce-n fiole dă cristal
Fumul des îl condensează,-al vunui djin patriarcal,
Tehnologi ai fantasiei şi mehanici ai visării…
Ei în cupe dă agată pic-un strop dân apa mării
Şi zăresc apoi acolo ce va fi şi ce a fost.
Un grăunte dă haşişuri dă înghiţi, şi dântr-un prost
El te face-n veci stăpânu-a milioane dă haremuri,
A grămezi dă giuvaere, perle ce te fac să tremuri
Dă furia şi dă scârba de a fi doar om, nu sfânt.
Steaguri verzi cu semilună unde să pocnesc în vânt
Spun că totu-i cu putinţă dacă ai acel inel
Al Norocului şi Vrajei, ce-are scrisa EL GAHEL…
Şi de crunta lui magie tu te aperi c-un motor?

Să mă-mpiedic în deliru-mi de un biet inventator?

Orientul şi Apusul mult s-ar mai fi ciondănire
De o vastă panoramă nu le-ar fi stârnit uimire,
Căci sub ei la două leghe Bucuresciul stă răsfrânt.
Musă dragă, dă-mi o voce de seraf, să pot să-l cânt,
Nu aşa cum să zăreşte, ci aşa cum mi-l închipui,
Dă-mi coloarea, dă-mi perfumul care să ivească chipu-i,
Dă-mi un glas precum e sonul de împărătesc păhar
Buza rece de-ai atinge, clinchetind, c-un icusar,
Căci îmi fuse astă urbe dragostea a mea dintâi.
Fila asta dân „Levantul“ s-amiroasă a lămâi
S-ar fi cuvenit, că-n curtea dă palaturi, Şuţu, Ghica,
Chiparoşii şi smochinii şi-mpleteşte vesel chica,
Iară sutele dă turle de biserici poleite
Sunt frecate cu naramze, rodii rumene şi chitre.
Mii şi mii căsuţe scunde împing botul una-n alta,
Zidiri moi dă hanuri scunde parcă scoase sunt cu dalta
Dântr-un moşunoi dă cretă; au în curte foc şi care.
Jupânesele-au-în sânuri între ţâţi enibahare
Şi-n faitonuri se preumblă înfoiate-n malacof.
Au ciocoii bumbi dă sârmă şi pamblice la pantof.
La un colţ podit cu scânduri dă stejar Marin ursarul
Gurăcaştilor în trenţe fearei le arată harul
D-a juca dă lanţ cu sârma prinsă-n nasul sângerat.
Un cobiliţar să lasă, gol, dă urs pă trup călcat.
Mahalalele-s boite ca şi sorcove pestriţe:
Corcoduşi în fundul curţii, iar la geamuri sunt crăiţe,
Dâmboviţa mocirloasă, fete roze-n ea fac baie
Cu gânsacii împreună. Porcii râncezi în hârdaie
Plescăie. În jur sunt holde, vii cu strugurii brumaţi
Şi pe drumuri lungi, căruţe cu boi molcomi înhămaţi.
Vezi pă deal mitropolia, ca o mitră de părinte,

Înălţând în nori clopotniţi ca neşte cădelniţi sfinte.
Ele face să vibreze aerul ca şi de bronz.
Căşi domneşti să-nşir pă uliţi, cu goi îngeri rubiconzi.
Târgoveţii vin curcanii cu mărgele moi a-i pune
Pă tarabă,-n gâinaţuri. Altul cântăreşte prune.
Cântăreaţa cu daireaua zvârle pletele-n ţărână,
Saltimbancul rupe-n gură lanţuri groase ca pe mână.
Boeri vechi la sfatul ţării se grăbeşte în trăsure
Pregătiţi de-acasă toate umilinţele să-ndure,
Să să-ntreacă-n osanale cum deschide Vodă gura.
La bărbier un negustoriu cască spre tavan dantura,
Iar felcerul prinde-n cleşte o măseauă ca un cui.
Un vardist face cu ochiul unei trupeşe dudui
Ce-şi iveşte piciorușul când dân brişcă se dă jos.
Într-un colţ pă coji dă nucă stă şcolerul puturos
În chilia unde Domnul cu nuiaua bate bine
Pruncii ce se pedepseşte în scripturele creştine.
Şi pre toate, ca şi nouri să ridică rotocoale
Dulci mirosuri de gogoaşe, de cârnaţi şi de sarmale
Ce îi face să înghită-n sec pre bravii dân balon.
Pân-la ei mai urc şi başii vunui vechi acordeon
Iară restul îşi închipui, căci e noapte şi-abea văd.
E dumnezeiesc oraşul subt al stelelor prăpăd!
Sunt la două-trei palate lumini mari ca şi de zio,
Te-ar uimi iluminarea sălei, dacă ai privi-o,
Unde-n noaptea asta Vodă un ospăţ măreţ au dat.
Lumânări dă ceară albă, împletită minunat,
Cari-şi vărs dân policandre focul preste mese-ntinse
Unde rupe dân fripture dregători cu barbe ninse
Şi-ananaşi pântre păhare nu să ştiu la ce servesc.
Farfurii dă smalţ şi aur subt purcei se-ncovoiesc.
Cocoţat pă tron în capul mesei large şade Vodă.
Cum arată? Arătarea i se schimbă după modă,
Căci acelaşi e Tiranul în giubele au în frac,
Şi-l cunoşti şi-n leu, şi-n vulpe, şi-n mintos, şi-n prostănac.
De zugrav aş fi (şi opul ista îmi trădează visul

Ca cu reci înluminiuri să-mi acopăr manuscrisul)
Umbră neagră şi adâncă aş mânji pă jeţul roş,
În de care-ar strălucire doară ochii ticăloşi,
Ochi nebuni ce te-mpietreşte, ce tot cată să se-ntingă-n
Sângiurile-ţi îngheţate, să le bea ca un paingăn…
Împregiur sunt stâlpii ţerii: şontorogi în hăini bogate,
Cocoşaţi ce îşi ascunde ghebele cu nestemate,
Orbi ce ţine visteria, surzi cadii pre la giudeţe,
Giupânese ce-n mătăsuri mai duhnesc a precupeţe,
Stârpituri, circari, otrepe de ţ-e scârbă a-i descri:
Grecotei cu cearcăni large, turcaleţi cu ochi purii.
Pă podele cadrilate cerşitorii să trântesc
Dup-un os, se-ncăibărează c-un dulău împărătesc…
Folosiţi-vă de cântec, de lumină şi de taină,
Căci iroii epopeii-mi de pe-acuma ei vă caină,
Cari plan urzesc măiastru ca să vă doboare-n pripă,
Cupe omeneşti de goluri pline-n viaţă câte-o clipă!

Tu, care ceteşti „Levantul“ tolănită pe sofa,
La bulgari văzuşi alalteri filmul „E la nave va“?
Cătră fine îţi arată studioul dă filmare,
Schela urieşă unde mişcă marile vapoare,
De tu crezi că e aievea un tangaj mehanicesc.
Postmodern e procedeul, deci şi eu îl folosesc.
Află dar că bătălia ce-i găsi în aste pagini
Prin efecte speciale, suprapuneri dă imagini,
Decupaje, animare, totul pe calculator
E minuţios filmată, ca-n „Războiul stelelor“.
Însă textul ce-nsoţeşte scenele tehnicoloare
E pentru contrast un hronic condeiat d-un oarecare
Chir Zarifu Calemgiul. Urmăreşte de aci:

(Fond sonor: meterhaneaua miorlăind: pa, vu, ga, di)

O tâmplare minunată
Dă stai cu gura căscată
Voieşte-a vă povesti

Chir Zarifu Calemgi
Ce s-au pedepsit în şcoale
D-a rămas cu talpe goale,
C-aşa-i vicleana dă lume,
Nu va să ştie anume
De cei ce se-nţelepţeşte
Pre turceşte, elineşte,
Ci de cei cu averi multe
Lumea va ca să asculte.
Oh, oh, libovnică vană!
Oh, muiare prea vicleană!
Când luă Vodă domnia
Mare îi fu bucuria,
Că chitea să strângă scule
Şi alte comori dăstule.
La Ţarigrad el avea
Pă unchi-su Gligori capicheha
Şi dece dân ceea parte
Nu avea prepus dă moarte,
Nici ferman nici mazilie
Nu cugeta ca să-i viie.
La început miel milos,
Mai apoi fu leu, pardos,
În divan el nu răbda
Să-l înfrunte cineva
Că-i striga: – Mă obraz gros
Şi ¢gre‹oj ¥nqrwpoj
Porcule, cum îndrăzneşti
Astfel să te sumeţeşti?
Şi-ndată scotea papucul
Sau îl croia cu ciubucul.
La ticălosul rumân
Scotea sufletul dân sân,
Dări, năpăşti scornea-n divan
Câte douăzeci pe an,
De toţi îi ştiia papara
Şi să băjenise ţeara.
Deci nime, el cugeta,
Poate împotrivă-a-i sta.
Sta serin şi liniştit

Până ce au oblicit
Dă zavera ce pornise
Şi pre turci îi zăticnise.
Aflã şi de un Manole
Ce la greci pă Acropóle
Să jurase (să zicea)
Să scape Valahia
Dă spurcatul basilisc,
Dă aspida cu rău plisc.
Să cugete-acuma toţi
Ce-s în stare grecii hoţi:
Aflând că Manoli vine
În beşică preste sine,
Cu toţi zavergiii gloată,
Cu Zoe, dama turbată,
Nastratin cel firoscos
Ce la toţi e de folos,
Zenaida cea frumoasă,
Iaurta, sprânceană groasă,
Şi ceilanţi, câţi or fi fost,
Vodă, care nu e prost,
Îi chiemă pă Andronachie
Şi pă aga Manolachie
Zicându-le: – Aceşti răi
Şi-apucaţi dă năbădăi
În o beşică sunt toţi
Ce o mişc cu neşte roţi.
Putea-reţi voi a găsi
În valahe-academii
Născocitor oarecare
Să facă beşică mare,
Mult mai luminoasă
Şi mult mai frumoasă?
Dregătorii să gândi
Şi simandicos vorbi:
— Doamne, să avem iertare,
Da la noi un oarecare
Născocitor nu să ştie
În nice-o academie.
Acilea toţi naintează

Dupe ani, nu dupe vază,
Doxă ai ori doxă n-ai,
Eşti doftor la treij-de ai,
La patruzeci învăţat,
La cincizeci om luminat,
Iar d-agiungi la şaptezeci
La nemuritori tu treci.
Cum să afli pântre noi
Vun mehanic ghizoroi?
Doară unu să prăsise
Da e visător dă vise…
— Să mi-l aduceţi îndat,
Că altfel v-am dăulat!

Îl aflară la Mărcuţa
Strâmbând chipul ca momâţa
Şi condeind pe părete
Un duzin de crastavete.
La Vodă dacă l-a dus
Nebunul aşa i-a spus:
— Să iei caic aurit
Cu pânze de borangic,
N-am văzut de când sunt mic,
Cu catart dă scorţişoară,
Cu vâsle dă chihlimbară,
Cu cârmă de berliante
Cum avea numa Pazvante.
Mai ia şaptezeci de lebezi
Ce de diavol să le lepezi
În altar la Sfânta Vineri.
Vezi toate să fie tineri,
Şi le leagă cu mătasă
De caic, jurubă groasă.
În caic să pui ostaşi
Cei mai buni între sutaşi,
Iară căpitan pre ei
Cea mai mândră dân fămei,
Cu pleoape ca scoicile,
Degeţi ca scovergile,
Ţiţe ca şi turlele

Ale Sfântei Sofie.
Cu ăst caic sburători
Beşica ai să dobori.
Vodă se înveselea
Ca alt nebun ce erea,
Şi pe loc au şi făcut
Cum mai sus s-a priceput.
Apoi, liniştit, pe seară,
Se băgase în cămară
Şi la chef s-au pus îndat
Dupe cum era-nvăţat.

Pă ceri stele-nfricoşate
Să ivise acea noapte,
Şi o logostea cu coadă
Să-ntindea pă lumea toată
Vestind ciume, pălălii
Şi căderi de-mpărăţii.
Când beşica fără zvon
(Ce îi zice şi balon)
Se ivi dânspre câmpie
Între licăriri o mie,
Iacă dân curtea domnească
Corabia-mpărătească
Să înalţă-ncet în slavă
Cum ai ridica o tavă.
Lebezile, şaptezeci
Lopăta cu aripi reci,
Ostaşii trăgea la vâsle
La vârf cu labe de pâsle,
Iar muiarea tot spoită
Sucea şold, neostoită.
Târgoveţii toţi la porţi
Ieşişe cu multe torţi
Şi privea la bătălie
Căscând gura-n bagdadie.
Caicul urcă iavaş
Pân-la fo cincizeci de paşi
Dă beşica cea vărgată
Şi cu funii ferecată.

Pân-să dea robii cu puşca
Ca să doboare găluşca,
Deodată, ce să vezi?
Dân coş cu nuiele verzi
Să ivi un pricolici
Atârnat dă trei elici.
Poartă anterie lunge,
Barba-n brâuri îi ajunge.
Pă fămeie o înhaţă
Când ajunge pleata creaţă,
Iar apoi, ferind măiastru
Iatagan cu fer albastru
Şi sâneaţă dă sidef,
Zburătorul muchelef
Între lebezi bagă mâna
Şi sugrumă câte una.
Caicul tot să coboară
Pe cât lebezi să omoară.
La ultima când agiunge
Turnu Colţii îi împunge
De să face praf cu toţii,
Şi peri iscarioţii.

Aci, boieri dumneavoastră,
Isprăvi tâmplarea noastră,
Auzire neauzită
Preste Bucuresci venită.
Ce-a mai fost şi ce-o mai fi
Altădat voi istori.

Evoé! Ce biruinţă! Toţi sărut pe Leonidas,
Fiindcă orele izbândei toate dulci ca şi stafida-s,
Fiindcă-n pept Enthousiasmos îşi făcu pe veci altar:
Şterge biruinţa orce între om şi zeu hotar.
Aripe îţi cresc iar ochii-ţi capăt apriga putere
D-a zdrobi în încruntare pântecele de galere,
D-a neca în uragane oştile cu elefanţi.
Muşchii peptului sunt stâncă, coastele sunt adamanţi,
Vinele sunt ca parâme, sângele-i ca vinul tare,

Şi-ai zdrobi întreaga lume, ca un urs, în brăţişare.
O, victorie! Să umflă narele d-atâta slavă,
Dumnezeu tu faci dân famen, caravelă dân epavă!
Evoé! Aduceţi dafini! Închinaţi-i un pean!

— Mais… d-acuma vine greul, spuse Languedoc Brillant.
— Planul fratelui Iaurta îl urma-vom nesmintit.
Uite, luce Bucuresciul parcă-n aur poleit
De atâtea lumi dă stele. Auctore, către sud
Neşte ţifre mari şi negre să desen pă câmpul nud.
Oare ce-s?
— Asta e ţifra paginei dân opul meu,
Fiecare filă are, dân „Levant“, numărul seu.
Şi Iaurta cugetat-au tot astfel: cu a mea mână
Care, iată, arde cu o melanholică lumină,
Ca aceea care ţine-n pumnul strâns întregul vis
Şi ilusia urzit-au ce să chiamă manuscris,
Magic semn să fac şi file câteva să dau napoi,
Până unde Bucuresciul plăsmuit-am dân noroi.
Să ridic şi ceea filă cu oraş cu tot, o ţâră,
Ca cu toţii să pătrundem und-doar şobolani se vâră,
În canalele boltite ce sub urbe se-mpletesc,
Şi astfeliu să ajungem în palatul cel domnesc.

Dân înalt, întins-am mâna, iară foile imense
Ale ăstei ciudăţenii, macramé cu aţe dense,
Ce acum o ţii în mânuri, să dădură înapoi.
Zeci de stânjeni, în grosime, avea ele pentru noi,
Care doară ca gângănii într-o lume dă papir
Vieţuim, purtaţi de-a valma de-al Istoriei delir.
Cărţi în cărţi şi vise-n vise, lumi în lumi, telescopate
Pe o scară dân înalturi în adâncuri, dă granate,
Care, toată, treaptă-i doară unei scări cu mult mai mari…
Iată iarăşi Bucuresciul galbin ca un icosari.
Trage vajnicul mehanic Leonidas d-o supapă
Şi coboară zepelinul, ca tiara unui papă
În chivot unde pă pernă dă mătase-i aşezată.

Să ridică olecuţă fila cea filigranată
Şi cu tot cu pânza flască dedesupt ne-am strecurat.
Ne găseam în al tăcerii şi al beznelor regat.
Părăsirăm mongolferul ce subt boltă să încreaţă
Şi cu torţe naintarăm pân a pivniţelor ceaţă
Unde plase de paingăni încărcate sunt de prav.
Aerul ca şi păreţii pute-a hoit şi e puhav…
Pă ceasornic nu trecuse decât două-trei minuturi
Şi ne pare că sunt seculi de când scociorâm în luturi
Şi că vieţi dă vieţi subt bolte umede ne-am gârbovit.
Drumul sue şi coboară, la tot pasul e sucit.
Bolţi dă cărămizi antice! Triste bolţi, nu sunteţi oare
Caudine furci ce omul îl apleacă dân spinare,
Cât i-ar fi cugetul nobil, cât ar tinde el dă sus?
Pre subt voi ne ducem viaţa-n întunerecul nespus
Al Nimicniciei oarbe, al Vremelniciei grea.
Bolţi! ce puneţi piatra voastră între crier şi-ntre stea,
Şi ce aplecaţi trufia şi ce contrafaceţi visul,
Nu ştim, gios au sus, la stânga or la dreapta-i Paradisul,
Căci o viaţă-n rătăcire prin tunel am străbătut…
Poate-fi că hrubele-aste de lichenuri şi de lut
Sunt doar vinele prelunge ale Unuia ce ţine
Universu-n mâna-i largă, ca o bilă cu lumine,
Iară noi, deşi în trupu-i, nu-l vom şti nicium, nicicând…
O, gigant, adesea cuget chipul tău nespus de blând…
Pre când Manoil aceste ş-alte multe cugeta
Se fac, iată, neşte trepte şi o poartă-apare, grea,
Dă stejar, care în scoabe şi piroane e bătută
Parcă piatra-n locu-acela a făcut cumva o cută.
Trii sunt lacăte-atârnate, grele ca şi nicovale,
Dă belciugele-nnegrite, şi pă ele-n rotocoale
Scrise sunt cimiliture ce aştept să le deslegi.

— Nu e chip altfel să spargem uşa dă păduri întregi.
(Zisă Zoe). Nastratine, mai mintos eşti între noi,
Desluşeşte-ne ce-nseamnă aste buchii prea de soi.
— Nu le ştiu ceti, dar însă, pre când le privesc, ceva
Îmi şopteşte la ureche în dulci clincheţi de dairea
Aste stihuri:

Ce e, ce e
întreită orhidee?
primul strat de cuarţ,
al doilea de carne,
al treilea de păcură?
Ce e pătură peste pătură,
furou peste furou
într-o coajă de ou?

Nastratin gândi, şi-ndată faţa-i deveni de sticlă
Cu pometţii ca de abur, cu măsele ca de pâclă,
Iară ţeasta ca o coajă străvezie i se-arată
Dă sub care înfloreşte orchideea colorată.
Primul lacăt să descuie. Iac-al doilea ce scrie:

Nastratine, spune, ce e
împregiur de orhidee:
mese, paturi, coperişe,
nori cu ploi piezişe,
stele cu tăişe?
Ce e tot şi e nimic,
Ce-i etern un pic?

Nastratin întinse mâna şi-o roti jur-împrejur
Şi dodată tot ce este-şi îmbină al său contur,
Încât goluri să nu fie între broaşte şi-ntre plante,
Între puricii minusculi şi-ntre stelele gigante,
Între quarkuri şi-ntre linguri, între timpuri şi-ntre Timp…
Să descuie şi alt lacăt. Mai rămâne doar un ghimp:

Cine eşti care cuprinzi
orhideea de oglinzi,

şi încorporezi şi ce e
împrejur de orhidee?
Cine-i Eu-tu-el
Dân tunel?

Nastratin zâmbi şi-ndată toţi trăiră ceva care
Nu să poate spune-n vorbe. Să-ţi închipui, cetitoare
Ce-ai putea vedea cu lumea dacă lumea ţi-ar fi ochi.
Şi căzu şi-al treile lacăt, şi scăparăm de diochi.

Languedoc dăschise poarta şi Manoli-aprinse torţa
Nesfârşite acareturi să iviră, ca în Scorza
Şcoala care Garabombo şi ai sei zidi pre deal.
Sunt odăi ce gem dă aur, altele dă caşcaval,
Sunt cămări unde urcioare ţine-n coaja lor dă lut
Negru vin cu mirodenii ce te arde de-ai băut.
Iară-n alte tainiţi zace, spre a putrezi cu totul,
Orbi, leproşi, nebuni, cei care-au înfruntat cândva despótul.
Mirodenii şi puroaie, vin şi lacrime amare
Mâlul sunt dă unde nalţă cupa rafinata floare
A palatului: reci bolte şi vitralii dă cleştar.
Parcă-i pusă-o libelulă p-un morman dă bălegar.
Răsvrătiţii, cu pistoale şi cu spangele întinse
Rătăcea pân galerie şi salonuri necoprinse
Cu oglinzi veneţiene şi statue în vun colţ.
Însă nicăiri vo gardă, vreun pagi din cei învolţi…
Stranie melanholie a palaturilor goale!
Pă plafoane îngeraşii dau la nimfe rotocoale.
Fâlfâie aripe-n ceruri vaste-adânci, ca în Tiepolo;
Pă un pedestal e Dafne implorată dă Apolo,
Amândoi dă peatră albă ce luceşte străveziu.
La un geam ce schinteiază zăboveşte un scatiu.
Orce rază care întră pân brocarturile dese
Zugrăveşte pă perete, în tapiserii, crăiese
Cari-n poală o licornă odihnesc şi-i mângâi cornul…
— Ei, drăcie, noi pre Vodă îl aflăm o dată, or nu-l?
Ce, să ne holbăm la ţâţe dă muieri dă pă perete

Am venit acilea oare? Sau te cam muiaşi, poete?
Îi rânji Iaurta vilul lui Manoli în obraz.
Aide-n sala de ospeţe, că acolo joacă az
Şobolanii-n strai dă purpuri. După mine, hai, ţaruki!
Armele ridic în bolte şi răcneşte toţi: paluki!
Năvălind în sala unde un ospăţ avuse loc.
Dar încremeniţi rămase şi Iaurta şi Languedoc:
Căci în jur dă mese-ntinse pline dă a lumii blagă,
Tave cu fripturi, banane în ciorchini, măslini şi bragă,
Grele cupe cu cotnaruri, cozonaci cu coji dă zahăr,
Şed boiarii-n hăinuri scumpe, şade mahăr lângă mahăr,
Însă toţi sunt ca de abur, încât poţi vedea prin ei
Largi spătarele la scaun, înflorate-n lemn de tei.
Toţi se râd, vorbeşte-ntr-una şi închină des păharul,
Dară însă nici un sunet nu întunecă cleştarul
Liniştei desăvârşite. Baiadere mişcă fese
Străvezie, rod ciolane străvezie pre subt mese
Străvezii zăvozi; ţâganii pă vioară trage-arcuşul,
Dară parcă-ar trage vată preste strunele ca pluşul…
— Vrajă e,-ngână Manoli.
— Nu, prietine, nu-i vrajă.
Ce-i Puterea decât ceaţă, ce-i Mărirea decât coajă
Unui frupt ce niciodată miezul nu-i va bănui,
Căci e miezul lumii estii globul dulcii poesii.
Ei sunt sfera cea uscată ce ne-ncungiură cu totul
De-şi închipuie că-n mânuri ne-a coprins cu tot despotul,
Dar subţire îi e visul ca şi fumul de pă ape
Ce să prinde-n frunzi dă sălcii când sunt zorile aproape.
Trec stăpânii lumii estii şi îi hăpăie ţărâna,
Cari vrut-au să domnească-n veci de veci şi todeauna,
Trec şi nice-o dâră lasă preste unde au trecut.
Coaja prima putrezeşte lăsând sâmburul afară
Să întinză frunzi şi ramuri sprijin ceriului de vară,

Primele pălesc în carte chipurile de temut.
Doar în câteva minuturi mai nimic dân ei rămase,
Doar o ceaţă colorată care Zoe-afară-o dase
Dăschizând niţel fereastra. Dar atuncea ne izbi
Zgomot mare: pneuri, frâne, râsuri, glasuri de copii…
Atunci mi-adusei aminte cine sunt, de unde vin:
Vreo trei cânturi dân „Levantul“ am parcurs în zepelin,
Dar nainte-avut-am slujbă la o şcoală-n Colentina
Şi copilă pe Ioana, şi fămeie pă Cristina.
Dor cumplit de lumea noastră mă paraliză îndat.
Am zărit de la fereastră rondul cel cu flori pudrat
Dă la Universitate, staţiele dă metrou,
Circulaţia, hotelul, o statuă dă erou
(Este chiar Michaiu Bravul pă un cal negrit de bronz)
Magasinul cu perfumuri, cu eşarpe şi gablonz…
Pal, m-am tras dă la fereastră. Între timp, Ampotrofagul
Cu-ncruntată hotărâre un picior pusese-n pragul
Situaţiei:
— Perit-au cei ce împilat-au ţeara.
Dă acuma niceodată nime n-o mai pune gheara
Pă putere.-Nţelepciunea, nu capriţul va să reagă.
Nu mai perdeţi vremea,-ndată toată obştea să aleagă
Pre cel mai dibaci, mai vrednic şi mai nobil dântre noi,
Ca să-ndure grija ţerii, fie pace au resboi.
— Eu aş pune pă Manoli…
— Da, Manoli, strig cu toţii
El zavera au pornit-o, el a-nsufleţit iloţii,
El Valahia va duce sus pă culmi dă fericire!
Da, pre Manoil Ântâiul vrem cu toţii a domnire!
— Şi-om avea şi noi d-acuma vodă versificator
Ce o preamări în stihuri neamul, ca Sedar Senghor…
— Ura! Toţi pre sus îl poartă pre Manoli ce se sbate

Pân-la scaunul lui vodă dăltuit în nestimate
Iar apoi îngenunchiază-n faţa lui şi-aştept discursul.
— Ridicaţi-vă, şopteşte Manoil, nu schimbaţi cursul
Vacului ce ne-ncongioară, nu e vremea de-a domni
Unul ce pe spada giură,-a vecinicei democraţii.
Jun fiind, ceteam dân Bairon, şi mă prinse dorul mare
De-a porni curând la luptă, de a isbăvi popoare,
De-a zdrobi-n călcâi tiranii cari sângele îl beu
Neamului valah sireacul, neferice neam al meu…
Am voit – parcă sunt veacuri dă atunci – ca în zaveră
Să retez la capuri hâde cu cealma au tombateră,
Dar îmi picură-n ureche un glas dulce ca o vrajă:
„Manoile, de vrei lumei să îi fii călită streajă,
Liberează-te pre tine mai întâi, ş-apoi pre cei
Ce se-ndoaie subt călcâiul de smintiţi şi de mişei."
Nu, prieteni, pentru mine o ilusie e totul,
Ştiu, jertfeşte pentru ţeară al lui sânge sanchilotul,
Laudă-i aduc, dar însă nu-l mai pot urma nicicum:
Eu al veciniciei doară trag în pept amar perfum.
Doar un vers de-aş scri, în care ca în picurul dă rouă
Ghemui-s-ar lumea toată, veche dară totuşi nouă,
Doar un vers de va rămâne după mine, mă socot
Mai ferice ca un înger şi mai sfânt ca Savaot.
Dar acum mă veţi certare că adânc închis în mine
Nu mai văz a ţerii jale, nu mai plâng a ei ruine,
Soarta, nu mă mai sfâşie, a crunt neamului robit.
Veţi ajunge vreodată de a şti cât aţi greşit.
Doamne, ce mi-ai pus în mânuri soarta ăstei naţii triste
Şi prea vesele dodată, optimisto-pesimiste,
Doamne, traghicomedia ce mi-o vezi cu ochi apoşi
Şi mă laşi ca să-mi duc crucea pântre măscărici, ca-n Bosch,
Izbăveşte-mă o dată, fă să arză tronul ista
Şi palatul să se darme cu noi toţi! O, Gianbattista,

Nu e *corsi*, nici *ricorsi* în ferbintele-Orient
Ci dodată amândouă, strânse lent şi violent,
Ca balaurul ce coada el cu colţii şi-o sfâşie
Şi cum piţigoiul gheara-şi pune-n gât, în colivie.
Voi, tirani ce-mpingeţi carul către chinuri şi dezastre,
Temeliile veciei orice-aţi face-s ale noastre,
Cari umplem foi cu peana la opaiţ cu oloi.
Voi, întoarceţi-vă veseli şi slăviţi, întru noroi.
Îmbrăcaţi în cabaniţă p-altul, care ar dori-o.
Cât de mine, n-aveţi grijă, cumva pânea mi-oi plăti-o…
Toţi să-ncremenesc, că-n sine cugetase fiecare
Să chivernisească ţeara doar Manoli că e-n stare,
Însă nimenea răspunsul să îi dea nu avu vreme,
Că s-aud pă colidoare lălăială şi blesteme
Şi pătrunde pă trei uşe în salonul cu oglinzi
Trei podghiazuri deşuchiate ce cu pusce trage-n grinzi,
Ce, rufoşi ca şi ocnaşii, cu basmale-n cap soioase,
Se rânjesc ivind dinţi d-aur pântre barbele nerase,
Ce la gâturi are cruce şi la brâu are junghere:
Palicarii sunt, ţâganii cu copii şi cu muiere
Şi piraţii ce duhneşte a pesmeţi şi a rachiu…
Împle sala cea de marmori trup de oaste fistichiu.
Unii, nehaliţi de zile, se azvârlă pre ospăţ,
Lipăind dân farfurie condeiate cu răsfăţ
Or rupând dân purceluşul de pă tava cu lămui;
Alţii ochii îi roteşte după sânuri dă statui;
Cei mai mulţi însă se-nfrână, că-l zăriră pă Iaurta
Ce o dată-a dat cu pumnu-n measă, şi o dată scurt a
Răcnit, feara cum răcneşte când străpunsă-i de săgeţi:
— Azvârliţi cele tacâmuri! Ascultaţi aci, lăieţi
Palicari şi voi, tovaroşi ce am tâlhărit pă mări!
Dă acuma ale noastre sunt aceste largi cămări.
Ce ereaţi când încă brânca asta cea cu părul roş
Preste voi nu o pusesem? Cuţitari şi ticăloşi,
Care potera cu flinte vă vâna ca potârnichi,

Vieţuiaţi c-o coajă neagră şi c-o mână dă ridichi…
Voi, ţâganilor, barosul şi ghiocul şi ciorditul,
Aste trei pă toată vieaţa v-ar fi fost la toţi ursitul
De eu însumi şi Zotalis sân Iaurta n-ar fi fost;
Palicarilor, o viaţă aţi fi dus-o numa-n post,
Fămei curvele dân porturi, nopţile mereu dă cart,
Şi sfârşire-aţi todeauna spânzuraţi de vun catart…
Iacă, v-am făcut prea nobili sanchiloţi, ce vecinic luptă
Doar în slujba libertăţei, cu o sabie neruptă,
Ş-am învins, şi-acuma clipa răsplătirii au sosit:
Lambros: dregător cu fală; Ghiorghios: boier velit;
Treti logofăt: Spirachi; Mavru, mare vistier;
Sperlea cămăraş; Pastramă vornic; Gogu pivnicer…
Toţi intraţi în boierie, toţi veţi fi pitari, serdari,
Agă şi zapciu alege-om dântre-ai noştri palicari,
Consuli la Stambul, la Roma om trimite, şi la Beci
Dântre cei ce pre nemţeşte ştiu cuvinte douăzeci…
Doar un punt rămâne-n aer… Fericit al meu norod,
Mă întreb oare pre cine să ne ungem voevod?
Aide, să aud propuneri… Încă nu am auzit?
Vă gândiţi ceva mai iute, că sunt cam apelpisit!

Cred că bănuieşti prea lesne, cetitor, pe cine-alese
În vuire dă pistoale gloata cea cu laţe dese.
S-au revizuit puterea, dar nemic nu s-au schimbat…
Că aceleaşi piei dân spete biet rumânului s-au luat,
Caţaonii că-s aceiaşi subt alt nume, e ştiut.
Pre când crâncenul Iaurta pune-n tron al său şezut,
Urmând el ca să domnească cum i-i firea, ca o fiară,
Cu Zotalis lângă sine, noi ceilalţi eşim afară,
Cari mânurile dalbe le voim, şi nemânjite.
O luăm pân colidoare şi pân sale încâlcite,
Cu panouri şi vitrine unde săbii sunt, şi zale
Cum şi-antice pergaminturi întărite cu paftale.
Coborâm pă scara lată ce în marmur roşu-i scoasă
Şi ajungem la ieşire, ceată foarte caraghioasă

Năvălind dodată-n centrul Bucureştului de az:
Maşini mici şi camioane vin talaz după talaz,
Nastratin şi Leonidas ei pe loc rămâne mesa
Fetişcane-n blugi când vede cum li se suceşte fesa;
Manoil nu-i vine-a crede, în lumina aurie
Tot văzând cum trecătorii intră în cofetărie
Sau se bagă subt pământuri în pasagiul cu metrou.
Ne frecăm la ochi de parcă un miragiu, un halou
Ni s-a năzărit; se uită ca la urs la noi cei care
Pe trotuar păşesc alături sau se-ndreaptă spre parcare,
Crezând că suntem actorii vunui film istoricesc.
Zăpăcindu-se, iroii epopeii să opresc
Drept în mijlocul dă stradă, făr-a vede că dân faţă
Miliţian cu walkie-talkie şi în dinţi cu strungăreaţă
Vine-ntins cu carneţelul către ei… Scăpai doar eu,
Care către Sfântu Gheorghe-o luai la goană teleleu,
Să îl iau pă 21 şi acasă să ajung,
Zorzonat, boit şi straniu ca un arhetip dân Jung.

Fiorituri, înluminiuri, lujeri, bucle şi spirale,
Când înting în prav dă aur cu penelul cel mai moale,
Să mai condeiez o viţă dântr-un păr de heruvin,
Când peniţa moi în purpur să scriu florile de crin,
Nu ştiu cum, dară să strânge al meu duh în al meu pept,
Mâna-mi tremură pă filă, parc-ascult şi parc-aştept
Cineva să-mi plimbe peana preste filă de la sine,
Sângure ca să să scrie buchiile levantine.
Eu mă ştiu de neputinţe încărcat şi vlăguit.
O, Levant, o reverie fără mijloc şi sfârşit,
Foloseşte-mă ca sculă ce te dăltuie-n noroi,
Ceară, hiacint şi aur, şi aruncă-mă apoi!

CÂNTUL AL DOISPREZECELEA

O, Levant, Levant feroce M *Filologos, cari deştul cerci a pune pă dantea* M *E octombrie 30* M *În fantastic clarobscurul palierului de bloc* M *O sticlă de Jidvei* M *Cristişor* M *Auctore, ţii tu minte* M *Ce să facă învăţatul* M *Bila dă cleştar plesneşte* M *Gene în gene staţi şi buze-n buze* M *Însuţi, cetitore, kaghemusha* M *Pentru sfânta Libertate* M *ADIO!* M *LEVANTUL*

Floare-a lumilor, otravă ce distili între petale,
Semilună care aur pui pă turle dă cristale,
Vis al leneşei cadine ce pe perini de atlaz
Fundul greu strevede dulce pân şalvarii de Şiraz,
O, Levant, ostroave-n marea limpezită ca paharul,
Sertăraş unde miroasă cimbrul şi enibaharul
Ce Dimov într-o poemă n-apucă a mai descri,
Zeci de tronuri hâde-n cari şade câte-un Hangerli,
O, Levant, Levant feroce ca şi pruncul care bate
Cuie într-o pisicuţă adormită – cine poate
Neagra ta tristeţe-a trage-n al său pept şi a sta viu?
Când pornii poema asta cât eram de cilibiu!
Joacă îmi părea a face să trăiască-n epopee
Şpangă de bărbat alături de pept fraged de femee,
Stiluri mult sofisticate să aduc dântr-un condei
Cum călugărul înfloare pergamintul dă minei.
Ticluiam, cu muzichie dă clavir şi dă spinetă,

Vreo istorie pe apă, vreun soi de operetă,
Plictisit fiind de joasa poesie-a vremii noastre…
Cum suceşte cofetarul acadele roz, albastre
Împleteam şi eu la frase, umilitul condeier
Râdicând nu turnul Babel, ci doar tortul lui Flaubert.
Cine-ar fi crezut vreodată că o lume-avea să iasă
Vânturând aripe ude, dân gogoaşa de mătasă
A Visării, Poesiei… Doamne, Doamne,-ţi mulţumesc!
Folosişi iar carnea-mi slabă la ceva nepământesc,
Străvăzuşi iar lumi frenetici pân mocirla mea dă sânge,
Din nou bila cea vrăjită-n palma mâinii mele stângi e!
Însă dar acuma prav sunt, ţăndări, scrum e-a mea făptură,
Căci atinge-a-l pre Înger nu poţi făr-vătămătură…
Poate preste ani dă zile, cetitor, cu a ta viaţă
S-o intersecta această máhină de smalţ şi ceaţă
Ce mănâncă al meu creier, ce subjugă al meu duh.
Ori, va arde, iară fumu-i se va perde în văzduh.
Nu îmi pasă: iată, *este*! Cum n-a fost nicicând ceva!
Filologos, cari deştul cerci a pune pă dantea,
Arătând un nod ori altul că nu-i bine-nfiripat,
Că greşale zeci şi sute-n macrameu s-au strecorat,
Că de ce am zis aicea „viţiu“ şi acolo „viciu“,
Nu pricepi că în poema-mi totul este artificiu?
Nu te râdica dasupra calapodului. Acolo
Poţi a fi al declinării şi-al morfemelor Apolo,
Dar aci, monşer, mă lasă…
E octombrie 30.
Lucrez în bucătărie. Suflu-n degetele reci.
Gaze sunt mai mici ca unghia, ca petale de-albăstrea.
Zaţ de nechezol mânjeşte fundul ceştii de cafea.
Sunt pe masă doar borcane nespălate, şi-un cuţit:
Se reflectă-n lama-i oablă chipul meu nebărbierit.
Un borcan de Ness cu zahăr. Pe perete calendar

De hârtie cu o poză: un amurg de chihlimbar
Şi copaci gălbui, rugina ce-şi împrăştie în zona
Lacului. Sub poză scrie RED ROCK CROSSING, ARIZONA.
E murdară, deşelată a mea „Erikă“. Perdeaua
Cade strâmb. Prin geam se vede ficus mic în tinicheaua
Din balconul plin de rufe de la blocul următor.
La casetofon ascultă Cristinuş în dormitor.
Peste toate-nchipuieşte-ţi o lumină albă-gri
Dezolată ca un putred, vechi de secole, verni.
Eu? Gândesc mereu la viaţa-mi. Altceva nu ştiu a face.
Rătăcit prin vise limpezi, prin realităţi opace,
Încercând a înţelege. Ce? Nu ştiu, nu dibuiesc…
Cum se face că am vene, cum se face că vorbesc.
Cum de mă închid în cosmos ca tatúu-n carapace…
Protejează oare pielea-mi de-alte cosmosuri vorace?
Sau mă aflu într-o burtă, embrion zgârcit şi flasc,
Şi-atunci unde şi-n ce formă se aşteaptă să mă nasc?
Ori… Dar ţârâie la uşă.
— Mircea, ia vezi cine e!
(Strigă Cri, pe când caseta cu John Lennon pâlpâie)
Prin vizor nu văd nimica, este becul spart pe hol,
În schimb vine pe sub uşă damful veşnic de formol.
Ezit. Dacă e lumina? Cu ce dracu s-o plătesc?
Lanţu-l scot şi întorc iala. Deschid larg. Încremenesc.
Cetitor, văzut-ai oare fie şi cu ochiul minţii
Pânzele lui Rembrandt unde luce-n beznă numai zimţii
Dă la coif, muiate-n aur câte-un ochiu, un profil,
Iară restul să ascunde-n întunericul tiptil?
În fantastic clarobscurul palierului de bloc
Astfel luce numai danga cavalerului Languedoc,

Colierul cel de dalbe mărgărite dă pe peptul
Zenaidei, cum şi ceasul cu capace, înţeleptul
Ce îl poartă,-Ampotrofagul, atârnat dă gât cu lanţ.
Dân bărboi să văz doar ochii sturlubateci şi berbanţi.
Nastratin mahomedanul, însă care-i plin dă minte,
Îi luceşte catarama dă argint dă la veşminte
Ce un crin închipuieşte, dăltuit în filigran
(Pă petalele-i învoalte este scrieri dân Coran).
Zoe, ce să sprijineşte pă panoul cu HIDRANT
I se văd în cocu-i ace cu cap fin dă diamant,
Iară nobilul Manoli, cea mai dragă a mea finţă,
Becul dă la lift lumină zâmbetu-i dă neputinţă,
Dă desgust, dă osteneală… Iată, sunt în prag cu toţi
Cari nepătaţi rămas-au, dulcii mei simpatrioţi
(Căci mi-e ţara Libertatea).

— Dragilor, iubiţii mei!
Bun-venit, haideţi în casă! Ce? O sticlă de Jidvei?
Vai, şi flori, sunt crizanteme… Tipicari mai sunteţi, frate!
Cri, ia vino, avem oaspeţi! Imineii nu ţi-i scoate,
Nastratine, of, ce dracu, crezi c-aicea e geamie?
Să vă pup, şi-acuma aideţi iute în sufragerie.
Pre când toţi s-aşează unde nimeresc, le pun s-asculte
Un Paul Simon de pe discul ce-l posed, cu hit-uri multe,
Şi-atmosfera se-nfiripă… Când pe uşă-apare ea.
Bila dă cristal o ţine, schinteind, în palma sa.
Cristişor, prin lumi obscure des mă poartă al meu duh,
Degetele-mi sunt rachete răşchirate în văzduh
Gata de-a ţâşni să prinză ceaţa galaxiei toată
Şi s-o stoarcă şi s-o beie cu o gură însetată,
Crieru-mi castel dă sare-i cu o mie dă statue
Pă cornişele abrupte, pă frontoane şi gurgue
Şi-n castel domneşte-n tronu-i embrion hidos, zvâcnind

Care după ce s-o naşte Moarte se va fi numind.
Dar perdut în nebunie şi-n vedenie şi-n vis
Ştiu că tu eşti lângă mine, săruţi ochiul meu închis
Şi m-aduci napoi în lumea lui aici şi lui acum
Desprinzându-mi de pe umeri aripi ce miros a scrum.
Pui pe masă globul palid ce reflectă-n ape grele
Deformatele ferestre, draperiile rebele
Şi zâmbeşti spre fiecare dântre oaspeţii-nsemnaţi.
Oh, îţi vine a merveliu în T shirt şi-n prespălaţi!
Mergi apoi să faci cahveaua. Noi sorbim dân vinul roş
Şi aducerile-aminte ne-ncovoaie ca pe moşi,
Ne doboară nostalghia:
— Auctore, ţii tu minte
Cum plutea caicu-mi sprinten prin a mării labirinte
Ca un piepten trecând iute pântr-un păr împarfumat?
Vis de cruntă răzbunare sta în peptu-mi înfocat:
Să suguş făţărnicia a tiranilor ce greu
Talpa cismei îşi apasă preste tristul neamul meu.
Dară însă-n drum spre Zante, floarea mândră levantină,
Ne-au robit listopiraţii, ne-au legat fără de vină
Şi-l zărirăm pe covertă, legănându-şi moale burta
Pre călăul crunt al mării, pre sălbatecul Iaurta.
— Ce în urmă (cu scrâşnire Zoe se vârî în vorbă)
Vându revoluţiunea pentru-o lingură dă ciorbă,
Căci ce poate fi domnia la munteni? Un mezelic.
— Dar pe-atunci, reluă Manoli, s-arăta un inamic
Al tiranilor. În cursă am căzut ca şi un prunc.
Oh, să dai lumina lumii pentr-un jalnic *hic et nunc!*
— Aţi ajuns cu toţii-n Zante, zornăind de icusari,
Zenaida v-aşteptase cu treizeci de palicari
Şi bătând cu pumnu-n masă au ieşit de subt gheroc
Cea mai stranie iscoadă, cavalerul Languedoc…
— Zieu că nu ştiu nice-acuma cum ajuns-am, ma parole,
Subt măsuţa cu intarsii unde mă dăduşi de gol.
Parcă mă născui dodată, pintenat şi-nzorzonat…

Pe ţaruki şi paluki la moment eu am jurat.
— După asta, ţineţi minte, blestematul şi jivina
De Ianache Aricescu, care nu vedea lumina
(Măcar de n-ar fi văzut-o niceodată de atunci)
Dă din ocnă ne trimese carte cu poveţe lungi…
(Poate agăi tot mai cântă, da cu glas mai supţirel…)
— Ş-apoi, bată-vă norocul, tot suceam un şurubel
De la máhina ce merge pân văzduh, la Hosna,-acasă
Când zării dân înălţime gloată multă ce se-ndeasă
P-ai mei ţărmuri cari lumea nu-i ştia şi nu-i călcase.
Doar un semn puteam a face şi i-aţi fi-nălbit cu oase.
— Ai noroc, om fără minte, că mai sunt şi eu cu tine
Ca să-ţi piaptăn barba, părul, să te scot dân şugubine,
Eu, rumânca, eu, ce vecinic trâmbiţez unde-i nevoe
Dimineaţa libertăţei în Ploesci lucind, eu, Zoe!
— Am îmflat aerostatul şi cu Ercul în spinare
Ne suirăm în nacelul ce ne poartă preste mare.
— Apropó, unde-i momâţa? grăi Cri sosind cu tava.
— Imediat ţi-oi spune, însă docamdată dă-ne cava.
Mmm… e ness…
— Păstram o ţâră pentru vreo ocasiune…
— Uite-l şi pe Ercul, zise Leonidas, şi îşi pune
Jos desaga ce pe umăr o purtase neştiut.
Omuleţ ţâşni cu coadă, cu buci roşii la şezut,
Ce să caţără pe rafturi burduşite, subt tavan.
Ne privea pe toţi d-acolo cu un ochiu dă catran.
— Dar, grăi şi Zenaida, ce-avea ruje în obraze,
Momâţia-sa muşcase dân balon, ieşiră gaze
Şi căzurăm în ostrovul ce în formă e de H.
Asta fu în cântul şapte. Auctore, ne purtaşi
Pântre maţele dă peatră unei grote und-schinteie
Flori dă mină, şi-n adâncuri întâlnit-am o femeie
Răpitoare, care globul dă cristal ţinea în mânuri.

Cârlionţii-i ardeau aprig, lăsau să să vază sânuri
Printre leasa lor de ambră…
— Era feea Hyacint.
Ea te-a îndreptat pre tine, Manoil, în labirint.
Ce-ai trăit acolo, numai cetitorul o să ştie,
Iar nu voi, cari viaţa vi-i făcută dân hârtie,
Personagii mult-iubite. El acolo am fost eu,
Precum preotul jertfeşte în altaru-i pentru zeu.
Estimp, hoţii lui Iaurta au dădut o luptă-n vis
Cu mahomedanii, cari pre ei toţi i-au fost ucis,
Fără Nastratin, cahfeaua ce-l salvase dă la somn.
— O, Allah să te protege, să te facă-n raiu domn
Cine-ai născocit cahfeaua! Oh, licoare sfântă, sfântă,
Cari cu degetele-i brune nervii lâncezi ţi-i frământă,
Cari inspiraţiunea ţi-o atinge cu-a sa geană,
Ochi lichid dă hetairă ce-l sorbeşti dân filigeană,
Oh, cahfea, oglindă neagră de din care iese versul,
Lumilor în limpezime le arăţi, fantast, reversul
Ca în ţarina pustie a singurătăţii tale
Elefanţi să se arate, în procesiuni domoale,
Cari pe spinări au chioşcuri, stâlpi suciţi, grei de agate
Şi perdele de mătasă, şi în frunte nestimate…
(Zisă Nastratin pe nare trăgând aburul de vis.)
— Furii se împreunează la ţâgani cu Zotalis
Şi să duce, umblă şatra pân Bulgaria turcită
Pân-agiunge tocma-n Giurgiu, la raiaua-mpleticită,
Unde cruci şi semilune pă cupoli şi minarete
Danţă-n glas dă tamburină, tumbelechi şi minavete,
Unde traiul este dulce ca rahatul cu fistic…
— Acoleá, grăi Manoli, vrui a te zări un pic,
Auctore, căci adesea eu m-am întrebat în sine-mi:
Oare cine-i zeul cărui închinăm a noastre inemi,
Cine ne dădu fiinţă dân gândire şi dân har?
— Şi dân tortă-ai scos o mână unsă dă rodozahar,
M-apucaşi de guler iute şi dodată-s în Levant!
— Nu puteam privi la tine, parc-ai fi dă diamant.

Tot umblând pân târg, o babă în o sară ca şi tuciul
În beserica ne duse, care îşi prefiră luciul,
Luciul turlelor dă ceaţă pă subt luna dă argint.
Acoló ivi Hermina, labirint în labirint,
Glasul lumilor crestate una-n alta, şi curate,
Cosmos arzător ce-n minte bruma aripelor sbate,
O colombă androgină pură ca un fulg de nea…
— Ca să ne ferim de patemi şi de pohte ne spunea.
Am umflat dân nou beşica şi ne înălţăm subt stele
Ce ca la Crăciun şi-aprinde stanioluri, poleiele,
Serpentine şi beteală, globuri, nuci văpsite-n aur…
Dupe noi se ia cu arcul un sălbatic de ţintaur,
Scorpionul va cu arcul cel dân coadă să ne pişte,
Taurul pufnind pe nare ne aleargă pă mirişte
Iar Balanţa să înclină şi ne-atinge cu un talger…
Să vedea subt noi pământul, dă la Moscu pân-la Álger.
Preste Bucuresci ajuns-am, îl zărirăm dân nacel
Poleit în clar dă lună, mirosind a pătrunjel
Şi a urdă şi a vinul ce îl bei dân căni dă lut
Şi-a muiare ce îşi pune busuioc în aşternut.
— Pă dasupra urbei care îngeraşii roz dă stuh
Şi-i presară pă cornişe, şi-i ţâşneşte în văzduh,
Înfruntat-am galionul ce dă lebezi era tras
Şi fămeie-avea în faţă, cu cercei focoşi dă stras.
Apoi ne-am vârât sub fila sidefie la coloare
A „Levantului“, şi seculi rătăcirăm pân culoare
Pimniţe şi bolţi dă peatră, până-n sala am ajuns
Unde să disolvă-n aer cele sluge şi cel uns…
— Manoil nevrând, Iaurta fu vulpoiul care puse
Dosul lat pă al puterii scaun cu perniţi şi huse
Iară noi eşirăm iute dân (vădit) palatul Şuţu
Şi ne prinse miliţianul cu pistol şi cuţu-cuţu
(Agrăieşte Leonidas) Dar curând ne dădu pace
Şi-am eşit pe Colentina după-ntortocheri buimace…
— Bravii mei, deloc îmi pare rău acum de a zaverii
Eşuare. Nu ai lumii ci-ai visării fiţi boierii.
Să te-afunzi în tine însuţi copleşit de volutate,

Să înalţi o cugetare subt un cer dă nestimate,
O poemă a rostire să te-ndemni, un mehanism
Să-ntroloci, iată ce poate omenescul iroism.
Mai mult nu e pentru mine şi nu iaste pentru voi.
— Dar atunce cum rămâne cu-a sârmanilor nevoi?
(Zoe să sculă-n picere şi începe-a să primbla
Pân odaie, dă la uşe pân la galbina sofa).
Ce să facă învăţatul? Să să apere pe sine,
Dân singurătatea-i tristă pentru-a răspândi lumine,
Au să lupte cu puterea în primejdie de cap?
— Zoe, chera mu, dân astă grea dilemă n-am să scap
Câte zile voi aveare, zisei eu. De eşti un laş,
Poţi în schimb a ta gândire omenirii să o laşi,
Dar căznindu-te pe tine zi de zi şi strângând geana.
De te bagi, în năclăială îţi frângi gâtul şi-ţi frângi peana…
E poema asta-n care vieţuim, este „Levantul“,
Mărturie c-a alege nu-s în stare, că amantul
Libertăţei mai iubeşte şi-altă damă: Poesia,
Şi ar vrea ca să le-mpace. Când ar vrea a fi Mesia
(Dar de cuie şi piroane i-este teamă), când ar vrea
Doar evanghelist să fie, despre altul a scria
Cari el va fi jertvitul, eu să scriu la adăpost…
Laş şi verme-mi spun adesea, e amar paharul nost'.
Asta-i viaţa: Cel ce-n templu el a răsturnat taraba
Răstignit e, iar în locu-i se dă drumul lui Baraba.

Toţi tăcum. Sorbeam cahveaua până când se zărea zaţul,
Contemplam adânc în cuget visul lumilor, ersatz-ul
Cari soarta îl urzeşte pre al stelelor gherghef.
Bila arunca pe masă umbră pală de sidef,
Se-alergau în ea lumine, ni se azvârleau pe faţă.
Câte-o bruscă schinteiere torturează cu dulceaţă
Însetatul, vecinic singur, sufletul al meu şi-al tău.
Când dodată arătare ni se năluci dân hău:
Bila dă cleştar plesneşte ca un ou, cu sgomot tare,
Care ridică lui Ercul perii ţepeni pă spinare
Şi dân ou ceva se iscă: o maşină e de scris,

Mică, o bijuterie, însă creşte ca dân vis,
Până ne umplu odaia, pân-pe toţi ne-ncorporase.
Rătăcim prin arcuşoare, pântre pârghii uleioase,
Sus ne căţărăm pă taste, ce să lasă-n jos cu noi:
Tocit foarte este A-ul, X şi W sunt noi,
„Erika“ pă un dreptunghiu dă argint să scrijeleşte,
Carele cu-a sa lucire ne aproape că orbeşte…
Mahina apartamentul mi-l zobeşte şi se-ntinde
Până ce tot Bucuresciul sub carcasă îl coprinde,
Până carul i să-nalţă pân-la stelele dân ceruri,
Literi tari dă plumb să-mbracă în eternele eteruri
Iar în bandă să-ncrustează cochilie dă cuasari.
Átomii mahinei creşte ca cât stelele dă mari.
Este însuşi universul în de care locuim.
Un alt univers mai mare, gigantescul Elohim,
Cu degeţi schinteietoare dă cometţi şi supernove,
Bate la maşina asta transfinite, şuie slove
Pă cearceaful nemuririi în tăcere şi-n extaz.
Dă la astă viziune aveam lacrimi pă obraz,
Şi-orce lacrimă răsfrânge personagiile mele,
Trişti actori dân câte piese, răsipiţi pă canapele.
— Auctore, simt sfârşitul lumii noastre pe aproape,
Grăi dulce Zenaida, zdrumicând lacrima-n pleoape,
În curând uita-vei chinul şi vei scrie gios: FÂRŞIT.
Ce va fi dară cu mine şi cu frâncul meu iubit?
Vai, amorul nostru fuse scurt ca floarea ce să trece…
Fă să fim mereu alături, de nu ai inema rece!
— Vecinic brăţişaţi şi vecinic în sărut veţi fi uniţ'
Cum nu fură niciodată bieţi păstorii ai lui Chiţ,
Vecinic dragi şi dulci cuvinte veţi şopti; precum cei care-s
Împietriţi în amintirea lui Morel al lui Casares.
Sărutaţi-vă, în centrul ăstei camere difuze:

> Gene în gene staţi şi buze-n buze
> Întorşi cu carnea, venele-n afară,
> Surzi la troznirea lumilor confuze.
>
> În staţii triste de autobuze

În hanuri dintr-o viaţă-anterioară,
Gene în gene staţi şi buze-n buze.

În săli de seminar sau la partuze
Vă-mbrăţişaţi, vă contopiţi, de ceară,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

În faţa ţevilor de archebuze
Prin boală, prin ruină, prin ocară
Gene în gene staţi şi buze-n buze.

Mor galaxii ca pe nisip meduze,
Închise-aveţi ureche, pleoapă, nară,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

Eterni amanţi, încinşi ca nişte duze
Prin care jetul vieţii rupe-afară,
Gene în gene staţi şi buze-n buze,
Surzi la troznirea lumilor confuze.

Să dăsprind dân sărutarea aprigă ca şi o trântă,
Unde trup cu trup ca părul să-mpleteşte, se frământă
Unde os cu os, arteră cu arteră, gând cu gând
Suprapuse-n poza celui care se va naşte sânt.
Pre când toţi vitejii şade pe foteluri şi sofale,
Sună cineva la uşă. Cri, cu tava de ceşti goale,
Merge la bucătărie, iar apoi deschide uşa.
Cine crezi c-apare? Însuţi, cetitore, kaghemusha
Ta perfectă! O surpriză vrui aci să îţi rezerv:
Tu, ce aste ultimi şire, scrise moale, fără nerv
(Căci sunt ostenit mai tare decât aş putea să-ţi spui)
Le ceteşti. Cum fotografii la decorurile şui
Las-o gaură ovală unde capul dacă-ţi bagi
Ieşi în poză cowboy mândru ce-are franjuri la nădragi,
Te poftesc şi eu ca finţa să ţi-o vâri în Cetitor.
Eşti o jună graţioasă? Eşti un fante bătrâior?
Nu contează. Onorat sunt d-astă vizită ce-mi faci.
Doar acum suntem cu toţii, melancolici şi buimaci,
Adunaţi în jur dă globul de cristal ce ne reflectă.

Bun-venit în epopee, în rotunda noastră sectă!
Şi fiind cu toţii roată, cu un toast voiesc să-nchei.
Cetitor, întinde cupa. Stropul ista de Jidvei
Recompensă osteneala-ţi. Hai, ciocneşte cu noi toţi
Şi, fiindcă adventura aprigilor sanchiloţi
La final ajuns-au, aide să-nchinăm pentru ceva:

Pentru sfânta Libertate rădic cupa asta grea,
Pentru dulcea Poesie, pentru aripatul Vis!

Cetitor, dân ochii-mi lacrămi picură pă manuscris.
Cea din urmă-i fila asta. În doi ani dân viaţa mea
Plăsmuit-am epopee dă fistic şi dă halva,
Dimineţe dragi lucrat-am migălind şi asudând,
Lipind fiorituri gingaşe pe tortiţele de gând…
Ce-o să fac de-aci-nainte? Ce-o să scriu? Ce-o să trăiesc?
Oh, „Levant“, ca d-o fămeie dragă eu mă despărţesc
De visarea scrisă-n scoica-ţi. N-am să o revăz în veci.
Vieţuirea mi-o voi duce după zidurile reci:
Şcoală, casă, rude, boale… Nopţi vegheate până-n zio…
Nu mai pot să-ndur…
Adio, cetitor iubit…
ADIO!
Dân biblioteca largă, de pe rafturi încărcate
Manoil, ca într-o doară, carte mult ciudată scoate:
Are fila orbitoare, ca foiţe de cleştar,
Pe copertă-n literi d-aur, într-un fabulos chenar
E încondeiat

LEVANTUL

O deschide spre sfârşit
Şi ceteşte ce urmează cu glas moale şi perit:

„Dân biblioteca largă, de pe rafturi încărcate
Manoil, ca într-o doară, carte mult ciudată scoate:

Are file orbitoare, ca foiţe de cleştar,
Pe copertă-n literi d-aur, într-un fabulos chenar
E încondeiat

LEVANTUL

O deschide spre sfârşit
Şi ceteşte ce urmează cu glas moale şi perit:

„Dân biblioteca largă, de pe rafturi încărcate
Manoil, ca într-o doară, carte mult ciudată scoate:
Are fila orbitoare, ca foiţe de cleştar,
Pe copertă-n literi d-aur, într-un fabulos chenar
E încondeiat

LEVANTUL

O deschide spre sfârşit
Şi ceteşte ce urmează cu glas moale şi perit:

Anexă

CÂNTUL AL UNSPREZECELEA
(variantă)

DEŞERTAREA DEŞERTĂRILOR
AU CUM PIER PĂ LUME ÎMPĂRĂŢIILE CE SĂ
CREDEA VECINICE CĂ SUNT

– tragodie comicească în cinci perdele alcătuită dă
CHIR AUCTORE
la anul 1988 de la Naşterea Domnului
în târgul Bucurescilor

PERDEAUA ÎNTÂIA

(Turnu Colţii. Noapte spăimoasă, plină de simţimânturi cumplite. Streaja aşterne un pas după altul subt stelele fioroase, râvnind să fi fost acum subt cergă, în odaia străjerilor. La orice pas, armura îi zăngăne sinistru: zang, zang. Nările de catană încercată adulmecă în văzduh miros de răzmeriţă. Făcliile ard în părete şi în acest clarobscur un tablou pitoresc şi înfricoşat i se năzare dodată: Poporul suveran năvăleşte în turn: rufoşi, cu obraze flămânde, cu ochi desperaţi, cu pepturi goale, cu pumnii strânşi. Fămei proletare îl încolţesc. Ştrengari întind prăştiile să-i tragă la mir. Bătrâni scheletici cu fanatismul zugrăvit în priviri înalţă bastoane de frasin în mâinile descărnate. Din gloata dezlănţuită a flămânzilor se dăsprinde o vergină. Are peptul gol şi pistoale în mânile albe ca laptele şi gingaşe ca gâturi de lebădă. Este Revoluţiunea. Străjerul nu-şi mai poate desprinde privirile de pe sânii ei şi alte fantasmagorii, de departe mai plăcute, iau locul groaznicului tablou: străjerul e într-un pat

voluptuos, cu Revoluţiunea în braţe… Brusc, se dezmeticeşte, căci pe treptele de peatră ale vechii zidiri se aud paşi misterioşi…)

STRAJA

Stai! Stai! Cine e acolo? Dă parola imediat,
Că de nu într-o clipită jos din turn te-am aruncat!

UN GLAS

Musaca!

STRAJA

Bun, eşti de-al nostru. Ieşi din umbră.

(Apare un soitar cu o ladă curioasă în spinare.)

SOITARUL

Hai noroc!

STRĂJERUL

Cum, aşa-mi grăieşti tu mie? Un limbut, un dobitoc,
Măscărici care pe Vodă îl vindecă de urât
„Hai noroc" să-mi spună mie! Mie, care-a omorât
Străbunicul meu grămadă de tătari! Ştii cine-s eu?

SOITARUL

Vai, măria ta, mă iartă, dar în bezna asta-i greu
Vreun chip să vezi chiar dacă e o faţă luminată,
Dar-mi-te când nici o rază preste chip nu i se-arată.
Te-am luat drept o strajă proastă… Da smerit acum zăresc
În a tale trăsăture un ceva neomenesc.
Fruntea joasă şi-ncreţită, iată,-i semn de isteţime,
Ochii turburi te arată că n-ai ieşit din prostime,
Ci boier că eşti prea nobil, tot o apă şi-un pământ
Chiar cu Vodă! Nasul roşu, fălcile umflate-ţi sunt.
Astea-s semne că îţi place vinul şi că pe subt mese
La ospeţe cu ortacii tu ai adăstat adese,
Ca şi Machedon odată. Eşti desăvârşit în tot!
Gura văd că-ţi stă căscată, dinţii strâmb sunt puşi în bot
Ca la orice om de seamă.

STRAJA

Bine, bine. – Aşa zicea

Şi mămucă-mea sărmana, precând încă mai trăia.
Dar ia spune, ce-ai în ladă? De mâncare e cumva?
Să ghicesc: cârnaţi?

SOITARUL

Nu.

STRAJA

Brânză?

SOITARUL

Nu.

STRAJA

Plăcinte?

SOITARUL

Nici.

STRAJA

Halva?

SOITARUL

Nu mai osteni. Mâncare e, ce-i drept, dar pentru duh.
Mascaradă cu păpuşi e. Vodă vrea aci,-n văzduh
Ca să-l veselesc.

STRAJA

Cum, Vodă vine-acum?

SOITARUL

Cu tot divanul:
Şi polcovnicul, spătarul, logofeţii, aga, banul…

(aparte:)

Toţi cu capete rotunde, toţi guşaţi ca şi vierii,
Cu spinările plecate de cu vârful tombaterii
Mătură ţărâna-n faţa jilţului.

(către strajă:)

Va onora
Sfatul cel domnesc şi-a ţării luminată beizadea.
Am să-i veselesc pe dânşii la ospăţ în toată seara
Cu păpuşele-mi pestriţe: Vasilache, Marioara…

(Se aud iarăşi mulţimi de paşi urcând din greu scara. Sunt slugile domneşti care aduc cu ei tronul lui Vodă. Rostesc toţi într-un glas: „Musaca!“ şi o

mulţime de muzicanţi, scamatori, purtători de făclii, înghiţitori de săbii, dansatoare cu şerpi, funambuli, pompieri cu coifuri lăcuite, chiromanţi, zodieri se răspândesc pe terasa turnului. Un Regisore le dă ultimele indicaţii şi fiecare se aşază pe locul său, însemnat cu cretă în prealabil pe podea. Sunt prezenţi şi oameni dân popor cu sâneţele ascunse pre subt sumane. Un zodier în straie albastre semănate cu stele aduce lunetul, pe care-l îndreaptă spre uriaşa cometă care străbate cerul, fâlfâind încremenit.)

REGISORELE

Repeţim: când intră Vodă voi, verginele române
Mişcând şoldul graţioase îi aduceţi sare, pâne.
Hai, să văz! Hei, tu, Săftico, pasul fă-l mai legănat!
Estimp sârba voi pă funii s-o jucaţi neîncetat.
Logofătul o să scoaţă neşte panglice pă nas
Iar cât îi ţine discursul, cu tulumbele la pas
Să s-aţie toţi pompierii, căci prea multă-nflăcărare
În mulţime nu e bună, şi-i pricină de vâlvoare.
Voi, cari înghiţiţi săbii, hai în faţă! Ce v-am zis
Ca cu literi mai citeţe pe tăişuri să fi scris
Ştefan şi Mihaiu Bravul, Ţepeluş şi *Brâncovanul*,
Că lor le este urmaşul să priceapă suveranul?
Zodieri în strai albastru, ceva mai la dreapta staţi
Şi fiţi gata cu cârlige stelele să le-agăţaţi
Şi pe cer voi să le puneţi cum e bine pentru ţară
Ca nu cumva o stea proastă să o facă de ocară.
Muzichia-n imne nobili a cânta să se silească.
Nu poate meterhaneaua vreo muzică românească
A hori? Ce, tumbelechiul şi daireaua nu sunt bune
Ca să ţie hangul doinii „Foaie verde trei alune“?
Poate, chiar de miorlăieşte…

(vede câţiva ţerani în cojoace miţoase)

Da'cu voi ce e aici?

ŢERANII

Cu noi, alta-i socoteala… Ca să nu-ţi faci inimici
Nu-ntreba nemica…

(un ţeran îl trage pe regisore de-o parte şi-i arată un mic zapis cu pecete. Regisorele păleşte şi face câţiva paşi de-a-ndaratelea).

REGISORELE

Bbine… n-am văzut, n-am auzit…
Staţi şi voi cum v-a pus Aga, fie-i numele mărit.
Tu acuma, soitare!

SOITARUL

’Zent!

REGISORELE

Ai trei minute-n cap
Ca cu scălâmbări măiestre să îl bucuri pe satrap.

(îşi ia seama)

Voi să zic, pe preaslăvitul Vodă, lăudat să fie!
Înţelegi, doar trei minuturi şi-ţi trag astă draperie!

SOITARUL

Dumnezeu făcut-au lumea-n şase zile, lumea toată,
Cu munţi, cu cer, cu tăpşanuri, cu turme, cu pomi, cu gloată,
Iară eu să nu poci face panarama-ntr-un minut?
Şi-ntr-o clipă hidoşia în oglindă ţi-ai văzut.
De mai mult nu e nevoie…

REGISORELE

Gata! Vorbă în zadar!

(aparte)

Nu e prost deloc băiatul. Ce păcat că-i soitar!

(apar la braţ poeticii Curţii, messer Tripanosoma şi Ianache Aricescu, gâfâind de prea lung urcuş. Streaja le pune lancea în piept, dar la vorba magică „Musaca“, sunt lăsaţi să treacă. Regisorele îi întâmpină surâzător.)

REGISORELE

Plecăciune, plecăciune! Maestre, comment ça va?
Tocmai v-aşteptam. Cânta-veţi imnele la baclava,
Ca lui Vodă să-i priască bucătura.

TRIPANOSOMA

E O.K.

REGISORELE

Vă ţin loc în fruntea mesei, mai presus de alţi lachei.

IANCU

Monşer, arta mai presus e de oricare cămăraş.

(aparte, regisorelui:)

Apropo, cârnaţi au brânză subt tejghea aveţi cevaş?

REGISORELE

Este, este… Gata, locul vă luaţi cu toţi în grabă.
Nimenea să nu rămâie dacă n-are nice-o treabă
Că vine Vodă îndată cu suita lui, cu toţi!
Maestro, tonul la cântec:
„Rabdă, inimă, cât poţi“.

PERDEAUA A DOUA

(Se aud zgomote amarnice pe scări, bocănituri şi înjurături. După acestea din urmă, celor din turn li se pare că-l ghicesc pe Vodă. Izbucneşte muzichia, ţerancele cu pâne şi sare vin în faţă, danţatorii pe frânghie saltă cu prăjini pe nas, înghiţitorii de săbii dau capetele pe spate, iar ţeranii cu sarici miţoase duc mâna în sânuri. Alarmă falsă, căci de pe trepte apar ţiganii robi cărând mese şi scaune pentru ospăţ. Toată adunarea se desumflă, iar cei doi poetici laureaţi, care îşi şi luaseră lirele în braţe, le aruncă pe jos cu necaz. După un timp, alt zvon, urmat de aceeaşi mişcare a adunării, şi altă desumflare: de data aceasta sunt argaţii grajdurilor domneşti, cari aprind în mijlocul terasei un foc de balegi, ca nu cumva ţânţarii să supere pe Măria Sa. În fine, a treia oară este Vodă însuşi, dus pe umere de Sulea, un ţigan gigantic, care îndeplineşte slujba ereditară de gâde. Ţiganul fornăie pe nări ca un taur, pe când Vodă zâmbeşte şi face cu mâna tuturor care îl preamăresc. Are topuz de aur şi catifé în stânga, iar dreapta e încărcată de verigi cu pietre nestemate. Cabaniţă sinilie căptuşită cu vulpi şi îmbumbată cu berlianturi cât aluna,

ceacşiri de atlaz smochiniu şi iminei cusuţi cu sârmă de argint. Din timp în timp îi trage pinteni gâdelui care-l poartă. În nasul coroiat are un mic cercel care-şi aruncă lumina peste mustaţa făţarnică, orientală, care-i ţârâie până aproape de pept. În urma lui se ivesc pe scări boerii protipendadei, cum şi cei mai de mâna a doua, pitari şi serdari, toţi călare pe umerele câte unui rob ţigan. Uriaşele tombatere li se ciocnesc unele de altele cu sunete pâsloase. În primul rând se află beizadeaua, răsturnat pe braţele a patru ţigance mai mult despuiate, altele două făcându-i vânt cu ramuri de dud. Muzichia porneşte în ritm îndrăcit.)

LOGOFĂTUL

(păşeşte înainte şi strigă cât poate, ca să acopere muzica, dar din discursul lui nu se aud decât puţine vorbe)

Urmaşe a lui Mircea… concepţii geniale…
Beserici ctitorite… nădejde… nu… parale…
Nici… cinstea, omenia… popolul truditor…
Şi patria, în fine… şi nici un… venitor…
Cu toţi o ducem astăzi… cu mult… mai bine… lipsă…
Tu feara… cu tăişul… cea dân Apocalipsă
Balaurul… cu lancea… ucizi… un neam întreg…
Prinos şi închinare… învrednicit strateg…

(muzica încetează, Vodă întinge o bucăţică de pâne în sare şi o vâră în gura lui Sulea, care o înghite recunoscător. Toţi îşi fac programul după poruncile regisorelui, pe când Vodă ia cuvântul)

VODĂ

(către Divan)

Unchi, veri şi verişoare, cumnaţi şi cumnăţele,
Mai ştiţi când în junie jucam la belciugele
De se mira Fanarul cât sunt de iscusit?
Domnia de pe-atuncea mi s-a proorocit.
Ce n-am acum? Avere? Mi-i ţara-mbelşugată
De-aicea miere, lapte se scurge-n lumea toată.

Noroc? În scăldătoare făcut-am eu de mic:
Toţi cei ce-mi stau în preajmă preafericit îmi zic.
Amoriu? Dulce rază spre mine s-a pornit
Căci neamul mă numeşte mereu „cel mai iubit“…
Eu ţara aş putea-o oricând, ca un despot
Să-nham la teleguţa-mi, să-i pun zăbala-n bot,
Dar voi democraţie, dreptate pentru toţi.
Priviţi la cei ce danţă pe funii, ca netoţi,
La cei cari-nghit săbii, precum şi la aceşti
Ce prestidigitează cu vase chinezeşti.
Prin vot secret aleşi sunt de lumea din giudeţe
Şi plăşi electorale, pre noi să ne resfeţe.
Ce vreţi mai mult? Hai, Sulea, te lasă la pământ
Ca să descalec ţara, cum Basarab cel sfânt.

(Toţi se dau jos din cârca ţiganilor şi, cam crăcănaţi, se îndreaptă spre mese. Vodă se pune pe tron, în capul mesei.)

CALIMACHI

(aparte)

E-n toane bune tata… Acu să-i zic…

(către Vodă)

Părinte…

VODĂ

Ce-i, Calimică, tată?

CALIMACHI

(aparte)

Bătrân lipsit de minte,
Mereu doar Calimică îmi zice… E un chin!

(către Vodă)

Părinte, preaslăvite, eu ţie mă închin.
Ştii… căutat-am astăzi la tine în giubea
Dup-obicei… dar însă nu-i nici o mahmudea.
Şi am la „Uite popa, nu-i popa“ datorie
Nu una, nici o sută, ci mahmudele-o mie!
Deci, tată, te-aş rugare…

VODĂ

Iar bani? Nu-ţi dau un pol!

E goală visteria, ţi-o spui fără ocol,
Iar tu mă coşti o groază. Ia spune, vornicele,
Câte-are beizadeaua în târguri demoazele?

VORNICELUL

(deschide o condică uriaşă şi cântă pe o arie din „Don Juan“:)

Unspce-n Calafat, ţigance,
Patru grece la Galaţi.
Douăşapte de ţerance
În giudeţul Romanaţi
Paispce gingaşe-ovreicuţe
Pe la hanuri în Mizil
Care şapte sunt grăsuţe
Şi-alte şapte sunt slăbuţe
Şi-una-i fată de vechil.

La Corabia, o sută,
Şi în Ciorogârla trei,
În Târgovişte o slută
Dar mintoasă dumneaei,
O turcoaică la Agigea
Şi-o tătară la Feteşti
Amândouă tare gigea
Una-i rece, alta frigea.
Patruşase la Ploeşti.

Dar în Bucuresci…
Dar în Bucuresci…

TOT SOBORUL:

Ei, ei, câte-n Bucuresci?

VORNICELUL:

Şase sute-n Colintina
Şi treisute-n Sărindar
În Dudeşti chera Simina
Ce i-a dat un coliar,
De pe Podu Mogoşoaie
Adunat-a patruzeci
Brune, blonde şi bălaie,
Spălăţele sau cu zoaie,
Bogătane sau sireci.

CORUL FECIOARELOR ÎNŞELATE

(din off)

Arză, arză-n foc de pară
Calimachi, suflet hâd,
Că mă ia de soţioară
El mi-a zis, şi toţi mă râd.
Mi-am dat frageda făptură
Între mâne de satir,
Pângărit-a a mea gură
Inimioara de vergură
Şi-armonia dân clavir.

VODĂ

Ei, vezi? Nu voi nimica să ştiu. Eşti un curvar.
Dar basta! Logofete, era un soitar
Pe undeva p-acilea. Eu voi să iasă-n faţă
Ca cu păpuşe hâtre, Maria cea iubeaţă
Şi Vasilache tontul, pre noi să ne desfete…

LOGOFĂTUL

(bate de trei ori dân palme)

Să vie soitarul!

SOITARUL

Stăi să mă-nchei la bete!

(Mai mulţi îl iau în primire, scotocesc bine în cutia cu perdea pe care o duce în spinare, înţeapă păpuşele cu o andrea şi îl aduc în faţa lui Vodă. Acesta începe să râză numai cum îl zăreşte.)

VODĂ

Hai, prostule, rădică perdeaua şi începe
Iar censorul să fie aci, spre a pricepe
De vreo necuviinţă în text s-au strecurat
Au vreo cinstită barbă-i făcută de rahat.

(Cu multe temenele se înfăţişează Censorul. O cealma uriaşă pe creştet arată că e neam de ciocoi. Pe o cunoscută arie de Flechtenmacher îşi începe cânticelul, clănţănind un foarfece uriaş, ţopăind şi holbând ochii:)

CENSORUL

Eu sunt censorul lui vodă,
Personagi foarte la modă,
Care văz şi ce nu e.
Eu pândesc orice mişcare
Eu retez orice-aripioare,
Eu pui semne de-ntrebare
Pe oricare margine.
Refren: Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!
Eu sunt censorul lui vodă,
Aghioase, imne, odă
Publicarisesc de zor.
Fabuli însă au satire
Ciopârţesc făr' de-osebire:
Ce nu pute-a proslăvire
Pute-a furcă şi topor.
Refren: Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!
Voivozii naşte, moare,
Trec cârmirile subt soare,
Eu rămâi orice ar fi.
Foarfecele şi-ochilarii
Apără mereu şalvarii
Şi înfundă temerarii
Pân grozave puşcării.
Refren: Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!
Eu sunt censorul lui vodă
Personagiul la modă
Mai în oricare regat.
De-ndrăzneşte fiecine
Ca să scrie ce nu-i bine
Opul său făr-de ruşine
Hârşti, hârşti, hârşti, l-am retezat!

TOATĂ ADUNAREA

(cu vodă în frunte, care domină registrul sonor printr-un bas cavernos:)

Hârşti, hârşti, hârşti cu foarfica
La orice alusia!

PERDEAUA A TREIA

(Soitarul se vâră după draperia teatrului său şi scoate mai întâi nişte guiţături, cotcodăceli şi cârâituri. Vodă şi boierii cad pe spete de râs. Perdelele se trag în părţi şi apare Vasilache, cu căciulă ţuguiată de mocan şi bâtă uriaşă, noduroasă, în mâni. Se plimbă ţanţoş în sus şi-n jos. Brusc, se-ntoarce către auditor:)

VASILACHE

Ptiii! Ce de mai ochi beliţi
Şi ce barbe de veliţi!
Pehlivani şi tufingii
Ce tot roade la scrumbii,
Boeri vechi cu tombateri
Ce bea vin dân căni de feri
Şi boeri mai tinerei
Bagă nasu-n căni şi ei,
Toţi trage dân narghilie
Da tabac nu-mi dă şi mie!

(Un boiar mai hazos întinde tabachera. Vasilache o apucă bine, iar Soitarul scoate capul şi trage tutun pe nas.)

VASILACHE

(urmează)

Eh, în schimbul la tabac
Aide să vă fac pe plac
Şi-o păţanie să spui:
Mă plimbam odat pe grui
Pân-a nu să lăsa sara
Şi-o zării pă Mărioara,
Ştiţi, muiare cu…
(arată nişte ţâţe uriaşe)
şi cu…
(şolduri aidoma)
Care-n şură… uiuiu!

(apare Mărioara, mişcând molatic din şolduri. Se-nvârte pe lângă Vasilache, a cărui măciucă se

râdică încet până la verticală. Începe cu glas piţigăiat:)

MARIOARA

Vasila-cheee!

VASILACHE

Da-aaaa!

MARIOARA

Vasilache, vin' la muica,
Aide, scoate-o, scoate ţuica
Şi să chefuim aici,
Subt ăst pom cu mere mici.

CENSORUL

Tu chestia cu „scoate-o“ s-o scoţi numaidecât
Căci e alusiune la lucru prea urât
Şi s-aibă Mărioara mai mici şi şold şi ţâţă
Că ocna te mănâncă. Mai scoate-i dân tărâţă!

SOITARUL

(iţeşte iar capul)

Dar bine, frate, artea…

CENSORUL

Nemic nu voi a ştire!

SOITARUL

Baudelaire, Flaubert…

CENSORUL

Bolnavi sunt, nevrotici în delire
Ce otrăveşte duhul. Eu i-aş fi condamnat.
E la valahi amorul un *ce* tabuizat.
Agiunge! Mascarade mai ştii sau asta-i tot?

SOITARUL

Veliţi boiari, eu „Moartea lui vodă Tartarot“
Aş zugrăvi-o, ăsta (arată spre Censor) de ar închide botul.

VODĂ

Ei, hai, iubite Censor, aprobă Tartarotul
De mă iubeşti…

CENSORUL

Historic e opul?

SOITARUL

Da…

CENSORUL

Nu-mi place,
Că mulţi subt arhaisme ascund scorniri dibace
Cari se potriveşte prea bine şi acum.
Pre calpuzanii iştia eu i-aş preface-n scrum.
Zi! Aide! Dar ia seama că dacă Tartarot
Tărăgănează vocea sau face-aşa dân cot
Precum binevoieşte iubitul nostru domn,
N-o să mai ai nici pită, nici coperiş, nici somn!

(Soitarul se dă la fund şi pe scena luminată cu lumânări apare, pe tron, Tartarot-vodă, foarte ţanţoş, cu sceptru, cabaniţă şi coroană de aur.)

TARTAROT

Un comediante de bravură,
Domnesc de-atâtea zeci de ani
Făcând enormă lătrătură
În faţa unor gogomani!

Toţi laude-mi aduc puzderii,
Slăvite capuri de tirani,
De la reghina Engliterii
Până la şefii boşimani.

Valahia sunt eu, se ştie,
Cu uvrieri şi cu ţerani.
Ce comediant! Ce comedie,
Şi câţi în sală gogomani!

(apare Românaş, în costum naţional, cu un pistol imens, având gura în formă de pâlnie, la brâu)

TARTAROT

(se ridică de pe tron, care se dovedeşte a fi găurit, în scobitură aflându-se o oală de noapte)

Sfetnici, oala este plină!
Voi, miniştri, ce mai staţi?
Deşertaţi-o în grădină
Şi să vă înapoiaţi.

Gânduri nouă îmi veniră
Şi trebui să aprobaţi.
Planuri mi se năzăriră
Şi trebui să aclamaţi.

ROMÂNAŞ

Nu mai tot chema zadarnic
Că nu-i nimenea să vină:
Logofăt, spătar, paharnic
S-au vârât în vizuină.

Până când crezut-ai neamul
Că va sta tot adormit?
Uite, râul, uite, ramul
A furtună s-au zbârlit.

Câine, ţi-au venit clipita
S-a sfârşit cu visul reu.
Libertatea-n jos privit-a
Şi zări şi neamul meu.

(Românaş se întoarce către Vodă cel real şi îi vorbeşte cu patimă, pe când toţi au încremenit.)

Da, măreaţa libertate
Ce credeai că ai răpus,
Soarele cu raze late
Ce credeai că au apus!

Fraţi români, sculaţi odată,
Moarte, moarte la tiran!
Fraţi români, vă prindeţi roată
Şi începeţi liber an!

(Soitarul iese până la brâu în cadrul cutiei sale şi smulge pistolul de la brâul păpuşii. Îl îndreaptă spre pieptul lui Vodă şi trage. O bilă ridicolă se rostogoleşte din ţeava lui şi cade la un pas pe podea făcând un zgomot de bâlci. Străjile năvălesc şi îl prind pe Soitar, pe când Vodă se porneşte să râdă gros. După el se ia tot soborul, într-o cascadă de râsete ca la operetă. Râd tăvălindu-se pe jos, sufocându-se şi dând din picioare. Vodă tace brusc şi aproape imediat încetează toţi, în afara unui sfetnic durduliu, care continuă să râdă o vreme,

până îşi dă seama de situaţie. Toţi îl privesc îngheţat. Sfetnicul începe deodată să plângă. Urlă şi se boceşte, îşi smulge părul.)

SFETNICUL

Nu… nu, măria-ta…

(Vodă face un semn discret şi ţiganul Sulea îl ia la subţioară pe nefericitul sfetnic şi porneşte cu el în jos pe scări. Mult timp se mai aud, din ce în ce mai năbuşit, plângerile sale.)

VISTIERUL

(un bătrân costeliv, cu glas chelălăit de câine bătut)

Măria-ta, slăvite, ai fost prevăzător
Să îndoieşti cu ţărnă tot ce-i pentru popor,
Cahvea şi praf dă puşcă. Sârmane, soitare,
Doar cu moloz tu vrut-ai pre vodă a-mpuşcare…

VODĂ

Ha, ce tătar! Tu, Foltea, tu, Buză şi tu, Bogză,
Îl rădicaţi şi-ndată legaţi-l straşnic, cobză
De… uite, de lunetul acel să mi-l legaţi
Şi ţeava spre o steaua fierbinte s-o-ndreptaţi
Ca să se perpelească! Şi-acum să prăznuim
Că am scăpat dân cruntul complot şi vicleim.
Hai iute, piramida robiei s-o-njghebăm!
Hai iute, psalmodia puterii s-o cântăm!

(Apoteoza lui Vodă. Robii ţigani cum şi falşii ţerani se aşază în genunchi, pe spetele lor se suie şi şed în patru labe ciocoii mititei, preste ei, ciuciţi pe vine, boierii cu barbe, pe grumajii lor veliţii dân protipendadă, cu spinările îndoite, iar în vârf, Vodă, într-o posiţiune eroică, de statuă. Rămân toţi încremeniţi, în timp ce musichia execută o partitură asurzitoare, de circ. Pe urmă, întâi încet, apoi tot mai tare, până la un formidabil cor bărbătesc, de başi, care ar face să plesnească fereştile dacă ar fi, cântă toată adunarea, deschizând gurile exagerat şi rotind ochii în cap.)

CORUL

Putirinţa, putirinţa

Asta toată ni-i voinţa
Putirinţa, putirinţa
Ni-i credinţa.

Stau la unul sus în cârcă
Şi-altu-n cârcă mi se urcă
Putirinţa, putirinţa
Ni-i credinţa.

Orice spune ăl de sus
Eu ascult şi fac supus
Şi pe mama şi pe tata
I-aş da gata.

Aş da ţara toată-n jac
Pentr-o slujbă şi-un cerdac
Pentr-o traistă de merinde
Tot aş vinde.

Vorbe mari îmi stau în gură
Omenie şi bravură
Dară-s numai somnoroasă
Pentru clasa cea mai joasă.

Spun ce nu e, uit ce este
Pumnu-n gură, bâta-n ţeste
Putirinţa, putirinţa
Ni-i crediiiiiiiin-ţa!

PERDEAUA A PATRA

(Pe ceruri cometul abia ivit arde cu flăcări furioase, ca o lampă cu acetilenă. Unul dân robii de la baza piramidei se scarpină în creştet, iar vibraţia astfel provocată începe a creşte, se transmite la cei de alături, cuprinde toată piramida, care în cele din urmă se prăbuşeşte ca un castel de cărţi de joc. De la vlădică la opincă se dau tumba în ţărână şi se scol scuturându-şi giubelele. Se pun iar la masă, îi trag iarăşi cu vinul şi cu scrumbiile sărate, până ce streaja, care în toate scenele dinainte stătuse pe zid, cu ochii aţintiţi în zare, scoate din sân o trompetă minusculă, din cele folosite la ’77, şi sună în falset cunoscuta melodie a Alarmei. Vodă se îneacă şi toţi sar să-l bată pe

spete. Se reped apoi spre streajă. Joc de scenă foarte animat.)

TOŢI

Ce e? Streajă, spune-n grabă! Ce e? Mai curând grăieşte,
Că o spaimă cruntă-n pepturi ni să zbate şi tot creşte!
Ce e? Ce e?

STRAJA

Arătare! O beşică s-au ivit
Ce pân nori înaintează, şi subt ea coş împletit
Unde ca furnici, gângănii, oameni sunt. Ei vin încoace!

VODĂ

Hm… sosit-au… Voi, îndată scoateţi negrele capace
De pe ţeava de luneturi. Aricescu!

IANCU ARICESCU

(sare plin de zel)

Doamne!

VODĂ

Vină
De te uită-n astă ţeavă. Ei sunt?

IANCU ARICESCU

Ei!

VODĂ

(aparte, vorbind cu sine)

Ce şugubină
Te-ndemnă, Manoli, tată, ca să-ţi vâri gâtleju-n laţ?

(tare)

Voi, boiari ce vecinic şadeţi cu luleaua în târnaţ,
Toţi v-aţi îndoit de mine, toţi crezutu-m-aţi nebun
Când luat-am românimii şapte piei de subt zăbun,
Toţi în barbe murmurat-aţi… Numai Sulea, dragul meu,
Credincios îmi fu în toate, să-i ajute Dumnezeu!

El pe-ascuns veghea ca ţara să nu sufle, să nu mişte,
Sindicaturi liberale să nu iasă pă mirişte
Ca ciupearcele, şi nime să nu aive nici un gând
Ce nu l-ar slăvi pre vodă şi al său perfect orând.
Căci altfeliu răsvrătiţii ar fi vrut schimbări o mie
Barbe-n ţeară şi grecime şi năpăşti să nu mai fie
Şi-alte grozăvii… În zare îl vedeţi pe Manoil
Ce cu sanchiloţii vine să ne dea în brânci, tiptil!

(Mare emoţiune în adunare. Toţi se îmbrâncesc ca să apuce să se uite mai repede prin lunet.)

UN BOIAR

Zavergiii!

ALT BOIAR

Bagabonţii!

AL TREILEA BOIAR

Coate goale!

VODĂ

Aş, un moft!
Îi cunosc pre visătorii cu mânuşi de piele soft:
O să-i căsăpim, iar mâine le vom face vreo statuie
Unde-or sta în togi, şi musa cu fantastice gurguie
Le-o întinde peana.

SOBORUL

Doamne, înţelept eşti!

VODĂ

Să-i primim
Cum li se cuvine. Agă şi tu ăla cu chilim,
Vă luaţi ţeranii-ndată (ce sunt încercaţi zapcii)
Şi, cum coşul să coboară, atârnaţi-vă frânghii!

ŢERANII

(Călcând stângaci în opince cari li se dăduse de-a valma, iară nu după numere)

Înţeles!

VODĂ

Hai, toţi la locuri! Logofăt şi tu spătar
Fiţi c-un ochiu pre nacelă şi c-un altul pre soitar!

(La început cât o mărgică, mongolfierul purtat de zefirii cu plete argintii creşte până ajunge cât sfera tainică a lunii. Înghite câte una stelele lucioase, devorează şi balaurul cu coade blonde al fabulosului comet. Maiestuos, balonul se lasă asupra Turnului Colţii, lătrat cu turbare de miile de câini al mahalalelor. Nacelul atinge în fine terasa din vârf şi la un semn toată frământata adunare se azvârle spre el. Scânteie cumplite iatagane la lumina torţelor, funiile sunt retezate şi, uşurat, balonul se înalţă iar în văzduh, pierzându-se în nourii argintii. Din nacel sar vestiţii noştri căuzaşi cari, dacă i-ai uitat, ostenit cetitor, ţi-i aduc iarăşi în faţa ochilor: nobilul Manoil, frumoasa Zenaida, cruntul Iaurta, vestitul Ampotrofag şi apriga sa muiere Zoe, cavalerul frânc Languedoc, înţeleptul Nastratin, machiavelicul Zotalis (cari acum poartă de lanţ zburlita momâţică Ercul), precum şi plecata slugă a domniei tale, efendi Auctore.)

VODĂ

(frecându-şi palmele când îi vede pe toţi cu câte un jungher la gât)

Ha! Sârmanilor, crezut-aţi cum că doarme domnul ţerii?
Că nu-l apără cu pepturi desvelite uvrierii
Şi ţeranii? Iacă, ţeara v-a răpus, poporul demn!

MANOIL

(nălţându-şi fruntea nobilă şi fulgerându-l dân ochi pe tiran)

Caţaoane, mă slăbeşte cu al tău limbagi de lemn!
Ţeara! Tu vorbeşti de ţeară? Ţeară, ţarcul ista mare
Unde biet rumânul naşte, să munceşte ş-apoi moare
Fără nice-o bucurie, fără sărbători şi sfinţi?
Numeşti ţeară astă jale, ăst cuibar dă umilinţi?
Amlet glăsuia odată cum că Dania-i închisoare,
Nu fusese, cum să vede, p-a Valahiei ogoare
Ca să vază-aicea robii ce nu pot a zice cârc…
Câne, dântr-un colţ de raiu tu făcut-ai iad şi smârc!

Ţeară! Mumă zi-i mai bine într-un crâng batgiucorită
Cari pruncii-i zac în sânge, mumă plânsă, despletită
Ce se duce să s-azvârle într-un iaz cu capu-n gios…
Venetic, de ţeara noastră nu te-atinge!

VODĂ

(Îl ascultă atent, cu mâinile-ncrucişate şi cu un zâmbet de nepătruns. Apoi începe pe un ton neaşteptat de suplu.)

Serios?
Dar amarnic la mânie eşti, băiete! Ce să spun…
Eu sunt rău, o lighioaie, iar popolul tău e bun…
Nu cumva mai încurcată este trebuşoara asta?
Nu cumva tocmai valahii şi-au adus pă cap năpasta?
Nu căta numai la mine. Ticălos îmi zici? O ştiu.
Ci te uită cum toţi fură-n ţeara asta, şi zapciu
Da' şi rob, şi negustoriu, şi plugarul, şi fierarul,
Toţi iau mită şi plocoane, toţi îşi măsluie cântarul…
Doftorii, te uită, cari jurământ făcut-au lui
Ipocrat, ca a lor ştinţă să slujească omului,
Patruzeci de piei jupoaie de pe bólnavul ce zace
Şi îl lasă ca să moară de nu-i dă. Ast feliu face
Dascălul dân Sfântu Sava, calemgiii, ipistaţii
Ce rumâni sunt şi nu grécoşi, copilaşii ăstei naţii,
Şi tot astfel grădinarul la tarabă, foc să-l arză,
Ochii el dân cap îţi cere pentru un cotor dă varză.
Eu năpârcă sunt… să zicem… Dar ce sunt cei dân popor
Ce în faţa unui verme se tot plec linguşitor,
Ce mă laudă în târguri, ce mă cânt la şezătoare?
Ce sunt cărturarii cari mă tămâie ca p-un soare
Făr-ca nime să le puie junghiu-n gât? Ce sunt acei
Ce-i ajut să ia puterea şi să crească pă mişei?
Ori, priveşte-i cum îşi pune singuri piedică rumânii,

Cum cu geniile sale ei se poartă ca şi cânii,
Cum nu suferă neghiobul să-l întreacă fiecine
De nu-i mai neghiob ca dânsul, cum talantul i-o ruşine.
Nesăraţii pretutindeni pânea şi cuţitul are,
Şef şi *nul* ajuns-au, iată, vorbe asemănătoare…
Ori, te uită cum în târguri, în cătune şi-n conace
Unul p-altul să pârăşte, ştie potera ce face
Toată lumea. Îi pui masă ca un om de omenie
Fratelui, iar el aleargă şi şopteşte la agie
Tot ce zis-ai… Manoile, ia gândeşte, nu cumva
Sunt chiar domnul care ţeara dacă o întrebi, l-ar vrea?
Căci altfel nu se esplică cum mă rabdă, cum mă-ndură…
Da, îi vin ca o mănuşe ţerii estii fără gură…

MANOIL

(Care a ascultat cu fruntea înnourată cele spuse, începe a vorbi cu capul plecat, dar, pe măsură ce îşi găseşte vorbele, ochii săi capătă iarăşi puterea de a arunca flăcări.)

Minţi… ce spui sunt adevăruri jalnice… şi totuşi minţi…
E ticăloşit rumânul azi, e drept, dar umilinţi
Nu gustat-au niciodată ca în vremea de acum…
La înfometat virtutea se preface iute-n scrum.
Nici un neam scutit nu este, oricât el ar fi de mare
Ca să cază în tirane fălci prea lacome şi gheare.
Astfel să plecau râmlenii subt Nerone, Caracalla
Şi trăgeau cu umilinţă l-al lor car, muşcând zăbala,
Astfel nemţii să crâcnească nu-ndrăzni-vor subt Hitlér
Preschimbând în cruci dă scânduri triste crucile dă fer…
Tirania e o vrajă rea care dân om te face
Iepure sau porc sau câne. Cât ai fi de audace
Te trezeşti că-ţi creşte părul cenuşiu, de şobolan…
Vinovat nu este neamul care geme subt tiran!
Tu să piei, şi neamul ista va renaşte dân cenuşă

Ca un finix cu aripa mult învoaltă, jucăuşă
Şi or arăta rumânii în sfârşit la ce sunt buni!

VODĂ

(impacient)

Ambetat sunt! Agă, umflă-i pe aceşti vădiţi nebuni!

(Clipă de cumpănă pentru cărvunari. Va birui reacţiunea? Cei buni vor fârşi jertfiţi cum mieii cei nevinovaţi sfâşiaţi de fălcile lacome? Nu, căci există o Providenţă care totul vede şi totul judecă. Unealta ei se face vestitul Languedoc, care scoate dân sân un pumnal şi să repede cu iuţeala unei feare la Vodă. Înfundă pumnalul până la plăsele în peptul lui Vodă, scoţând un răcnet de triumf. Vodă rămâne o clipă nemişcat, dar apoi, în uimirea tutulor, îşi smulge cuţitul dân pept şi-l asvârle pe dalele de marmur. Începe să râză.)

VODĂ

Ha, ha, ha! Ce prunci dă ţâţă! Să mă omorâţi ş-atât!
Altceva nu ştiţi, de parcă o idee are gât
Ca în laţ s-o puneţi, parcă un principiu are-n stânga
Inemă ca şi oricare. Ce e-n mintea-vă, nătânga?
Agă, ce stai?

NASTRATIN

(în grabă, întretăiat)

Auctore, un coşmar e… Izbăveşte
Ale tale creature…

ZOE

Răul biruie şi creşte…
Şterge,-ndreaptă fila asta, nu se poate să perim…

AUCTORELE

(Ridică mâna şi toţi încremenesc asemenea unor statue de sticlă. Se plimbă melancolic printre personajele care deodată, surprinse de îngheţ în atitudini groteşti, îşi devăluie micimea, insignifianţa, artificiul. Spectatorul simte cu înfiorare, în fotoliul său din stal, cât de absurdă

este istoria: circ de purici, voci auzite de un nebun, viermi tubulari târându-se pe fundul oceanului. Personajele par figurine de zahăr colorat, praline umplute. Costumaţia de mascaradă, măştile de teatru kabuki le fac să spună limpede ceea ce Auctorele, el însuşi îndepărtat şi nefiresc, o spune cu o voce amară, depresivă. Aici este absolut necesar ca rolul Auctorelui să îl joace însuşi Mircea Cărtărescu, aşa cum este în realitate. Nimeni nu îl poate înlocui):

Nimic, nimic nu există. M-am născut şi voi muri. Lumea s-a născut şi va muri. Nimic nu e concret şi etern. Suferim, luptăm, râdem, gândim în mijlocul unor vârteje de aburi coloraţi, noi înşine un vârtej. Ce rămâne din dragoste, din tinereţe, din tortură, din imaginea sclipitoare a unui scoruş de munte, plin de boabe roşii, din labirintele primei copilării? Rouă colorată pe pereţii minţii. Nici măcar moartea nu există. Confundăm visele şi realitatea, ne mişcăm printre oameni care nu înseamnă nimic, citim poeme care nu spun nimic. Nici iad, nici rai. Nici limpede, nici tulbure. Spre sfârşitul oricărei cărţi, ca şi spre sfârşitul vieţii, nu-ţi rămâne decât să spui:
Nimic, nimic nu există. Poţi spera în mântuire, te poţi agăţa de religii sau poţi crede că viaţa asta este reală, concretă şi e de ajuns pentru un om. Poţi munci şi poţi lenevi. Poţi acţiona şi poţi contempla. Poţi să îţi imaginezi că dragostea e soluţia, panaceul universal. Dar dragostea nu durează, asta înveţi din dragoste. Dacă nu eşti tot universul şi dacă universul nu este etern şi nesfârşit, tu nu exişti şi nimic nu există.
Cine să înregistreze imaginea ta, tocmai a ta? Cine să spună: „el a trăit“? Cui îi pasă? Tu în tine, nici „tu“ şi nici „tine“ neînsemnând nimic. Lumi aruncate, gunoi de lumi putrezite şi aruncate, nisip de lumi. Vise visate în vise visate în vise visate în vise… Am fost un om, am avut ochii negri, faţa subţire, am fost întâi copil, apoi

adolescent, am scris cărţi, m-am căsătorit şi am o fetiţă. Îmi amintesc milioane de lucruri. M-am agitat, am plâns, am iubit, am gândit, am avut toate viciile şi toate virtuţile. Am încercat să înţeleg totul. Dar viaţa mi se va stinge şi va urma o noapte nesfârşită. Nu voi mai fi. De-aceea spun acum tot ce am înţeles trăind:
Nimic, nimic nu există.

(Auctorele scoate un manuscris voluminos din buzunar, taie cu două linii ultima filă, coboară în sala goală în care, pe primul rând, în fotoliul din mijloc, stai doar tu, cititorule, îţi zâmbeşte cu zâmbetul lui specific, printr-un rictus al gurii dezminţit de ochii trişti şi iese pe uşa din spate. Merge cu mâinile-n buzunare prin înserarea de toamnă (este 23 septembrie) privind tramvaiele care se scurg pe sub becurile protocalii, ocolind şantierele metroului, înfiorându-se de vântul care scutură frunzele uscate. Ajunge acasă, în blocul său de pe Nada Florilor. Încă din hol aude zgomotul maşinii de scris, care bate singură. Intră în bucătărie, îşi face o cafea şi continuă lucrul cu înverşunare.)

PERDEAUA A CINCEA

VODĂ

(impacient)

Ambetat sunt… Agă, umflă-i pe aceşti vădiţi nebuni!

(Aga şi ţeranii îi iau pe sus pe zavergii, dar cavalerul Languedoc se sbate şi scapă de prigonitorii săi. Scoate danga dân teacă şi se repede la Vodă. Toţi se trag într-o parte, tiranul rămânând singur şi părăsit cu spatele la tron. Estimp Sulea, care întrase de-o vreme neobservat în scenă, să aruncă cu peptul gol în faţa lui Vodă. Zadarnică pavăză, căci braţul tare al zuavului îi străpunge pe amândoi dodată ca pe două potârnichi într-o frigare, unind astfel simbolic ceea

ce aparenţa despărţea. Boiarii deşurubează ciubucele de la narghilele, hotărâţi a-şi vinde scump viaţa. Căpitanii trage spadele dân teacă. Zoe şi Zenaida, de ceastălaltă parte, scot papucul din picior, gata a atinge la mir pre fiecine s-ar da prea aproape de graţiile lor. O bătălie demnă de inspiraţiunea vechiului Omer ori o păruială pe placul bunului nostru Budai ori amândouă dodată s-ar fi încins cu siguranţă dacă nu se afla acolo şi vestitul Ampotrofag, sacul fără fund al invenţiunilor mehaniceşti. Olimpian ca însuşi Zevs, pierdut în codrii barbei sale fabuloase, el scoate dân bozonar o boambă grea, unsă cu păcură, şi îi aprinde mucul de in cu amnarul. O azvârle cu nepăsare pe duşumea, în mijlocul mulţimii pestriţe. Spadele cad dân mâini, obrajii se golesc de sânge. Flăcăruia înaintează cu încetul, bila se roteşte sfârâind şi în cele dân urmă răsbubuie mult puternic. Jerbe de focuri şi scântei de toate colorile scapără în toate părţile. Focuri de artificii izbucnesc pe cer, rachete roşii şi albastre ţâşnesc, se boltesc şi se sparg în mii de ţăndări înfocate. Pumni de confetti cad tuturor pe creştet şi pe umere. Cu literi chirilice de foc se scrie pe boltă

TRĂIASCĂ VODĂ MANOIL

Mii şi milioane de fluturaşi de hârtie poartă aceeaşi inscripţie, care dodată înfloreşte pe buzele tutulor. Fiecine se domireşte că aşa trebuia să fie. Acorduri wagneriene sbucnesc dân orge nevăzute, împletindu-se deşuchiat cu swinguri de big band şi marşuri de fanfară. Lumea cea multă dân turn fraternizează. Se sărută şi se îmbrăţoşează cu gesturi largi. Manoil e luat pe sus şi pus pe tronul însângerat, în ciuda protestărilor lui. Într-un colţ al scenii Zenaida îi trage cu aşa furie o palmă bietului Calimachi, încât se vede cum îi zboară câteva măsele dân gură. Într-altă parte a scenii Iuda epopeii noastre, Iancu Aricescu, este scopit cu foarfica censorului şi decoraţia îi este pusă pă pept.

Astfel sunt pedepsiţi cei răi. Cum sunt răsplătiţi cei buni se va vedea mai departe. Dodată, în toiul entuziasmului general, răsună sârba, muzichia dragă poporului. Se-ncinge hora mare, unde joacă toţi cu foc, de la vlădică la opincă. După o vreme, ţambalele şi scripca amuţesc şi toţi se întorc cu faţa la tron. Discursul istoric al lui Manoil Întâiul trebuie să fie, fireşte, finalul triumfător al epopeei, anunţător al unor vremuri de aur. Râdicat în picere, alb ca varul, Manoil cuvântează.)

MANOIL

Doamne, ce mi-ai pus în mânuri soarta ăstei naţii triste
Şi prea vesele dodată, optimisto-pesimiste,
Doamne, traghicomedia ce mi-o vezi cu ochi apoşi
Şi mă laşi ca să-mi duc crucea pântre măscărici, ca-n Bosch,
Izbăveşte-mă odată, fă să arză tronul ista
Fă ca turnul să se darme cu noi toţi. O, Gianbattista,
Nu e *corsi*, nici *ricorsi* în ferbintele-Orient,
Ci dodată amândouă, împletite-absurd, dement
Ca balaurul ce coada tot şi-o muşcă, şi-o sfâşie
Şi cum piţigoiul gheara-şi pune-n gât, în colivie.
Doamne, unde mi-este neamul ce am vrut a-l izbăvire?
Und-să-l caut? Sus la munte? Gios la câmp? În cimitire?
Unde iaste truditorul ce am vrut a libera?
Oh, istorie săpată cu o lingură-n halva…

(Coboară, hamletian, cu capul plecat, treptele tronului. Păşeşte prin bălţile de şampanie presărate

cu serpentine şi confetti. Urmează încet ca pentru sine.)

Orice-aş face, la aceia a ajunge n-am să pot
Care cu sudoarea frunţii pânea dân pământ o scot,
Nici la cel care ciocanul îl izbeşte-n ferul roş.
Între mine şi-ntre dânşii or fi vecinic ticăloşi,
Măscărici, limbuţi, lichele, măşti rânjite, fălci boiate
Patrihoţi ce vorbe sacre spun cu buzele-mbălate,
Vili ce crede că e ţara un cofet cu cremă groasă
Ce felia cea mai mare o poftesc la ei pe masă…
(Înalţă fruntea şi vine hotărât la rampă. Vorbeşte acum direct cu tine, cititorule.)
Ştiu, e un eşec penibil… ştiu, ţaruki şi paluki…
Da, zavera, idealul, jurământ p-a spangei muchii,
Bairon, ştiu… Dar n-are-a face… silă mi-e de tot… nu vreu
Decât să mă văz odată izbăvit de lanţul greu
Al Ilusiei. Adio! Să domnească cine-o vrea…

(Se aşază, cu capul în palme, pe o piatră de la marginea scenei. Dodată, înainte să aive vreme cineva să răspundă lui Manoil, straja dă iar larma dân goarna de dorobanţ. Toţi se reped la ziduri.)

UN BOIAR

Suntem congiuraţi! O oaste cu făclii înfricoşate
Adunată e subt poala turnului! Bre, Calistrate,

Tu-i cunoşti, muscalii-s oare?

CALISTRAT

Ba.

UN BOIAR

Sunt leşii?

CALISTRAT

Nici atât.

Sunt piraţi dân jur de Atos, că au cruci dă lemn la gât,

Iară cei dân partea-ailaltă sunt şetrari cu bărbi sperlite…

ZENAIDA

Nu să poate! Gheorghi! Lambru!

DE JOS, DOUĂ VOCI

Slugi smerite, slugi smerite!

ZENAIDA

Palicarii mei sunt, Doamne. Îi uitasem mai de tot.

UN BOIAR

Revuluţie!

ALT BOIAR

Trădare!

AL TREILEA BOIAR

Maşinaţie!

AL PATRULEA BOIAR

Complot!

IAURTA

(care de la ivirea dân nacel stătuse umil deoparte)

Trădare? Cine-a vorbit de trădare? Stimabililor, onorabililor, într-o asemenea ocasiune solemnă trebuie să dăm dovadă de tact. Ceşti ce vedeţi la poalele turnului sunt doar modeşti cetăţeni ce au venit la votare. Vom auzi glasul suveran al popolului, în faţa căruia, dacă pot pentru ca să spui aşa, trebuie să ne plecăm.

(Glasuri de jos: Trăiască vodă Iaurta!)

IAURTA

(Suie treptele tronului, emoţionat. Scoate o năframă mare cu care îşi şterge graţios fruntea.)

Fraţilor! Asemeni tutulor urmaşilor (sic!) mei cari şi-au jertfit sângele pentru ţărişoara lor, asemeni lui Mircea cel Mare şi lui Michaiu Bravul… zic şi eu, fraţilor… (plânsul îl îneacă) că a sosit ceasul… să dăm o pildă Europii… de la care putem zice… depandă! (Glasuri de jos: Trăiască vodă Iaurta!) Şi mai daţi-mi voe, fraţilor, acum când toată omenirea… să fie cu ochii asupra noastră, să grăiesc odată cu nemuritorul Gambetta: Iubesc poporul, dar urăsc pe poporan! (Se trânteşte pe tron plângând în hohote.)

ZOTALIS

Ajunge, tată. Ce atâta vorbărie? Pe onoarea mea, nu o să ai majoritate, ci u-na-ni-mi-ta-te! Voi, ăştia, de-aici, cine e pentru?

(Toţi râdică mâini tremurătoare.)

ZOTALIS

Sire, voinţa poporului! Box populi, box dei! Nu te poţi pune contra cu nici un chip.

IAURTA

(zdrobit)

Primesc! Dacă e voia poporului…

ZOTALIS

Păi altfel cum? Logofete, un discurs. Şi muzica! Muzica!

LOGOFĂTUL

(Încearcă iar disperat să acopere cu glasul lui subţirel muzica.)

Urmaşe a lui Mircea… concepţii geniale…
etc., etc.…

(Se desfac alte sticle de şampanie, toţi se îmbrăţişează, Tripanosoma încoardă lira pre când Iaurta, căruia i s-au uscat lacrimele de crocodil, s-a instalat bine pe tron şi priveşte scena cu ochi crunt de feară. Câte unul înalţă cupa şi rostogoleşte

vorbe care se perd în necontenitele arpegii ale fanfarei. Eroii ceilalţi ai epopeii noastre se strecoară afară dân entuziasmul general şi coboară cu paşi înceţi treptele turnului.)

CORTINA

Table of Contents

Table of Contents

Table of Contents